

**Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 18 oktober 2004***§ 7 Interpellation om bilisternas förlorade 300 miljoner kronor (nr 2004:10)*

## Anförande nr 1

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

## Anförande nr 2

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag tycker egentligen den här frågeställningen handlar om två saker. Det ena är själva sakfrågan om moms på parkeringsavgifter, som det har visat sig att det inte är rätt att ta ut. Det är väl Roger Mogerts vikarie som har avgivit det svar som jag fick för en tid sedan. Jag kan inse att det kan vara svårt, för att inte säga omöjligt, att spåra upp enskilda individer och betala tillbaka moms förutom när det gäller nyttoparkeringsavgiften, som redovisas i svaret. Det är en sak.

Det andra är vilken attityd man i så fall har när en sådan här situation uppstår. För det första finns det ju ett sätt man kan låta bilisterna framöver få tillbaka den moms som vi nu inte längre är skyldiga att betala, och det är att fundera på hur mycket vi ska ta ut i parkeringsavgifter från bilistkollektivet. För det andra kan man fundera över om de pengar som inte kan gå tillbaka till individer kan gå tillbaka till kollektivet på något sätt. Då tänker jag mig att man till exempel skulle kunna göra en extra satsning på att bygga ut parkeringsgarage, infartsparkeringar eller vad det nu kan vara. Staden har ju otroligt stora investeringsbehov på det här området. Ett problem med parkeringsgarage är att de är dyra, och skulle vi kunna satsa extra pengar som det trots allt egentligen inte var riktigt meningen att vi skulle ha i kassan på detta, så skulle det kunna göra nytta.

Här krävs ett medborgarperspektiv i attityden när sådana här saker uppstår. Det är klart att det är väldigt enkelt att bara inta stadens perspektiv och säga: Ja ja, men nu är det så att vi inte kan hitta de här individerna och därför gör vi ingenting åt detta, och när vi har satt parkeringsavgiften har vi ändå inte grubblat på momsen, så det påverkar inte den för framtiden. Jag tycker att det är ett felaktigt perspektiv, herr ordförande, och att man när en sådan här sak inträffar måste fundera över vad man kan göra från stadens sida för att så att säga kompensera medborgarna på något sätt.

Går man ut på gator och torg och frågar vad stockholmarna tycker om det här skulle man nog rätt ofta få svaret att de tycker att det är ganska konstigt att offentliga myndigheter kan göra den här typen av fel. Även om staden har agerat i god tro, ställer vi ju rätt höga krav på enskilda medborgare.

Herr ordförande! Summan av kardemumman är att jag verkligen efterlyser en annan attityd när sådana här frågor uppstår. Jag kan inse de praktiska problemen, men jag tycker att man från stadens sida ändå kan fundera över hur man kan gottgöra bilisterna på annat sätt.

## Anförande nr 3

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Naturligtvis förstår jag resonemanget bakom detta: Staden får tillbaka felaktigt uttagna momspengar från staten – vems är pengarna?

Men jag tycker det finns en frågeställning till, som borgarrådet Nordin lite grann missar. Vad är egentligen målet med de satta parkeringsavgifterna? Är de huvudsakligen en intäktskälla, eller är de en styrande avgift?

De här nivåerna är faktiskt inte satta för att ta in ett visst antal kronor, även om de förstås tar in pengar. Syftet är inte att uppnå ett visst budgetmål. Det gör att det för stadens del inte är om det tas ut moms eller inte som styr, utan vilken avgift vi tror fyller funktionen. Det gör naturligtvis i sin tur att det är helt riktigt som borgarrådet Nordin säger, att vi alltid måste fundera på hur höga eller låga avgifterna ska vara. Men det ska inte provas mot vår budget utan utifrån situationen på gatan, helt enkelt.

Jag vänder mig lite mot resonemanget att de pengar som kommer in till staden inte skulle gå tillbaka till trafikverksamheten. Så är det naturligtvis inte. Snarare är det väl så – om vi nu ska bli budgettekniska – att trafikdelen i den verksamhet som sköts åt fullmäktige av gatu- och fastighetsnämnden går med underskott, och den får ett tillskott från andra delar av verksamheten. Det är alltså så att pengarna går tillbaks, och än mer pengar går in i verksamheten.

## Anförande nr 4

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! För att ta det sista först: Att trafikdelen går med underskott beror på att förutom parkeringsavgifter är det staten som tar intäkterna från bilisterna och kommunen som har väldigt mycket av kostnaderna och får alldeles för lite tillbaka av staten.

Därför tycker jag ändå att om vi nu får en återbetalning av felaktigt uttagen moms så skulle vi kunna använda dessa pengar i en offensiv satsning. 300 miljoner kronor är ju en rätt ordentlig summa, inte minst om man satsar den på till exempel parkeringsplatser och parkeringsgarage.

Vi har nog ganska rejält olika uppfattning om vad som långsiktigt är en rimlig nivå på parkeringsavgifterna. Roger Mogert säger att de enbart ska vara styrande. Man kan nog fundera på om det verkligen är riktigt så. Det är ändå en inte oväsentlig del av stadens intäkter, och det är klart att höjningen som ni har gjort på olika håll har haft betydelse i ert budgetalternativ.

Oavsett detta borde det ändå vara en inställning att inte bara styra med avgifter utan också öka utbudet av parkeringsplatser. Där är jag generellt sett bekymrad över den politik som bedrivs. Från oppositionens sida försöker vi ju när vi i gatu- och fastighetsnämnden diskuterar nya bostadsprojekt och så vidare föra fram att parkeringstalen borde ökas, men vi får sällan gehör för det. Ett problem i projekten är detta att det är dyrt att bygga parkeringsplatser. Det är dyrt att avstå mark för ytparkeringsplatser, och det är dyrt att bygga garage.

Stockholms stad gör en del kring detta, till exempel genom sitt eget parkeringsbolag,

men jag tycker att det är otillräckligt, och jag är allvarligt oroad över att vi är på väg att få en väldigt trasslig parkeringssituation i Stockholm. Tidigare var ju parkeringsproblemet rätt mycket av ett innerstadsproblem – illa nog! – men nu när man diskuterar projekt med de boende i ytterstaden vittnar de mer och mer om tilltagande parkeringsproblem även i ytterstaden. Inte minst i söderort börjar man mer och mer ta upp parkeringsproblem.

Det behövs alltså en annan politik på det här området, och detta är ett gyllene tillfälle att ta ett initiativ till någonting nytt och offensivt.

Herr ordförande! Jag undrar också hur mycket man egentligen har utrett möjligheterna kring de här pengarna och de skyldigheter man har. Det fanns en ståndpunkt den 4 mars när jag ställde interpellationen, men jag vill gärna fråga om det har hänt någonting nytt sedan dess eller om det finns någon ny information i ärendet.

#### Anförande nr 5

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Vi kan väl säga så, att borgarrådet Nordin och jag naturligtvis principiellt är överens om att vi får för lite av staten. Vi är naturligtvis också överens om att vi ska öka antalet p-platser och framför allt öka utbudet av garageparkeringar. Där pågår ett arbete.

Jag kan inte säga att jag känner att vi har ett kapitalproblem, att det på ett eller annat sätt skulle göra skillnad, utan vi jobbar på i den takt det är möjligt och det trillar in några garage i en ganska jämn ström.

Vi är också helt eniga – möjligen, kors i taket, underdriver oppositionen till och med parkeringsproblemen när man hävdar att de börjar bli ett problem av stora mått. Jag skulle vilja säga att det på många ställen i stan redan är ett problem av stora mått. Det är också därför som p-normen vid nybyggnation höjdes nyligen – inte i vår nämnd utan i stadsbyggnadsnämnden. De ärenden som vi gick fram med vid vårt förra nämndsammanträde, där vi idkade en viss sifferexercis med skilda mått, såg jag i tidningen härom morgonen anklagades för att bli ett fasansfullt bisamhälle där allt var inställt på bilens villkor, eftersom vi hade normen en smula.

Visst, vi delar i stort sett problemställningen. Däremot kommer vi kanske fram till lite olika synpunkter i denna fråga.

Slutligen till din fråga om ny information. Jag har inte någon ny information i de tekniska delarna – jag antar att det var det du frågade om. Jag kan gärna återkomma om det, men i dag har jag ingenting.

#### Anförande nr 6

Borgarrådet N o r d i n (m): Nog kan det vara kapitalproblem i vissa fall. Jag har i alla fall upplevt tidigare att vissa garageanläggningar i nyproduktion är väldigt dyra och skulle vara fullständigt omöjliga att räkna hem om man helt och hållet skulle avgiftsfinansiera dem. Detta är visserligen en naturlig utgångspunkt, men man måste i en växande stad se garagen som en väldigt viktig del i infrastrukturen. Jag tror att det finns en samsyn här, men jag tror också att det måste till en mer offensiv

inriktning på att använda möjliga investeringsmedel till detta och även prioritera de frågorna.

Herr ordförande! Även om det inte riktigt hör till ämnet, är det väldigt viktigt att vi när det gäller debatten om västra Kungsholmen håller ut.

Anförande nr 7

Borgarrådet M o g e r t (s): Absolut!

Jag vill också förtydliga: Det är naturligtvis inte så att jag menar att det inte behövs kapital – det gör det ju alltid i en kommun. Däremot finns det inga garageanläggningar som står och väntar, där vi säger att om vi bara hade pengar så skulle vi komma i gång. Så är det alltså inte.

*§ 8 Interpellation om diskriminering av arbetssökande med utländsk bakgrund  
(nr 2003:110)*

Anförande nr 8

A b i t D u n d a r (fp): Först vill jag tacka borgarrådet för svaret.

Min interpellation handlade om Yalda Rami, en tjej som har varit i Sverige sedan hon var tio år och är uppvuxen i Sverige. Hon har all formell kompetens som krävs, men när hon våren 2003 sökte arbete inom en av stadens förvaltningar blev hon inte kallad till intervju utan fick ett nej tack-brev. Det visade sig att den person som fick jobbet hade samma utbildning, men Yalda hade dubbelt så lång arbetslivserfarenhet.

Hon anmälde förvaltningen till Diskrimineringsombudsmannen, och det slutade i förlikning och en ersättning på 35 000 kronor som plåster på sår.

Med denna interpellation vill jag ta upp två saker. Den ena är att det förekommer diskriminering av individer som har utländskt namn eller utländsk bakgrund, framför allt de som sedan de var barn eller ungdomar har vuxit upp i Sverige och har all formell kompetens som svenska ungdomar men med anledning av sitt ”konstiga” efternamn eller något annat blir diskriminerade. Detta vill jag ta upp, för det visar på ett problem.

Det andra är att visa att diskriminering även förekommer på offentliga arbetsplatser. Om detta händer vid en förvaltning hos en så pass stor arbetsgivare som Stockholms stad är, kan man börja fundera på vad som kan förekomma vid andra bolag och förvaltningar.

Jag menar att detta är ett stort problem. Som offentlig arbetsgivare ska Stockholms stad vara en god förebild. Annars brukar det ju vara diskussioner om att individer blir diskriminerade av privata företag, men gång på gång visar sig tyvärr som inte minst i detta fall att man även kan bli diskriminerad av offentliga förvaltningar.

Svaret kan jag förstå att borgarrådet har försökt ge mig utifrån sitt ansvar som personalansvarig, men jag saknar en del. Det är inte så enkelt att man lösa de här problemen genom till exempel olika kurser och konferenser. I och för sig är det bra att man lyfter upp själva problemet, men vad det handlar om, tycker jag, är att man ska ta lärdom av det jämställdhetsarbete som vi har haft i Sverige, och även inom staden. Det innebär långsiktig attitydpåverkan, och jag saknar sådana resonemang i svaret. Jag hoppas att borgarrådet tar fasta på de tankarna och använder jämställdhetsarbetet som exempel på hur man skulle kunna arbeta med bland annat de här frågorna.

Anförande nr 9

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Abit, det är mycket viktiga frågeställningar som du lyfter i din interpellation. Det är också därför som svaret måhända är aningen långt, för att beskriva problematiken.

Det är ingen ny företeelse att medborgare i Stockholms stad blir diskriminerade. Det är ingen ny företeelse att de som söker jobb i Stockholms stad blir diskriminerade med olika diskrimineringsgrund.

Däremot är det så att vi sedan majoritetsskiftet – jag försöker belysa det – ändå har valt att lyfta fram några av de frågeställningar som du lyfter, hur man ska undvika diskriminering i det längre perspektivet i framtiden.

Utgångspunkten måste vara att man alltid ska ta reda på och undersöka vad som har hänt i vart och ett av fallen. Det är oerhört många pågående diskrimineringsfall i svenskt arbetsliv generellt, men även staden är föremål för olika sorters prövning av de ombudsmän som har att se till att lagarna efterföljs på de här områdena.

Jag menar att det exempel som du lyfter fram visar med all tydlighet att det är just utbildningsinsatser som måste fram, vid sidan av att vi debatterar, diskuterar och synliggör de diskriminerande strukturer som faktiskt finns runt omkring oss, som finns i sättet att arbeta och som kanske till och med finns i de policydokument som vi använder oss av i staden när vi ska anställa nytt folk.

I det fall som du har beskrivit ringde jag ut och lyssnade vad som hade hänt egentligen. Det visade sig att man inte hade någon kunskap om att man har skyldighet enligt lagen att dokumentera processen omkring ansökningsförfarande och annat.

Som svar på dina frågor har vi gjort två olika saker, som kommer att få effekt över tiden. Det handlar för det första om att utbilda stadens chefer och ledare som har ansvar för rekryteringsfrågorna, såväl personalcheferna som varje enhetschef. 1 800 chefer kommer att få denna utbildning. Till grund för det gjordes en enkät på förvaltningsnivå, där man ställde frågor till cheferna hur det såg ut med kunskaperna omkring arbetsrättslagstiftning och arbetsmiljöfrågor, lika väl som diskrimineringslagstiftning och sådant. Tusen chefer sade själva att de hade ingen eller bristande kunskap i hur man skulle formulera sig när det gäller platsannonser eller processen runt rekrytering. Jag tycker det säger sig självt att det här är första steget om man vill komma till rätta med detta.

Det andra är att undertecknad utifrån personalansvaret och borgarrådet Teres Lindberg under hösten kommer att starta ett arbete som går ut på att genomlysna samtliga policy- och styrdokument som vi har i staden som handlar om rekrytering och personalförsörjning, men också utifrån ett medperspektiv, för att få upp frågeställningarna på bordet. Hur ska vi möta detta enormt stora samhällsproblem?

För det är faktiskt inte bara ett problem för individerna, utan det är ett samhällsproblem, att vi har diskriminerande strukturer som faktiskt stänger medborgare ute – oberoende av om det handlar om anställning i staden eller om samhället i övrigt. Detta måste åtgärdas.

Anförande nr 10

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Jag tror inte vi har olika uppfattningar. I den här salen tror jag de flesta är överens om att det inte är acceptabelt att enskilda

individer blir diskriminerade på grund av att man har olika namn och så vidare.

Det viktigaste är det politiska budskapet till de ungdomar som växer upp i Sverige. De har ingen annan referensram än att Sverige är deras land, men ändå känner de att det är ingen idé, det lönar sig inte att utbilda sig, för du kommer ändå inte att få ett arbete utifrån ditt område. Detta är ganska allvarligt, menar jag. Alla partier bör och ska sända tydliga signaler: Detta är icke acceptabelt!

Det är jättebra med olika policydokument och så vidare, men det räcker inte. Det är dags att göra mer. Mycket mera konkret kan jag inte vara än det jag sade tidigare om att jämföra med jämställdhetsarbetet.

Jag måste säga att jag blev besviken på dig, som åtminstone tidigare kallades integrationsborgarråd – jag vet inte om ni har ändrat beteckningar i borgarrådsberedningen. Under de här två åren har jag inte sett några tecken på framsteg. Vad gör ni egentligen för de här frågorna? Jag har inte sett att ni har lyft upp någon enda av dem här i salen. Utifrån den aspekten är jag väldigt besviken på integrationsborgarrådet. Det gäller att delta också i den politiska dimensionen när det gäller ungdomar som växer upp i Stockholm och även andra som blir diskriminerade. Jag undrar: Vad gör man som integrationsborgarråd?

#### Anförande nr 11

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Nu lyfte Abit in en mängd nya frågor, som inte fanns med i interpellationen. Det är viktigt att se, men det får borgarrådet Teres Lindberg svara på i den bredare diskussionen.

Jag tror faktiskt att vi är överens i grund och botten. Det har jag hört dels av debatten här, dels utifrån din interpellation. Det här är ett allvarligt bekymmer och problem som måste åtgärdas.

Jag tror att det finns inga som helst genvägar för att komma till rätta med detta problem. Lagstiftningen finns, vi har en mycket tydlig lagstiftning om etnicitet, om kön och det kommer att komma om ålder och flera andra diskrimineringsgrunder, så det saknas inte lagstiftning på området. Det är just det, att det trots lagstiftningen finns en mängd människor som i vardagen faktiskt diskrimineras.

I mitt uppdrag och i mitt ansvar som personalborgarråd ingår att tillse att det finns en struktur runt omkring anställningsförfaranden, en enhetlig policy för staden om hur det ska gå till när vi rekryterar, för att tillse att det inte sker diskriminering vid anställningstillfället. Det finns lite olika verktyg för det. Ett sätt är att utbilda cheferna i arbetsrättsfrågor, diskrimineringslagstiftning, arbetsmiljöfrågor och annat.

I interpellationssvaret har jag utvecklat vad vi lite mera allmänt planerar att göra och har påbörjat under den här mandatperioden, men också utifrån nästa budgetår. Ett exempel är utbildningen i arbetsrätt, där 300 personer kommer att gå i gång eller har genomfört utbildningen. Ett "chefskörkort" med grundkrav på vilken kunskap chefer i staden ska ha när det gäller exempelvis lagstiftning, arbetsrättsfrågor, ledarskap och andra saker. Det har stått i budgeten för 2003, och det tar vi med oss in i 2004 för att förverkliga.

Självklart handlar det om att belysa frågeställningar omkring diskriminering. Hur mycket lagar det än finns och hur bra lagarna än är, måste man komplettera med samtal och beskrivning av vad som sker i vardagen och i samhället, så att man kan diskutera utifrån en verklighet. Annars leder det ingen vart, om man bara säger att vi har en bra lag – man ser ju ändå att människor diskrimineras.

Vi har i staden mött dem som har fått nej till anställning, av arbetsförmedlingen och överallt, som drar iväg till London och får ett ganska bra jobb i chefsbefattning på en gång. I Sverige fick de aldrig chansen, de fick aldrig den möjligheten. I och med det jag har beskrivit här tar vi ansvaret och steget för stadens personalpolitik för att tillse att vi har en professionell organisation, som ser till människors kompetens i stället för var de kommer ifrån, vilken sexuell läggning de har eller något annat. Oberoende av vad de är för människor är det ju kompetensen vi vill åt.

#### Anförande nr 12

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag är ledsen, Abit, att man så här oförberett inte kan ge ett bättre svar. Det är viktiga frågor som du väcker, och jag vet att vi återkommer till de här frågeställningarna i andra sammanhang. Det är en diskussion som ständigt måste vara pågående, för det berör hela vår samhällsutveckling.

Jag skulle vilja lyfta fram några saker i det här sammanhanget. Dels hänger de ihop med den övergripande förändring som vi har gjort, nämligen att lyfta fram de integrationspolitiska målsättningarna i stadens budget så att vi också jobbar med de målsättningarna när det gäller verksamhetsuppföljning i alla stadens förvaltningar, nämnder, styrelser och bolag.

Något annat som jag också vill lyfta fram är arbetet med stadsdelsförnyelse som pågår i ett antal av våra stadsdelar, där fokus i hela satsningen bygger på en omvänd metodik. Vi vill inte peka ut ett antal stadsdelar: De här stadsdelarna är det synd om, här bor det många människor med problem. Snarare vill vi vända på hela perspektivet, och det är någonting nytt i staden, och låta människor tillsammans forma sin vision och utifrån det få vara med och lyfta sina egna stadsdelar. Det tror vi också är ett bra sätt att komma vidare med de stora problem som finns med olika förutsättningar som människor har i vår stad.

En annan fråga som jag tror är ganska viktig och som fullmäktige kommer att ha på sitt bord och på dagordningen innan jul handlar om en kraftig förstärkning av den diskrimineringsklausul som har funnits tidigare.

En tredje sak som jag vill lyfta fram är den översyn som just nu pågår av stadens mångfaldsplan, eller rättare sagt jämställdhets- och mångfaldsplan. Det lagstiftningen kräver på diskrimineringsområdet är att staden som alla arbetsgivare jobbar aktivt med förebyggande insatser för att motverka diskriminering, och den kräver också att vi ska jobba med jämställdhetsplaner. I staden har vi valt en modell som omfattar både mångfalds- och jämställdhetsplaner. Dem håller vi nu på att se över, så de kommer också att under hösten komma på fullmäktiges bord, och där kommer vi återigen att få ta tag i den här diskussionen. Det här ser jag som några viktiga och starkt pågående frågor, som öppnar upp för den diskussionen.



Mångfaldsplanen kommer att vara förändrad och inte bara röra stadens roll som arbetsgivare utan också stadens roll som servicegivare.

Jag hoppas att jag i alla fall har gett lite *input* om vad som händer, även om det inte har varit fullt så genomarbetat som det hade varit om det hade varit jag som hade svarat på interpellationen. Då hade den haft ett annat perspektiv. Men tack ändå!

#### Anförande nr 13

Ewa Samuelsson (kd): Ordförande, fullmäktige! Ja, det är väl en av de viktigaste framtidsfrågorna vi har att ta ställning till, hur vi ska hantera och arbeta gentemot de människor som kommer från andra länder och som finns i Sverige.

Socialdemokraterna har innehaft regeringsmakten i Sverige i 63 av 74 år. Nu börjar man prata om att diskrimineringen är strukturell, och man börjar hitta på andra begrepp för det hela. Men det handlar ju faktiskt om den enskilda människan, som i dag inte får jobb i Sverige utifrån att man har ett namn som klingar annorlunda än de vanliga svenska.

Jag mötte härom kvällen på Sergels Torg de personer som hungerstrejkar för att de just har varit med om detta, att de inte ens blir kallade till intervjuer trots att de har handlingar som visar att de är kompetenta och duktiga och har utbildningar från andra länder utan blir bortsorterade redan vid ansökningstillfället.

Därför tycker jag det är så märkligt att jag när jag till personal- och kvalitetsutskottet lade en skrivelse om möjligheten att avidentifiera ansökningshandlingar fick nej från majoriteten. Jag föreslog att man skulle göra ett försök att avidentifiera handlingar, väl medveten om att det bara är ett litet, litet steg för att komma till rätta med detta stora problem, men det är ändå ett tydligt sätt att visa att man vill jobba med frågan. Då sade man nej från majoritetens sida.

I stället har vi fått höra talas om att man ska införa en antidiskrimineringsklausul vid upphandlingar. Det må så vara, den kanske kan fylla sin funktion. Men det här handlar om att varje dag, hela året, är det enskilda människor som bortsorteras från arbetsmarknaden på grund av sitt namn. Vad vill personalborgarrådet göra åt det?

#### Anförande nr 14

Abit Dundar (fp): Ewa Samuelsson har tagit upp de flesta av de saker jag tänkte lyfta i detta inlägg. Ändå vill jag en gång till poängtera att det finns en bredd och en vision i de här frågorna. Det handlar inte om det enskilda fall som jag tog upp, även om det också visar att det å andra sidan finns politiska eller strukturella skäl som gör att individer blir diskriminerade inom Stockholms stad. Det är en skam för oss alla att det sitter människor på Sergels Torg som hungerstrejkar för att de inte ens blir kallade till intervju.

Detta visar återigen hur stort det här problemet är, om vi inte diskuterar utifrån, som jag sade, till exempel hur man gör i jämställdhetsfrågor, barnfrågor och annat. Det räcker inte med enbart lagstiftning. Naturligtvis är det jättebra att lagstiftningen har blivit tydligare och vassare, men det viktigaste är att man försöker påverka de

strukturer som diskriminerar individen. I det sammanhanget är attitydpåverkan oerhört viktig, menar jag.

Det har alltid funnits och kommer alltid att finnas olika planer – mångfaldsplaner, integrationsplaner eller vad man vill kalla dem – men tyvärr räcker de inte för att lösa problemet vilket har visat sig gång på gång. De blir bara vackra dokument med målformuleringar där det inte alls går att följa upp vilka resultat de har lett till.

Därför välkomnar jag det som integrationsborgarrådet har nämnt. Visst är det bra. Men å andra sidan är jag inte säker på att de kommer att ge resultat, utifrån tidigare erfarenheter både från Sverige som helhet och från Stockholm. Som Ewa sade, ni har tyvärr haft makten i över 60 år, men det har inte hänt någonting. Och jag tror inte att det kommer att hända någonting nu heller.

Vi kan vara överens om att de här frågeställningarna är jätteviktiga att ta upp. Men inte i något sammanhang sedan ni tog över makten och majoriteten i den här salen har jag sett eller hört det någon gång, tyvärr. I och med detta hoppas jag att vi i framtiden tillsammans kan se en politisk beredskap, men ni som har makten måste ta ansvaret och ta första steget. Det är därför jag diskuterar de här frågorna med er.

#### Anförande nr 15

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Det var synd att det blev en glidning på slutet. Det är klart att socialdemokratin har innehaft regeringsmakten en stor del av tiden. Det säger jag ingenting om; jag tror att det har varit nyttigt för detta land.

Men för att se till det ni säger, säger ni delvis emot varandra i er argumentation.

Jag tror faktiskt att det är viktigt att se att var och en har ett personligt ansvar. Var och en har en uppgift att ta reda på runt omkring sig vad som sker, vare sig det är på en arbetsplats, i ett politiskt sammanhang eller var det nu är. Mycket av de här frågorna handlar just om attityder och förväntningar, personliga uppfattningar och annat som man bär med sig, som gör att vi i vardagen faktiskt diskriminerar. Det är oerhört viktigt att se det.

Därför vill jag också prata om en strukturell diskriminering, som inte enbart handlar om enskilda individer utan just om hur vi har byggt upp olika system, oavsett om det gäller stadens rekryteringsarbete, arbetsförmedlingens arbetssätt eller vad det nu kan vara. Sådana diskriminerande strukturer finns där, och dem måste vi undanröja. Ska man göra det, måste man veta hur de ser ut och var de finns, det är förutsättningen.

Ewa Samuelsson tar upp den konkreta sakfrågan om att avidentifiera handlingar. Det hon inte nämnde var att vi sade att vi inte är beredda att göra det i dagsläget, därför att det pågår försöksverksamhet inom staden i dag och i andra kommuner. Det finns också något exempel utvärderat där man har provat detta och kommit fram till att det i förlängningen faktiskt inte stoppar diskrimineringen, man skjuter bara upp tillfället till den punkt där det blir tydligt vem personen är, och då inträder den situation då man diskriminerar och säger nej till den personen.

Det vi vill göra är att just ta ett längre steg och titta igenom hela vårt sätt att arbeta, med policydokument och de andra saker som reglerar anställningarna i Stockholms stad, jämställdhetspolicy och allt vad det kan vara, för att ta ett helhetsgrepp. Jag tror att det är viktigt att vi gör det i enighet. I förlängningen vet vi ju inte hur majoriteterna kommer att se ut Stockholms stad – men vi vet hur framtiden ser ut. Som Ewa var inne på, kommer vi att ha behov av människor som arbetskraft i vår stad.

Men det vi gör nu är att ställa människor vid sidan av, ställa dem utanför sammanhangen, utanför samhället, utanför arbetet. Det är en tragedi för de människorna, men det handlar inte bara om att tycka synd om dem utan det handlar om att se varför detta sker och undanröja de strukturer som möjliggör denna diskriminering. Det är ju inte av elakhet som man gör det, utan av okunskap och utifrån fördomar som man har. Därför är debatten och diskussionen viktig.

Det här var mitt avslutningsanförande, jag har nog inte fler inlägg. Tack ska ni ha.

#### Anförande nr 16

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Sent ska syndaren vakna, brukar man säga, och det är kanske på sin plats i det här fallet.

Vem är det som har byggt upp de här strukturella hindren, Leif? Du säger att det har varit bra att vi har haft en socialdemokratisk regering under så många år. Samtidigt säger du att de här hindren har byggts upp, men nu ska vi ta tag i det och nu ska vi göra det rätta. Ja, det är gott och väl – men tänk på allt som har hänt under tiden och alla dessa människor som just nu är utsatta för diskriminering då! Det är ju det som är så fruktansvärt.

Det gäller att du ökar tempot i det arbete som du berättar om, så att det verkligen går att mäta och så att vi får se att de enskilda människorna får glädje av det här, inte bara ytterligare en massa planer och skrifter som ska sättas i bokhyllorna.

Bättre sent än aldrig, men egentligen är det alldeles för sent!

#### Anförande nr 17

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag kan inte låta bli att ta ordet igen, ordförande och fullmäktige.

Ewa, du säger att i 63 av 74 år har Socialdemokraterna haft regeringsmakten. Det är förvisso sant. Men man måste också fundera på vad Sverige har för nutidshistoria om vi också tittar på invandringen. I Sverige har vi i princip bara haft en invandring sedan början av 1970-talet, den tidigare invandringen var väldigt begränsad. Vi har inte en historia lik många andra länder som Storbritannien eller Canada, som har en lång historia av invandring. Jag tycker inte man kan beskylla en socialdemokratisk regering för detta, som du gör.

Å andra sidan hoppas jag och tror att vi alla är överens om att de här frågorna framför allt gäller mänskliga rättigheter, som berör oss alla. Och allas rätt att vara

delaktiga i ett demokratiskt samhälle förutsätter att samhället fungerar för precis alla individer.

Man måste vara ärlig. Det är klart att vi har en bild och en önskan att skapa någonting bättre. Det är jättebra bra att man lyfter fram konkreta förslag som till exempel avidentifiering.

Abit, det är bra att du kritiserar, för jag tycker att den här debatten är viktig. Men du är välkommen att föra diskussioner om konkreta förslag. Jag tycker verkligen att vi ska diskutera dem, och jag gör det hemskt gärna med dig om du har ett antal konkreta förslag.

Spontant låter det jättebra med avidentifiering, och jag är egentligen ganska positiv. Men när man diskuterar den frågan med andra, framför allt med folk som jobbar just med rekrytering, kommer diskussionen in på frågan: Hur mycket ska jag sudda bort? Om det av adressen framgår att man bor i Tensta, betyder det att den personen kommer att sällas bort? Ska jag stryka också adressen när jag avidentifierar? Det finns ett antal sådana problem. På samma sätt ger en adress i Bromma en helt annan associationsbild. Det är ett väldigt problem med alla dessa fördomar som finns i vårt samhälle, och därför måste vi diskutera dem.

Ingenting är så enkelt som att säga att avidentifiering vore lösningen på alla problem. Det kan vara ett medel som kan fungera inom en viss ram. Det Leffe lyfte fram är just att vi vill se över hela systemet för att hitta en modell som kan hålla över tid, inte bara fungera under en viss period på en arbetsplats eller i en rekrytering utan mycket, mycket längre. Tyvärr är avidentifiering en alldeles för liten och för snäv åtgärd för att ensam klara av att göra den stora förändringen i förlängningen.

#### Anförande nr 18

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Teres, om du hade hört på vad jag sade så hade du märkt att jag sade att jag är väl medveten om att detta är en liten del i hela arbetet, men ändå en konkret uppgift att ta tag i, och som också går att mäta. Det var ett *försök* med avidentifiering jag föreslog.

Stockholm är en av landets största arbetsgivare, om inte den största, med 46 000 anställda. Det är klart att vi måste vara ett föredöme när det gäller att också anställa personer med utländsk bakgrund på alla nivåer.

Sedan är det bra med lite självvrannsakan från din sida, även om du försöker gömma dig bakom att de stora grupperna invandrare kom under senare delen av 1900-talet. Väldigt stora grupper kom på 1960-talet, inte minst från Grekland och Turkiet. Det var visserligen till stor del arbetskraftsinvandring, men där såg vi just vikten av att komma i arbete, då man också lärde sig språket och på ett annat sätt togs upp som en naturlig del i samhället.

Annars är det intressant hur Socialdemokraterna hela tiden lyckas återkomma till temat: "Ja, visst har det sett ut så, men *nu* ska vi göra det och det!" I stället kunde man ha haft lite framtidsvisioner redan från början och tagit hand om många av de grupper som har kommit hit till vårt land – inte minst när det gäller att komma i

arbete.

*§ 9 Interpellation om behovet av fler infartsparkeringar (nr 2004:8)*

## Anförande nr 19

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

## Anförande nr 20

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Först vill jag för åhörarna berätta att det här handlar om hur borgarrådet ser på behovet av infartsparkeringar och om han är orolig för att de riskerar att minska i antal, vilket mycket tyder på just nu.

Jag tolkar borgarrådets svar så, att han inte är oroad över att de blir färre utan tror att man snabbt kan få fram nya platser om det skulle behövas.

Personligen tror jag att han liksom vi alla har alla skäl att vara oroad över att antalet parkeringsplatser på våra infartsparkeringar blir kraftfullt mycket färre den närmsta tiden. Jag är inte alls säker på att vi kommer att kunna få fram nya platser snabbt ifall trängselskatterna kommer att genomföras.

Jag föreställer mig att beläggningen på våra infartsparkeringar i mycket handlar om människors beteende och den information som de har, om man upplever att det är smidigt och enkelt att byta färdväg, främst på väg till och från jobbet, eller om man upplever att det är krångligt och bökiigt och om man inte har lärt sig tiderna eller körvägarna. Därför tror jag att det inte är så lätt att ändra folks beteende, och även om vi snabbt kan få fram infartsparkeringsplatser så handlar det mycket om en gedigen informationsprocess för att möjliggöra att få upp beläggningen på infartsparkeringarna.

Två infartsparkeringar är nu planerade, har jag fått veta, och bygglov är klara. Men allt beror nu på vad staten är beredd att finansiera. Därför vill jag fråga borgarrådet: När kan vi vänta ett beslut om vad staten ska finansiera, och kommer en kraftfull utbyggnad av infartsparkeringar att ingå i det som staten har tänkt att finansiera i Stockholms stad om trängselavgifterna blir verklighet?

## Anförande nr 21

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Nej, jag är inte så orolig för den påstådda kraftfulla minskningen av infartsparkeringsplatser, eftersom prognoserna inte visar på någon kraftfullt minskad tillgång till infartsparkeringsplatser utan tvärtom att det pågår en, skulle jag vilja påstå, nödvändig omstrukturering – som naturligtvis inte sker över en natt utan etappvis. Vi går från en situation i dag med ungefär 3 400 platser, med fläckvis ganska dålig beläggning, till en situation där vi kommer att ha ungefär lika många platser i bättre lägen och sannolikt med mycket högre beläggning, varav när detta är klart ungefär hälften är nytillkomna. Därutöver planeras utanför stadens gränser, av SL, vilket framgår av svaret, ungefär 900 nya platser.

Alltså: en omstrukturering till bättre platser och ett nytillskott, som jag uppskattar

gott och väl täcker behoven.

Sedan ska jag säga att jag inte i dag från höften kan svara på hur statens finansiering ser ut, när beslut kommer och vad det innehåller. Men jag återkommer gärna i den frågan. Jag hoppas du kan ha förståelse för att jag inte har den siffran eller det datumet i huvudet.

#### Anförande nr 22

Göran Holmström (kd): Ja, jag har förståelse för att du inte kan berätta allt som står i ett sådant avtal. Men du kan väl ändå lätta något på förlåten och berätta om staten kommer att finansiera utbyggnaden av infartsparkeringar?

Omstrukturering betyder ju en minskning, när du använder ordet. Jag kan ha förståelse för att man behöver förändra placeringen av de här platserna när folks körvanor och resbeteende ändras. Om det är något som kommer att styra i riktning mot ett ändrat resbeteende så är det våra trängselavgifter.

Därför undrar jag: Vad görs för att öka beläggningen på infartsparkeringarna? Är det en medveten omstrukturering som pågår, eller är det helt enkelt så att behovet av byggbar mark inne i staden innebär att ett antal infartsparkeringar läggs ned och förskjuts utanför stadens gränser därför att det är där vi hoppas att människor ska vilja parkera? Jag föreställer mig att en rimlig slutsats om man som bilist vill byta färdväg på väg in mot Stockholms centrum om man kommer med bil utifrån länet är att köra in mot tullarna och infartsparkera, för att sedan åka kollektivt.

#### Anförande nr 23

Borgarrådet Moger (s): Du frågar: Är det en medveten omstrukturering, eller är det en effekt av en annan markvärdering och tryck på marken? Jag skulle i ärlighetens namn vilja säga att det faktiskt är lite av båda delarna. Naturligtvis är det så att den press som vi har på bostadsmarknaden öppnar för att bygga på infartsparkeringar som inte används.

Sedan finns det naturligtvis ett samband mellan närhet, markanvändning och beläggning. Jag tror inte att det är riktigt som du säger, att man vill åka så nära som möjligt för att ställa bilen så nära staden som möjligt, utan jag tror att det också finns ett visst inslag av inställningen att har man kommit så långt kan man lika gärna åka vidare.

Hur som – det är en omstrukturering och inte någon minskning. Det är en omstrukturering som är gjord sådan att vi tittar på ställen som har dålig beläggning och prövar dem för bostadsbyggnation och letar efter andra ställen där vi tror att det kommer att vara bättre beläggning. Så är det. Och det är väl en mycket bra grund för en omstrukturering?

#### Anförande nr 24

Göran Holmström (kd): Jag tvingas nog dra slutsatsen och får intrycket att majoriteten rusar in i denna trängselavskattning utan att ha en plan för var

infartsparkeringarna ska ligga, utan att ha en tanke om hur många de ska vara och utan att ha någon planering för hur lång tid det ska ta att bygga dem. Man bygger detta på förhoppningar att det ska gå snabbt, förhoppningar om att folk vill parkera just där och förhoppningar om att staten ska betala kalaset.

Anförande nr 25

Borgarrådet M o g e r t (s): Det var en synnerligen märklig slutsats av det samtal vi har haft, måste jag säga! Den var nog lite vågad.

Det första vi gjorde på den här sidan var ju att starta en utredning inom P-bolaget kring de här frågorna, som presenterades tämligen snabbt efter valet. Det är den grund vi fortfarande jobbar vidare på: var behoven finns, vad man kan göra inom perioden och hur man kan arbeta för en sådan här omstrukturering. Vi har tagit den här frågan på allvar hela vägen.



*§ 15 Interpellation om beredskapsutbildning för krisledningsnämnden (nr 2004:24)*

## Anförande nr 26

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

## Anförande nr 27

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag tackar för det utdelade svaret men vill samtidigt fortsätta i samma linje som framgår av interpellationen med att uttrycka en viss oro över hur staden och framför allt den politiska majoriteten hanterar just beredskapsfrågorna på högsta politiska nivå.

När man studerar hur beredskapsarbetet i rikets huvudstad är organiserat, finner man att vi lutar oss i nästan hundra procentig utsträckning på en av våra fackförvaltningar. Visst är vår brand- och räddningstjänst en viktig och tung fackförvaltning i beredskapsfrågor. Men trots att vi under de senaste åren har sett en mycket förbättrad lagstiftning, får man väl säga, just i fråga om hur kommunledningar ska hantera sitt övergripande beredskapsansvar vid olika kriser och katastrofer, vågar jag påstå att kommunledningen i Stockholms stad fortfarande inte är fullständigt rustad inför olika former av kriser och katastrofer som kan drabba just Stockholm. Vi får komma ihåg att stadens storlek, i alla fall efter svenska förhållanden, gör de här frågorna mer komplicerade hos oss än hos en mera normalstor svensk kommun.

Var går egentligen skiljelinjerna mellan kommunstyrelsens roll och stadsdelsnämndernas roll, stadsdelsnämnderna som har hand om all den dagliga verksamheten ute i vår stad, och hur ska egentligen det här arbetet organiseras vid till exempel ett stort giftutsläpp som berör flera stadsdelar i Stockholm? Det finns andra saker som både kan påverka hela staden och enskilda delar av staden.

Jag är alltså inte nöjd med detta i det avseendet. Jag vet också att de utbildningsinsatser som erbjudits och som finansborgarrådet hänvisar till varit tämligen dåligt besökta. Som enskild stadsdelsnämndsledamot kan man då ha en ödmjuk önskan i detta hänseende, att man verkligen ser till att det är obligatorisk närvaro när kommunstyrelsen och borgarråden ska utbildas i beredskapsfrågor.

## Anförande nr 28

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om jag ska tolka Fredrik Wallén på ett vänligt sätt eller inte.

En stad kan aldrig vara fullständigt rustad när det gäller den typ av nya hot som vi kan se. Det kan handla om giftutsläpp, visst. Det kan handla om väderkatastrofer. Det kan till och med numera handla om terrorattacker. Ta bara beredskapen för att klara en attack mot vårt tunnelbanenät – det kräver naturligtvis inte bara teoretiska utbildningar, och det är inte heller det jag åsyftar. Tanken med att involvera krisberedskapsmyndigheten och Länsstyrelsen är just att man också ska tvingas tänka i ett slags rollspel, hur vi i våra olika ansvarsuppgifter måste förhålla oss.

Jag håller helt med dig om att Stockholm är en förhållandevis stor svensk stad, men det är ändå så att ansvarsfördelningen måste tydliggöras. Jag håller också helt med dig om att kommunstyrelsens roll är den samlande. Sedan har vi alla 18 stadsdelsnämnderna och deras förvaltningar och politiska styre, vilket också är en väldigt stor del av stadens verksamhet. I det sammanhanget tror jag att vi framledes, som jag skriver i sista stycket i mitt svar, i slutet av det här året kommer att få ett förslag till plan för stadens krisledning. Då handlar det inte bara om kommunstyrelsen, inte bara om stadsdelsnämnderna utan också om stadens roll i anledning av andra myndigheter och organisationer som vi har ett nära samröre med. Några har jag nämnt. Krisberedskapsnämnden är en, Länsstyrelsen en annan.

Självklart tar jag gärna del av dina goda förslag för att göra den här typen av förberedelse så bra som möjligt, både teoretiskt och praktiskt.

#### Anförande nr 29

Fredrik Wallén (kd): Det är tröst för ett tigerhjärta att finansborgarrådet uttrycker att hon uppenbarligen tar de här frågorna på allvar. Då ska väl jag egentligen bara kortfattat hänvisa just till det sista stycket i interpellationssvaret, nämligen att den här projektgruppens arbete beräknas vara avslutat under 2004 och att vi i den här församlingen ska få ta del av ett förslag till plan.

Vän av ordning vill då påpeka att vi redan är inne i oktober 2004, och naturligtvis är det här – även om processen väl inte slutar med det första förslaget – ett arbete som kräver en bred remiss och inhämtande av synpunkter och åsikter från till exempel stadsdelsnämnderna.

De små kriser – tack och lov får man väl närmast kalla dem mikrokriser jämfört med vad som verkligen kan inträffa – som har drabbat staden under de senaste fem sex åren har ju i praktiken oftast fått hanteras just på stadsdelsnämnds nivå.

#### Anförande nr 30

Borgarrådet Billström (s): Ordförande, fullmäktige! Det är som Fredrik Wallén säger, framför allt när det gäller elavbrotten i Akalla, Husby och norra Järva. Och det är klart att det är det som jag åsyftar när jag säger att det också berör andra än myndigheter, Krisberedskapsmyndigheten eller Länsstyrelsen. Det är förstås oacceptabelt både för hushållen, för oss som konsumenter och för oss som medborgare i Stockholm men också för företagen i det område som blev drabbat nu senast. Även korta perioder av strömavbrott kan i sig vara en minikris.

Det är helt oacceptabelt för Stockholms stad i sin roll att jobba med näringslivsfrågorna och näringslivsutvecklingen, att vi har företag där vi i en annan form har delägarskap, för fjärrvärmen, men i andra sammanhang inte får en professionell behandling när det gäller att hitta brister i just det företags huvuduppgifter.

Om vi inte är klara exakt till nyårsaftonen ber jag om ursäkt, men det är klart att vi kommer att forcera arbetet så att stadsdelarna och andra berörda så snart som möjligt får ta del av ett remissförslag. Sedan ska detta processas, och kanske blir det både ett, två och tre förslag som förbättrar stadens beredskap för allehanda olika kriser.

*§ 17 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Reparation av Söderledstunneln*

## Anförande nr 31

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Förra fullmäktigesammanträdet bordlades ärendet om reparation av Söderledstunneln, och nu hörde jag någonting om att det inte skulle behandlas i kväll heller. Därför tänkte jag fråga om den uppgiften stämmer, och i så fall vad det är som händer när det gäller Söderledstunnelns renovering.

## Anförande nr 32

Borgarrådet M o g e r t (s): Nej, det är helt riktigt, vi kommer inte att behandla det i dag. Vi ser oss tvungna att än en gång se över naturligtvis ekonomi och utförande, men också hur arbetet samspelar med andra stora trafikprojekt, framför allt trängselavgiftsförsöket.

Sedan är det naturligtvis beklagligt att det har gått så långt att det här fördröjer processen, men så ligger det till.

## Anförande nr 33

Borgarrådet N o r d i n (m): Men, herr ordförande, detta är väl helt anmärkningsvärt, att man nu plötsligt gör halt. Vid fullmäktiges bord återkallas projektet om Söderledstunnelns renovering.

Det har ju varit tämligen entydigt från tjänstemännens sida att det här är bråttom, att tunneln är i dåligt skick. Man skulle vänta på att Södra länken öppnas, som den ju gör om några dagar.

Nu säger borgarrådet att man ska titta på samspelet med bland annat försöket med trängselavgifter. Men ert syfte, enligt vad ni säger hela tiden, är ju att det ska bli färre bilar, så då är det väl ett gyllene tillfälle att renovera Söderledstunneln? Det kan väl ändå inte vara så att ni skjuter upp viktiga renoveringar därför att ni på det sättet vill försöka få trängselavgiftsförsöket att framstå som mer framgångsrikt än vad det är?

Som sagt: Om ni tror på ert eget försök, är det väl då ni ska passa på och renovera Söderledstunneln.

## Anförande nr 34

Borgarrådet M o g e r t (s): Nej, det handlar inte på så sätt om ett uppskjutande utan om att vi disponerar om tiden och lägger upp arbetet på ett annat sätt, som jag ser det.

Sannolikt måste vi göra åtminstone vissa delar inom en snar framtid. Så är det.

Det handlar i så fall om att ändra inriktning på ärendet.

Anförande nr 35

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag tycker det är mycket märkligt att vi inte har fått någon information, till exempel i gatu- och fastighetsnämnden, om det här ärendet, om det är så att föredragande borgarråd gör halt när ärendet ligger på fullmäktiges bord. Då borde den ansvariga nämnden ha fått chans att ta del av det.

Fortfarande tycker jag det är rätt kryptiskt, för att uttrycka det vänligt, hur borgarrådet förklarar för fullmäktige varför ärendet nu bromsas upp: Nu måste vi se över detta. Är det inte ordentligt genomarbetat? Har tjänstemännen gjort ett dåligt jobb? Är det några missförstånd? Har ni inte pengar? Ni måste i så fall vara tydliga.

Kopplingen till trängselavgiftsförsöket är för mig fullständigt obegriplig, måste jag säga.

Anförande nr 36

Borgarrådet M o g e r t (s): Nej, som jag ser det är det inte några tjänstemän som har gjort ett dåligt jobb, utan det är någonting som politiken och jag får bära helt och hållet – så är det.

Jag kan hålla med om att det är på sin plats med information för den ansvariga nämnden, och vi kanske borde ha haft det även tidigare.

Jag tar åt mig av den kritiken.

*Fråga nr 2. Upplysningskampanj om demokrati och mänskliga rättigheter*

Anförande nr 37

L o t t a E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! För några år sedan hade Stockholm en framgångsrik kampanj ute på våra skolor, riktad mot ungdomar, för att informera om totalitära ideologier och upplysa om de problem som de har ställt till under historiens gång – det handlade om nazism och kommunism. Socialdemokraterna var då rätt tveksamma.

Min fråga till demokratiborgarrådet nu är om han är beredd att ändra Socialdemokraternas hållning i den frågan – givetvis mot bakgrund av att det numera står klart att ett av riksdagens partier, tillika ett parti här i fullmäktige, tror att Cuba är en demokrati.

Därmed kan det finnas anledning att tro att även gymnasieungdomar i Stockholm skulle ha ett visst behov av att få lite information om skillnaden mellan demokrati och diktatur och vilka ideologier som hör hemma på den andra kanten.

Anförande nr 38

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Herr ordförande! Frågeställningen var huruvida vi

har ändrat oss. Jag kan inte kommentera varför vi var "tveksamma" vid det tillfället.

En sak som jag tycker är viktig är att skolan har ett generellt uppdrag – det handlar om själva värdegrunden i skolan – att informera om samtliga ismer och totalitära system, hur historien har sett ut. Det är där man kan lägga grunden för framtiden och sätta prägeln på de demokratiska värderingar som måste präglade samhället och dem som finns i varje samhälle. Där läggs grunden, vilket jag ser som en viktig del.

Sedan tror jag i och för sig att man också måste sätta in det i ett sammanhang där man tittar på folkbildningen i det stora hela, inte bara barn och ungdomar i skolan utan också hur man kan stötta studieförbunden och den verksamhet som de bedriver för att alltid ha en levande dialog och debatt utifrån vad som rör sig i samhället. Där har det ju rört sig en hel del över årens lopp, inte bara utifrån den senaste tidens diskussioner utan även tidigare.

Vi har också många ungdomar som hamnar åt höger- eller vänsterkanten och hänger sig åt att uttrycka olika åsikter och synpunkter som kan hänföras till olika totalitära system.

Därför tror jag att det är väldigt viktigt att det är just i skolan som man måste lägga grunden, och det är där uppdraget ska finnas. Jag tror inte på kampanjer, utan det måste vara en del i ordinarie undervisning.

#### Anförande nr 39

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Bakgrunden till den informationskampanjen var givetvis att vi såg både hur ungdomar på vänsterkanten, som du säger, slog sönder stan och slog sönder andra människor och att nazisterna verkade öka. Det här ser vi nu på precis samma sätt.

Det som vi gjorde då var bland annat att låta gymnasieungdomar och högstadieungdomar se en föreställning av Anne Frank, och vi hade också en utbildning riktad till samhällskunskapslärare och historielärare på högstadiet och gymnasieskolan, där de fick lära sig mer om totalitära ideologier. Jag tror, mot bakgrund av den diskussion som har förts i Sverige under de senaste veckorna, att det är helt nödvändigt att man tar tag i de frågorna igen. Det räcker inte med det allmänna uppdraget.

När det finns människor som sitter i Sveriges riksdag som tror att Cuba är en demokrati, har man anledning att tro att det finns fler i Sverige som tror på det sättet.

#### Anförande nr 40

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vill varken säga att vi ska göra en folkupplysningskampanj eller att vi inte ska göra det. Jag tycker det är viktigt att diskussionen förs. Vi får väl ta med oss den – det här är trots allt en frågestund där vi väcker frågeställningar för att kunna diskutera och reflektera mycket mera. Vi har snart ett gyllene tillfälle, när vi diskuterar budget och annat, att sätta in det i sitt sammanhang.

Men jag tror att det måste vara i skolan och i ordinarie undervisning som det här ska ske. Jag har inte hört annat än att det arbete som har bedrivits utifrån de kampanjer som Lotta Edholm beskriver har varit oerhört framgångsrika. Det är någonting som skolborgarrådet säkert skulle kunna berätta en hel del mer om, hur skolinspektörerna lyfter fram det mycket framgångsrika arbete som sker just när det gäller värdegrunder ute i skolan i det ordinarie undervisningsarbetet.

Sedan är jag inte främmande för kampanjer. Jag tror att det är oerhört viktigt, men formerna för det bör diskuteras, om det är skolan, folkbildningen, studieförbunden eller vad det nu är för någonting som ska ta hand om det. Det måste ske på mycket bredare front, inte minst utifrån att det finns en del rörelser i vår stad som inte är demokratiska. Detta måste upp till ytan, det måste diskuteras. Det är den främsta garanten för att vi får ha ett demokratiskt samhälle även fortsättningsvis.

#### Anförande nr 41

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag väljer att tolka det svaret som positivt.

Poängen med min fråga var naturligtvis att Socialdemokraterna förra gången var emot det arbete som skedde, man vågade inte ta i den heta potatisen. Bakgrunden är naturligtvis att det i Sverige har setts som på något sätt helt okej att propagera mot nazism men man får inte säga ett ont ord om kommunismens illdåd i världen. Trots alla de massmord som har ägt rum i kommunismens namn och som fortfarande äger rum är det liksom inte riktigt rumsrent att säga så, och Socialdemokraterna har haft väldigt svårt att hantera den frågeställningen.

Jag hoppas verkligen att demokratiborgarrådet nu inser att det faktiskt finns ett stort behov av detta i samhället.

#### Anförande nr 42

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Inte minst efter det senaste inlägget tror jag att det är viktigt att det sker upplysningskampanjer. Det är ju egentligen ren historieförfälskning.

Det var så att man var väldigt överens om tagen, att det inte kan handla om en enskild kampanj utan att det verkligen måste ske i undervisningen till alla elever så att man inte glömmer bort att berätta någon del av historien som handlar om totalitära system eller övergrepp som har skett i olika ismers namn över tiden. Det är absolut det viktigaste, tror jag.

Ja, du ska tolka det positivt – jag tycker att det är viktigt att sådana här diskussioner förs. Om vi inte gör det, lämnar vi ett stort utrymme till de grupperingar i samhället som inte är demokratiska, som inte är intresserade av att ta det demokratiska samtalet. Det är vi här inne som är de demokratiska partierna, utsedda av stadens medborgare i fullmäktige – faktiskt direktvalda – som har det främsta ansvaret att lyfta de här diskussionerna för att sedan ta ut dem i samhället ännu mer, skulle jag vilja säga.

Vi får väl se vart det leder, men jag är inte främmande för att vi fortsätter diskussionen.

*Fråga nr 3. Den individuella musikundervisningen*

Anförande nr 43

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! I fredags fanns det en debattartikel i Stockholm City som var undertecknad av ett antal framstående kulturpersonligheter som representerar någonting som heter Stödföreningen för kulturskolans musikundervisning. De uttrycker i artikeln en oro för musikundervisningens kvalitet och för musikundervisningens framtid i Stockholm. Mycket av det de säger stämmer väl överens med det som vi har sagt om den nuvarande inriktningen av kulturskolans verksamhet.

De konstaterar att när man ska spara i kulturskolan så är det musikundervisningen som får ta smällen, eftersom det är lättare att stoppa in fler elever i dans- och teaterundervisningen än vad det är i musikundervisningen. De konstaterar att individuell undervisning inte bara är någon önskvärd grädde på moset eller ett litet körsbär som man kan lägga upp på om man vill utan att den är en förutsättning för att verksamheten ska fungera bra.

Det finns bara två tolkningar av detta, som jag skulle vilja fråga Erik Nilsson om. Är det så att de här människorna har rätt, eller är det så att den inriktning de beskriver är medveten och eftersträvad av er?

Anförande nr 44

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, de som har skrivit artikeln har fel. Framför allt tror jag att de av någon eller några har getts en felaktig bild av hur verkligheten ser ut.

Låt mig vara tydlig och säga att det på intet sätt är så att den individuella undervisningen i musikskolan upphör.

Det pågår en inriktning av kulturskolans verksamhet där man diskuterar fyra nivåer för eleverna, allt eftersom de blir allt mer intresserade och allt mer avancerade, allt ifrån pröva-på-verksamhet, för att nå fler elever och få fler att delta, till ämnesundervisning enskilt och i grupp och så småningom till det så kallade kulturskolans avancerade program.

Problemet just nu är faktiskt, om man ser det utifrån möjligheten att få fram en elit av väldigt duktiga personer som kanske kan spela i symfoniorkestrar eller liknande, den höga avhopsfrekvens som det har varit i musikskolan. Mellan 50 och 70 procent av eleverna hoppar av efter två år. Vi har påbyggnadskurser, som det i dag är svårt att täcka platserna i. Det har inte varit fullt på de kurser som har varit i KAP och det man kallar för för-KAP.

Så vi har individuell undervisning, men vi behöver ändra de pedagogiska formerna

för att elever ska fortsätta.

Jag har sett exempel på kombinationer av gruppundervisning och individuell undervisning inom musik som är alldeles utomordentliga, som är roliga, spännande och bra för eleverna att delta i. Till skillnad från den traditionella formen, att bara ha 20 minuters undervisning en-till-en med en lärare, kanske du kan jobba en timme tillsammans i en större grupp på fyra eller fem elever. Du kan spela ensemblespel, du kan träna på olika saker och läraren kan hjälpa eleverna på ett mycket bättre sätt än tidigare.

Jag tror att vi måste tydliggöra att vi har stora pedagogiska vinster att hämta i att jobba med en kombination av individuell undervisning och ämnesundervisning.

Denna faktagrund tror jag inte riktigt att de som har skrivit under artikeln har.

Anförande nr 45

C e c i l i a B r i n c k (m): Nej, den faktagrund de har är väl att de har läst ert budgetförslag, och det kan möjligen vara tillräckligt.

Den traditionella undervisningsformen, som ni ägnar så stor energi åt att kritisera, har faktiskt producerat bland annat de här människorna och rätt många andra framstående musikambassadörer och framstående konstnärer som har verkat och verkar i det här landet. Om jag tolkar dig rätt, menar du att det liksom inte riktigt är det som är det viktiga här, utan här ska det breddas till varje pris.

De säger inte heller i artikeln att den individuella undervisningen kommer att försvinna helt, men du kan väl ändå inte förneka att den budget ni har lagt gör att utrymmet för den blir betydligt mindre?

Anförande nr 46

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det finns två saker att säga om detta med bredd och elit.

För det första är det alldeles sant att vi har en bredare uppgift för kulturskolan än att uteslutande producera framtida medarbetare i våra symfoniorkestrar. Vi vill ge alla barn tillgång till ett kulturellt uttryck, till ett språk, oavsett om det är musik eller drama eller bild och form. Där har vi olika uppfattningar.

För det andra är min uppfattning att eliten stärks av att bredden är bred. Om vi i dag får fram väldigt mycket duktiga talanger på de 25 procent av barnen som deltar i kulturskolans aktiviteter, så är jag övertygad om att vi kommer att hitta ännu fler talanger om vi får in andra grupper, som inte i dag deltar i kulturskolan, som får prova på och har möjlighet att se om musik kan vara något för dem.

Sedan är det också min enkla övertygelse att ju fler elever du kan få att stanna kvar i musikskolans verksamhet fler år, desto större är sannolikheten att du får fram några som blir riktigt, riktigt duktiga.



Vi har inte tagit bort de avancerade kurserna. Vi använder individuell undervisning när det är nödvändigt, men vi kan göra undervisningen roligare och mer kontinuerlig genom att också använda gruppundervisning.

Anförande nr 47

C e c i l i a B r i n c k (m): Nej, ni har inte tagit bort den individuella undervisningen helt – men den ska nu bara finnas för de barn som redan har kommit en rätt bra bit på väg.

Vad de här människorna säger i artikeln och vad vi som har tillbringat rätt stor del av vår fritid på kommunala musikskolor här och var i landet vet, är att individuell undervisning inte är någonting som man kan sätta in för de speciellt talangfulla barnen när de har kommit en bit upp, utan det är viktigt hela tiden.

Gruppundervisning är också bra, men individuell undervisning är väsentlig.

Förstår jag dig rätt – ska ni lösa problemet med att så många hoppar av genom att stoppa in fler barn i grupperna och rädda verksamheten på det sättet? Det faktum att ungar hoppar av tror jag gäller alla verksamheter av det här slaget. Det gjorde de på min tid, och det kommer de förmodligen att fortsätta att göra. Det beror inte nödvändigtvis på att verksamheten är dålig, utan på att barn vid ett visst stadium i sitt liv plötsligt får så fruktansvärt mycket att göra att de prioriterar bort fiollektionerna och spelar handboll i stället.

Anförande nr 48

Borgarrådet N i l l s o n (s): När det gäller din tveksamhet mot att använda gruppundervisning för barn, oavsett om de har kommit kort eller långt, vill jag bara uppmana dig att titta på praktiken. Det finns olika praktiker i Stockholms musikskola i dag där man har kommit längre med detta, fått fortbildning och hittat arbetslag bland lärarna som vill jobba med detta. Åk och besök de verksamheterna!

Besök till exempel kulturskolan i Farsta och kom sedan tillbaks till mig och säg att det inte går att lära blåsare att spela i grupp, att ha gruppundervisning. Tidigare fanns det en stor tveksamhet, man trodde inte att det var möjligt: Vi måste ha individuell undervisning. Nu har man gruppundervisning, och det funkar alldeles utomordentligt.

Till svaret på den andra frågan, varför man hoppar av: Ja, många kanske hoppar av och sysslar med handboll i stället därför att handboll är en social aktivitet. Du träffar andra, du har roligt. Det är inte sönderstyckat så att du har 20 minuter handboll, utan du kanske kan få vara där en timme, du kanske kan få spela upp det du gör, du kanske kan få ingå i ett sammanhang där man gör en teaterföreställning med musik. Då blir det roligt. Då ökar också sannolikheten för att man ska fortsätta och bli en väldigt duktig professionell musiker så småningom.

*Fråga nr 4. Satsningen på idrottshallar*

## Anförande nr 49

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Ordförande, fullmäktige! På väg till jobbet i torsdags kunde jag läsa på Svenska Dagbladets löpsedel: "Miljonsatsning på nya idrottshallar". Som idrottspolitiker blir man då onekligen lite nyfiken, så jag letade raskt upp tidningen när jag kom till jobbet – och blev uppriktigt sagt bestört. Bortsett att tre av hallarna som nämns i denna lista redan påbörjades under den borgerliga mandatperioden – det bjuder jag på – var det som gjorde mig bestört denna enorma snedfördelning mellan norr och söder.

Jag skulle gärna vilja höra borgarrådets kommentar till detta.

## Anförande nr 50

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är alltså så att den artikel som Caroline hänstftar på var den som fanns i Svenska Dagbladet, som talade om den stora idrottssatsning som majoriteten nu står för, som handlar om de ungefär 500 miljoner som satsas på nya hallar och på att restaurera gamla idrottsanläggningar. Därtill kommer en ny satsning för nästa år på 100 miljoner när det gäller konstgräs.

I artikeln fanns det en förteckning över de hallar som man funderar över och de som redan är klara. Klar är Sköndalshallen, och det är alldeles riktigt, Caroline, att den har vi arbetat tillsammans med, kan man väl lugnt säga. Skanstullshallen håller på att projekteras. Hammarby Sjöstadshallen kan man se hur den nu byggs i Hammarby Sjöstad. Nästa nämnd tar vi beslut om en hall i Hässelby.

Sedan finns det en förteckning över hallar som planeras i staden, och där finns Ärvingehallen och Stora Mossen i norrort och Enskedehallen, Gubbängen, Farsta och ytterligare hallar i söderort.

Jag kan hålla med dig om att det är en snedfördelning över staden. Det är också en sak som vi har uppmärksammat. Det man kan säga alldeles säkert är att i Hässelby-Vällingby och i nordvästra Stockholm behövs det ytterligare satsningar på idrottshallar.

Den stora satsning vi gör är en del – det behövs mycket mera!

## Anförande nr 51

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Utifrån den uppräknin som finns i Svenska Dagbladet blir fördelningen nio hallar i söderort, fyra i norrort, och bortsett från Skanstullshallen, som är en ersättning för Åsöhallen, är det ingen hall i innerstaden.

I lördagens eller möjligen gårdagens DN kunde man läsa att Kungsholmenprojektet med många nya bostäder, som jag tror att alla i den här församlingen är mycket ivriga att se till ska komma till stånd, kallas för barnfientligt. Det beror på att det inte

byggs några hallar eller idrottsytor i angränsning till detta bostadsområde.

Här skulle jag möjligtvis kunna tipsa borgarrådet om det projekt som ni lade ned i början av er mandatperiod, nämligen Stadshagen, som dessutom inte skulle kosta staden några pengar. Där skulle man få tre fullstora hallar, i närheten till ett nytt bostadsområde.

#### Anförande nr 52

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Ja, det var med stort intresse jag tog del av också den artikeln i Dagens Nyheter, där man alltså kritiserade det bostadsbyggande som projekterades under förra mandatperioden för att det saknades möjligheter för barn och ungdomar att idrotta. Det handlade också om grönområden och möjlighet till lek och spontanidrott.

Därför är jag i dag väldigt glad över att vi arbetade för att Stadshagens idrottsplats fick vara kvar som den viktiga mötesplats för barn och ungdom som den är i dag. Det finns all anledning att fortsätta att värna denna gröna lunga i innerstaden.

#### Anförande nr 53

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Det är uppenbart att vi prioriterar lite olika saker. Jag tror att tre stycken fullstora hallar i Stadshagen hade varit till större nytta för bostadsområdet än en idrottsplats.

Rent generellt tycker jag att det är ett problem i den här staden när vi planerar nya bostadsområden. Man måste mycket tidigare i planeringsprocessen planera in sådant som bollplaner, idrottshallar, simhallar, bibliotek, kulturytor etcetera för att göra bostadsområdena attraktiva, så att man inte får de problem som man nu uppenbarligen har på Kungsholmen.

#### Anförande nr 54

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Ja, det kan vi väl ändå vara eniga om, du och jag, Caroline, att vi båda månar om att det ska finnas möjlighet till idrott och lek i alla stadens stadsdelar.

När det gäller de underjordiska idrottshallarna under Stadshagens idrottsplats, är jag tveksam till om de verkligen hade kunnat vända sig till barn och ungdom i första hand. Jag tycker det är väldigt viktigt att vi har idrottsplatser som ger möjlighet till breddidrotten och spontanidrotten. Jag var på Stadshagen i lördags. Där var det full aktivitet på båda planerna. Där finns det också möjligheter att ha annan typ av lek och idrott i anslutning till området. Detta område är också försörjt genom de planer som finns att utveckla området nedanför Kristinebergs idrottsplats. Men det räcker inte, anser jag, för nordvästra Kungsholmen, om det är det vi ska tala om, utan här handlar det också om att ha möjlighet till nära lek i anslutning till de bostäder som projekteras där.

*§ 18 Interpellation om hur gatu- och fastighetskontorets bostadsbestånd fördelas (nr 2004:25)*

Anförande nr 55

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 56

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det här är en annan fråga som det vikarierande borgarrådet fick möjlighet att besvara redan i april, så det har gått lång tid. Aldrig anade man väl då att det här skulle bli en så stor affär som det verkar ha blivit, åtminstone inom rättsväsendet. I och för sig påverkar det väl inte direkt den fråga som jag har ställt till gatu- och fastighetsborgarrådet, men jag skulle ändå vilja ha ett lite utförligare svar än det jag har fått skriftligt från det vikarierande borgarrådet.

Det såg väldigt märkligt ut när vi här i staden fick reda på att den där poliskommissarien hade fått hyra en av de mest fashionabla bostäderna ute på Långholmen, i den vackra villan. Man undrade hur det egentligen hade gått till, när det på ett ganska tidigt stadium visade sig att det ändå fanns mycket att ifrågasätta i fråga om poliskommissarien.

Hur har systemet sett ut för tilldelning av bostäder, och hur är det egentligen med de regler som gäller för gatu- och fastighetskontoret när man fördelar bostäder?

Anförande nr 57

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Som framgår av det utdelade svaret, har han bytt med en annan hyresgäst. Vi har en ganska stark lagstiftning, som möjliggör den typen av byten hyresgäster emellan.

Det finns inte så mycket att tillägga, som jag ser det, i den frågan.

Anförande nr 58

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det jag skulle vilja veta är hur borgarrådet ser på förturssystem. I det här fallet måste det ju ha varit så att den här poliskommissarien på något sätt har lyckats få den här villan genom att han har fått förtur före någon annan. Att det skulle ha varit ett vanligt byte verkar väldigt märkligt, i den situation som vi har här i Stockholms stad när det gäller bostäder.

Anförande nr 59

Borgarrådet M o g e r t (s): Nej, mig veterligt har det inte förekommit någon förtur, utan det är ett byte på frivillig grund. Om det har förekommit något som inte har kommit till vår kännedom kan jag rimligtvis inte svara på, men det finns inga förturer i det systemet i och med att det inte finns någon kö till den typen av byten.

## Anförande nr 60

E w a S a m u e l s s o n (kd): Under hand som ärendet utretts hos polisen i vidare mening har det också visat sig att det också har förekommit en del farliga förvaringar. Bland annat har det nämnt att det har funnits handgranater med mera i bostaden. Jag undrar i vilket hänseende borgarrådet anser att man har ansvar när man ur gatu- och fastighetskontorets bestånd vidareförmedlar en sådan här bostad.

## Anförande nr 61

Borgarrådet M o g e r t (s): Återigen: Vi har inte förmedlat den här lägenheten, icke heller bostadsförmedlingen har förmedlat den utan det har skett via ett privat byte.

Sedan är det klart att vi som hyresvärd naturligtvis vill ta ett ansvar för hur man bor och hur man har sin bostadssituation. Icke förty vet vi ju att det här och var i buskarna förekommer saker både i stadens lokaler och lägenheter och i privata lägenheter, men det kan vi som hyresvärd rimligen inte ha ansvar för fullt ut.

*§ 19 Interpellation om stadens IT-säkerhet (nr 2004:31)*

Anförande nr 62

F r e d r i k W a l l é n (kd): Fullmäktige, åhörare! Avseende denna interpellation och dess besvarande tror jag mig kunna hålla mig ganska kort. Jag vill bara tacka för det mycket utförliga svaret. Uppenbarligen har finansborgarrådet inhämtat alla möjliga sorters sakkunskap för att kunna svara på detta, och jag kan inte säga annat än att det gläder mig. Tack för svaret!

*§ 20 Interpellation om nattöppet på Eriksdalsbadets utebad (nr 2004:33)*

Anförande nr 63

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 64

N i n a E k e l u n d (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Inte hade jag räknat med att det här skulle komma upp nu, men jag är väldigt glad för det. Det är en sommarinterpellation, och ju närmare sommaren desto bättre. Det hade varit ännu tråkigare om den hade kommit upp när snön hade fallit utanför.

Det handlar alltså om nattöppet på Eriksdalsbadets utebad.

Borgarrådet har framfört två argument emot: säkerhetsfrågan och kostnaden. Det är dyrt att ha öppet fram på natten, och det ska säkert vara människor där. Jag tycker det är en oflexibel hållning och ganska ocharmigt. Jag tycker att man skulle kunna pröva att ha nattöppet på Eriksdalsbadet. Många människor skulle säkert bli inspirerade och tycka att det är kul att få komma och bada mitt på natten. Man skulle kunna testa det. Blir det bus får man väl stänga, men man skulle kunna testa ett par gånger i alla fall.

Och så var det säkerhetsfrågan. Men ni har ju haft tango mitt i natten! Är inte det också en säkerhetsfråga? Då har man ju också haft öppet. Jag förstår inte varför det skulle vara ett större problem att ha människor som badar mitt i natten. I så fall kan man ju stänga vid tolv.

Det var faktiskt några varma nätter, så man skulle ha kunnat testa två, tre gånger under sommaren om det hade varit möjligt.

Jag tycker att det är en oflexibel hållning här.

Anförande nr 65

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Nattöppet på Eriksdalsbadet att ha badet öppet en natt i veckan under sommarhalvåret skulle kosta 350 000 per säsong. Det är naturligtvis säkerheten som kostar.

Skälet till att vi inte tycker att det här är någon god idé är att vi har många strandbad runt omkring Stockholm där man kan bada så länge man vill, året runt om det är så.

Vi tycker inte att den här kostnaden står i paritet med vad det faktiskt ger.

Anförande nr 66

N i n a E k e l u n d (kd): Jag tycker som sagt att frågan är tråkigt behandlad. Det kostar 350 000, sade du. Men om man bara har öppet två nätter på sommaren skulle det kosta betydligt mindre.

Så säger du att det finns utomhusbad. Problemet för oss södermalmsbor som bor på norra sidan, och likaså för dem som bor på södra sidan, är att Årstaviken är så rackarns smutsig. Vi har faktiskt inte någonstans att bada, då måste vi ge oss iväg någon annanstans.

Vill man att södermalmsborna ska få lite mera livskvalitet och vara lite mer livsbejakande, så kan inte jag se något problem i att man *provar* att ha öppet två gånger under sommaren då det är fint väder.

Jag förstår absolut inte varför man ska ha en så negativ hållning.

#### Anförande nr 67

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag kan möjligen tillägga i den här frågan, att det till och från på Eriksdalsbadet arrangeras olika evenemang på kvällar och tidiga nätter. Men inte ens då har det varit någon efterfrågan på att det skulle vara öppet efter evenemanget. Vi har ingen sådan efterfrågan, och därför tycker vi nog att de pengarna kan användas på bättre sätt för barn- och ungdomsverksamhet inom idrotten.

#### Anförande nr 68

N i n a E k e l u n d (kd): Jag tror inte att folk kände till att man kan efterfråga den tjänsten. Det är ju någonting helt nytt.

När jag hade lämnat in den här interpellationen hörde flera människor av sig och tyckte att det var en fantastiskt kul idé. Många var jätteintresserade.

Därför tycker jag att det är lite märkligt att det går att anordna tango på kvällen och köra det flera gånger. Tango kan man ha ute på stan, men kan man inte få bada – på en badplats! Har man nu byggt en badplats ska man väl se till att nyttja den. Det är att använda pengarna rätt, tycker jag.

#### Anförande nr 69

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Låt oss säga så här. Om det skulle vara så att vi blev översvämmade av önskemål om att Eriksdalsbadet skulle vara öppet på natten – men vi har inte hört någon enda efterfråga detta förrän frågan kom upp här – så är det naturligtvis möjligt att pröva det.



*§ 21 Interpellation om enskilt drivna förskolors rätt till stimulansbidrag (nr 2004:39)*

Anförande nr 70

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 71

M a t s G N i l s s o n (m): Jag ber mycket kort att få tacka borgarrådet för svaret. I ärlighetens namn är det inte så mycket mer att säga i dag, annat än att jag ser fram mot när förslaget kommer. Då kanske det blir en förnyad diskussion.

*§ 29 Nordsydaxeln – reparation av Söderledstunneln och Centralbron/Tegelbacken.*

*Genomförandebeslut*

*Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden (utl. 2004:135)*

Anförande nr 72

O r d f ö r a n d e n : Om jag har förstått rätt ska den här frågan återremitteras. Är det rätt uppfattat? Avstår fullmäktige från debatt? Svaret är ja.

*§ 30 Förslag om sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för år 2005 (utl. 2004:138)*

Anförande nr 73

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen. Med anledning av att vi har en förändrad budgetordning i år och testar ett nytt förslag, tycker vi att man kan vänta med datum nästa höst, speciellt just budgetfullmäktige, tills vi har haft den här processen klar och landat i om vi tycker att den är bra eller om det behöver göras några förändringar av processen.

*§ 31 Schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder  
Hemställan från utbildningsnämnden (utl. 2004:139)*

Anförande nr 74

Borgarrådet Nilsson (s): Ordförande, fullmäktige! Det är så att vi skulle vilja återremittera detta ärende, som rör eleverna i de så kallade FH-klasserna. Skälet till det är att det har smugit sig in ett fel i underlaget som handlar om taxikostnader. I förslaget står att de är inlagda i schablonerna, men det är inte så. Det var ursprungligen ett fel från utbildningsförvaltningen, innan beredningen i utbildningsnämnden. Vi skulle vilja återremittera detta ärende för att kommunstyrelsen ska komma tillbaka med ett korrekt underlag när det gäller schablonerna. I sak har vi fortfarande den uppfattningen att systemet ska genomföras, men det måste vara korrekta nivåer på schablonerna, och det måste också framgå vad som ingår.

Mitt förslag är återremiss.

*§ 32 Schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet  
Hemställan från utbildningsnämnden (utl. 2004:140)*

Anförande nr 75

Borgarrådet Nilsson (s): Ordförande, fullmäktige! De elever som går i särskolan har ju stora behov, och väldigt olika behov. Det är verkligen ingen homogen grupp.

Vi har i dag ett system som innebär att det utgår en schablon från fullmäktige till utbildningsnämnden på 270 000 kronor per år för alla barn i särskolan, och därutöver 151 000 kronor per år för skolbarnsomsorg och korttidstillsyn för barnen i särskolan. Därefter sker en individuell tilldelning av pengar till de grundskolor där de här barnen går, där särskolegrupperna är placerade.

Det här är en process som är väldigt knölig, som är administrativt tung och som dessutom gör att rektorerna ofta inte förrän i slutet av verksamhetsåret får reda på hur mycket pengar man får för de elever man har haft under det år som har gått.

Det är också ett system som inte leder till att man har någon bra kontroll på kostnaderna, eftersom rektor i princip har att rekvirera de pengar som han eller hon menar att verksamheten har kostat, och det motsvarar inte nödvändigtvis den enskilda elevens behov. Det kan vara så att det i dag går mycket mer pengar till en elev som har mindre behov, men där organisationen på den skolan inte är särskilt väl utformad.

Ett system med försök att schablonisera ersättningen för barn i särskolan är bra. Det är bra därför att det ger förutsägbarhet, så att de som har ansvar, det vill säga den lokala rektorn, från början har klart för sig hur mycket pengar man har att disponera under året. Det är också bra därför att det blir en likvärdighet i tilldelningen över staden, det sker en behovsbedömning utifrån elevens förutsättningar och inte utifrån hur organisationen ser ut på de mottagande skolorna.

Det som nu föreslås är att det ska finnas en central enhet på utbildningsförvaltningen som, efter en utredning som aktualiserar frågan om en elev ska gå i särskola, fattar myndighetsbeslutet om antagande till särskolan och som också gör en nivåbedömning av vilken ersättning som ska utgå, i fem nivåer. Fyra av de nivåerna är fastlagda till ett visst krontal. Den femte nivån handlar om ett mindre antal elever, som har extremt stora behov och som man inte kan få in i ett schabloniserat system. Det kanske handlar om ett tiotal elever som finns i våra särskolegrupper. De andra nivåerna varierar stort. För grundskolans del handlar de om allt ifrån 142 000 kronor per år upp till 432 000 kronor per år och särskolebarn.

Vi ska ha kvar ett centralt specialiststöd för de smala grupperna och för de funktionshinder där man inte har kompetens ute i verksamheten, men sedan får man ett tydligt lokalt ansvar för att ha en bra särskoleverksamhet, när man redan från början vet hur mycket pengar man har.

Jag menar att det system som föreslås här gagnar både en bättre resursanvändning, en

bättre kvalitet och ett bättre, tydligare lokalt ansvarstagande för barnen som går i våra särskolor. De har rätt att få det allra bästa stödet – det är riktigt att de här barnen ska kosta väldigt mycket pengar – men vi måste se till att resurserna används på allra bästa sätt.

Det är också viktigt att följa den utveckling som har skett när det gäller skolskjutskostnader. Under ett antal år har det blivit så att de ökade kostnaderna för skolskjuts faktiskt i rätt stor utsträckning har ätit upp de resurser som finns för själva undervisningen. I det här ärendet föreslås – och det finns redan ett uppdrag till utbildningsförvaltningen – att ta fram ett nytt skolskjutsreglemente där man ska försöka hitta rimliga regler för vilka skolskjutskostnader som ska ersättas.

Det finns ett underskott i särskoleverksamheten i dag. Det underskottet försöker man med en striktare hantering arbeta ned inom ramen för utbildningsnämnden, och en tredjedel av underskottet för själva särskoleverksamheten har också under detta år tagits ned. Jag menar att ska vi långsiktigt komma i ekonomisk balans när det gäller särskolan så är det nödvändigt att gå över till det nya schablonsystemet, där man i förväg vet hur mycket pengar man har för de barn som man har ansvar för under skolutgåendet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

#### Anförande nr 76

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Ibland undrar man hur vissa beslut kommer till och hur väl underbyggda de är. Man tar för givet att beslut som kan få stora följder för de enskilda, framför allt enskilda skolelever, har en väl underbyggd argumentation. Det borde förstås vara en självklarhet för ett ansvarigt borgarråd, och en hel del av det du sade var också kloka argument. Men det finns någonting som fattas.

Varför, Erik Nilsson, är ni emot att göra en ordentlig konsekvensanalys innan ni nu genomför de här faktiskt ganska stora förändringarna? I princip alla remissinstanser pekar på svårigheter, tveksamheter, stora ekonomiska effekter och just bristen på konsekvensanalys. Jag läser inantill, från Bromma: "Mot den bakgrunden finns det samtidigt anledning att befara att det även med ett införande av schablonsystem från 2005 finns risker för ytterligare besparingar inom särskoleverksamheten, detta i all synnerhet som en analys och konsekvensbeskrivning saknas."

Om man dessutom har följt Socialdemokraternas hantering av särskolan hittills, är det uppenbart att det finns en tydlig motvilja mot särskolan. Det är därför ganska lätt att, som remissinstanserna pekar på, misstänka att i och med den här schabloniseringen kommer ni att genomföra nedskärningar inom särskolan.

Särskoleverksamheten går i dag med ett kraftigt underskott, på nästan 20 miljoner kronor, och situationen lär knappast förbättras i och med att ni föreslår ett förändrat system. Du pratade om ekonomisk kontroll, men det får man ju inte bara genom att ändra ett system.

Framför allt känns det i det här ärendet som om Socialdemokraterna har glömt bort

de enskilda särskoleeleverna. I stället argumenterar man för att det nya systemet ”underlättar administration och ekonomisk planering”. Det är faktiskt inte acceptabelt. Särskolan är en egen och utmärkt skolform, och den är en viktig del av en individanpassad skola. Socialdemokraternas vision om en enhetsskola passar inte alla, och därför är det för de här eleverna oerhört viktigt att särskolan finns och får tillräckligt med resurser.

Det behöver naturligtvis inte i sig vara fel att införa schabloner. På så sätt följer schablonerna eleverna och eleverna, även inom särskolan, kan få ett fritt skolval. Men om man nu genomför ett schabloniserat system och möjligen ökar valfriheten för särskoleeleverna, måste man väl, Erik Nilsson, tycka att det är bra att göra en konsekvensanalys, så eleverna inte blir drabbade?

Herr ordförande! I dagsläget kan jag inte annat göra än att yrka avslag på det framlagda förslaget, eftersom det finns så pass stora brister.

Anförande nr 77

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag vet inte riktigt var de bristerna finns någonstans.

Förslaget är framarbetat av dem som kan allra mest om särskolan i hela Sverige, skulle jag vilja påstå, nämligen vår särskoleenhet på utbildningsförvaltningen. Det handlar om att ge bra förutsättningar för särskolan att bedriva sin verksamhet.

Du säger att vi har en tydlig motvilja mot särskolan. Kristina Alvendal, jag vet ärligt talat inte vad du menar med detta!

Du pratar om nedskärningar. Får jag fråga: Är det så att Moderaterna i sina tidigare budgetar har haft mer pengar för särskolan? Nej, det har inte funnits mer pengar för särskolan. Under en lång följd av år har, trots de ganska hyggliga resurser som anvisats, budgeten inte hållits. Är det din uppfattning, Kristina Alvendal, att budgeten ska hållas eller att den inte ska hållas?

Och du säger att ekonomisk kontroll skaffar man inte via att förändra systemen. Jo, det gör man, Kristina Alvendal. Ett system som innebär att den mottagande skolan för det första inte vet hur mycket pengar man har, för det andra i princip kan säga till en annan instans i staden: ”Vi har de här och de här kostnaderna – betala!” – det är inget bra system för kostnadskontroll. Det borde ni moderater också uppskatta.

Anförande nr 78

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Du ifrågasatte expertisen som frågar efter den konsekvensanalys som du uppenbarligen tyckte att ni redan har gjort. Men, Erik Nilsson, i hela ärendet upptas massor av sidor av många remissinstanser, nästan alla, som efterfrågar konsekvensanalysen.

Dessutom är det väldigt många av remissinstanserna som just befarar att en schablonisering som Socialdemokraterna nu kommer att införa kommer att innebära ytterligare besparingar.

Det är ju faktiskt så, Erik Nilsson, att Socialdemokraterna i många år inte entydigt har sagt att särskolan har en viktig uppgift, utan man har till och från diskuterat att avskaffa särskolan för att alla elever ska gå i den Socialdemokratiska enhetsskolan.

Anförande nr 79

Helen Jäderlund Eckardt (fp): I särskolan går de allra mest utsatta barnen. Vi måste naturligtvis se till att de här barnen får sina behov tillgodosedda och att de kan utvecklas på absolut bästa möjliga sätt.

Särskolan är utsatt för besparingar redan innan det schabloniserade resursfördelningssystem som ni nu vill införa är beslutat. Det har handlat om en otroligt stor minskning av resurserna till korttidstillsynen enligt LSS. Rektorer i vissa stadsdelar har skickat öppna brev om konsekvensanalyser av hur de här besparingarna, de nya förutsättningarna och de uteblivna löneökningarna slår mot den reguljära verksamheten i grundskolorna. Jag har med mig deras brev, om Erik Nilsson inte har sett det.

Det har även varit andra besparingar – det gäller skolskjutsar, att man sätter eleverna i befintliga grupper och inte startar nya grupper, och så vidare. Det är en minskad kvalitet och en minskad bemanning.

För att då återgå till det beslut som ni vill ta i dag, befarar vi att det blir ytterligare stora nedskärningar för de här utsatta barnen. Socialdemokraterna pratar ofta i den här talarstolen om de utsatta barnen, men hur kan ni då spara så stort just på de allra mest utsatta barnen här i Stockholm? Vi vet också att behoven av stora insatser ökar.

Det är vanskligt att införa ett schabloniserat resursfördelningssystem för de här barnen, som har starkt varierande individuella behov. Då måste man verkligen begära mycket tydliga konsekvensanalyser i förslaget. Vi har begärt det, som har framkommit tidigare. Men av någon underlig anledning vill inte ni se konsekvenserna av det här förslaget. Och medan man antar det här förslaget pågår det besparingar på de här barnen, med 18–20 miljoner kronor. Jag kan inte se att er budget för 2005 heller kommer att räcka, tvärtom.

Jag yrkar naturligtvis avslag på det här förslaget.

Anförande nr 80

Borgarrådet Nilsson (s): Det är så att det här beslutet innebär inget besparingsbeslut. Det utgår från att det är lika mycket pengar – ja, till och med den höjning med 6 miljoner kronor som anvisas för särskolan. Det finns ingen besparing inlagd i detta.

När det gäller konsekvensanalyser, är det konsekvensanalyser gjorda på individnivå. Hela förslaget utgår från att det ska vara ett nollsummespel, och därför har man gått igenom alla elever som i dag är inskrivna särskolan och gjort precis den bedömningen av vilken nivå de skulle hamna i.

Du säger att det är vanskligt att göra sådana bedömningar. Ja, men de som har gjort



bedömningarna är de som kan allra mest om de här barnen, mycket mer, tror jag, än vad du kan och mycket mer än vad jag kan. De säger: Det är möjligt att göra detta. Ett tiotal elever har så stora individuella behov att vi inte kan göra det, och dem lägger vi utanför systemet.

Slutligen: Ja, det är klart att rektorerna blir upprörda när man får ett system som innebär att man inte längre bara kan skicka in en rekvisition och säga: Jag har de här kostnaderna, skicka pengarna tack! Nu får de en sorts gräns för hur mycket pengar som får användas. Jag vill bara höra om Folkpartiets uppfattning är att ett sådant system generellt sett ska gälla i den kommunala verksamheten.

#### Anförande nr 81

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Folkpartiets uppfattning är att de här barnen ska värnas. Det är de mest utsatta barnen i Stockholm.

Du säger att det inte kommer att märkas, det blir ingen besparing. Det var precis vad du sade till föräldrar när man tog beslut i samband med tertialrapporten om de stora besparingarna, men det har verkligen märkts ute i verksamheten. Det kommer det här också att göra.

#### Anförande nr 82

Hardy Hedman (kd): Ordförande, fullmäktige! Det finns en sak i det här ärendet som påminner lite om det ärende vi hade om äldreomsorgen förut. Vi diskuterade de fall inom äldreomsorgen när man inte accepterade att en gammal person valde en annan stadsdel med hänvisning till att likvärdig vård kan erbjudas inom stadsdelsnämnden. Här blir det ett liknande problem, det hela överförs till stadsdelsnämnderna. Det är alldeles utmärkt som borgarrådet skriver i sista stycket: ”Min grundinställning är att stadsdelsnämnderna har ansvar för alla barn boende i sin stadsdel, oavsett vilket behov som föreligger.” Problemet är att barnen kan bo i en stadsdel men vilja ha undervisning i en annan.

Det vore väldigt bra om borgarrådet tydligt kunde deklarerat att en stadsdelsnämnd inte kan säga nej, om ett barn har lyckats få en skola i en annan stadsdel att åta sig en vård som föräldrarna tycker är bättre.

Man ska ha klart för sig att föräldrar till svårt handikappade barn ofta blir som lejon och lejoninnor för sina barns skull, och det leder lätt till prestigemotsättningar mellan dem som ska ge resurser till vården och föräldrarna.

Därför skulle det vara väldigt bra om man fick klart för sig att en stadsdel inte kan ta pengarna för ett barn i stadsdelen och använda till något annat, utan att de verkligen går vidare till den stadsdel där barnet undervisas.

#### Anförande nr 83

Borgarrådet Nilsson (s): Grunden är den lagstiftning som finns, som innebär att ett barn som har behov av någon viss typ av grupp inom särskolan – en träningsskoleplats, en autismgrupp eller liknande – har rätt till det, och finns inte det

i den egna stadsdelen så har man rätt till det i en annan del av staden. Vi ersätter också mycket generöst undervisning i en annan kommun, om det skulle vara så att vi inte har den verksamheten lokalt.

Däremot finns det ingen allmän valfrihet. Det finns det inte heller i dagens system, att man helt fritt kan välja var man vill gå i särskolan. Det sker en placering enligt myndighetsbeslut.

Precis som tidigare kommer det här naturligtvis i praktiken att handla om en dialog mellan handläggarna, på stadsdelsförvaltningen i det här fallet, och föräldrarna för att komma överens om hur en placering ska se ut. Är det så att man anser att man har ett specialbehov som inte kan tillgodoses på annat sätt har man rätt att få en placering på andra ställen.

Självklart är det så att eftersom pengarna ska räknas ut utifrån den enskilda eleven, ska de följa med dit där undervisning faktiskt sker.

#### Anförande nr 84

H a r d y H e d m a n (kd): Ja, det låter stort sett bra – men jag tyckte du gled lite grann, om det finns vård inom stadsdelen som är den bästa. Man kan ju ha delade meningar om detta.

Jag gillar stadsdelsnämnder, men ett barn som trots allt bor i Stockholm måste väl ha rätt att få undervisning någon annanstans?

#### Anförande nr 85

N i n a E k e l u n d (kd): Ordförande, fullmäktige! Precis inför den här debatten fick jag ett SMS från en mamma till ett barn i särskolan. Hon skrev så här: ”Jag är mycket oroad över att barn med särskilda behov kan tvingas gå i skola i sin egen stadsdel efter omorganisationen.” Det är precis detta Hardy tog upp, och du gled på den punkten.

Vad kommer att hända i fråga om vård inom stadsdelen? Kan du lova henne att hon får välja skola till sitt barn i Stockholm efter omorganisationen? Kan du lova henne det, Erik?

Det finns flera skäl för att är viktigt att ge henne det löftet. Det kan vara så att skolan i den stadsdel där hon bor inte fungerar och inte kan ge den tjej som är berörd de rätta utvecklingsmöjligheterna. De kanske behöver en annan pedagogik och ser att hon mår bättre i en annan skola.

En annan sak som oroar mig är skolskjutsarna. Du sade att det blir en ökad kostnad för skolskjuts, och det ska utredas vidare. I mina öron låter det lika med att det kan bli mindre pengar till skolskjutsarna. Jag tycker det var bra att Folkpartiet tog upp den frågan.

Redan i dag är det på marginalen. Skolskjutsarna har stressade chaufförer. De har snäva tidsramar, de har många barn, de har långa körningar. Vad jag har sett är att

man har fler barn i bilarna.

Förmåner försvinner, som till exempel att man inte längre får köra hem sitt barn för ett läkarbesök på eftermiddagen. Det är ett lokalt beslut, som säkert tas av skolan, men de gör det på grund av att resurserna till skolskjutsarna har minskat.

Det behövs en rejäl konsekvensanalys av det här förslaget, en analys av hur detta kommer att ekonomiskt drabba dem som nyttjar särskola, skolskjuts med mera. Bifall till reservationen! Återremiss!

#### Anförande nr 86

Borgarrådet N i l s s o n (s): Din första fråga, Nina: Kan jag garantera rätten att välja? Nej, lika lite i det gamla systemet som i det nya. Det finns ingen generell rätt att välja särskolegrupp i dag heller, utan det sker en inplacering i dialog med hemmet. Det ska det göra i framtiden också.

Är det så att man har särskilda behov, det vill säga det är ingen vanlig särskolegrupp man vill ha utan en speciell särskolegrupp som inte finns i den egna stadsdelen – ja, då har man rätt att komma dit eftersom det ska ske en inplacering efter det barnets behov också i framtiden, oavsett i vilken stadsdel en sådan särskolegrupp finns.

Eftersom det i dag är dålig samordning av var särskoleplaceringen och korttidstillsynen ligger, har vi en dramatisk ökning av skolskjutskostnaderna. Det är inte alls så att det är mindre pengar. Bara i år har skolskjutskostnaderna ökat med 6 miljoner kronor. Kanske kan man tycka att det är positivt att man åker fram och tillbaka genom stan med skolskjuts, men inom varje budget innebär det att det blir mindre pengar till undervisningen när mer pengar går till skolskjutsen. Jag tycker det är viktigare med lärare än att vi har väldigt mycket åkande i taxi över hela stan!

#### Anförande nr 87

N i n a E k e l u n d (kd): Tror du att man åker taxi för att man tycker det är kul? Tror du att ett barn tycker att det är roligt att sitta en timme i taxi för att man måste till en skola som ligger på en annan plats? Det var en otroligt märklig kommentar! Herregud! Jag blir alldeles upprörd.

Det är klart att det kommer att bli svårare avvägningar för stadsdelsnämnderna när ni flyttar över till lokala beslut.

Jag tycker inte att den här mamman har fått något lugnande besked ifrån dig. Hon skrev så här: ”Jag är mycket oroad över att barn med särskilda behov kan tvingas gå i skola i sin egen stadsdel efter omorganisationen.” Du har inte gett henne något lugnande besked på den punkten, Erik.

#### Anförande nr 88

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Kristina Alvendal säger att flera remissinstanser är oroliga. Ja, visst kan man vara orolig, om man inte har balans i sin verksamhet, för att ansvaret för den verksamheten ska föras över till

stadsdelsnämnderna. Det är därför det är så viktigt att vi i det här sammanhanget gör systemförändringar som innebär att vi kan klara av att hålla budgeten och att hålla en bra kvalitet i verksamheten.

När det gäller detta med skolskjutskostnaden, som flera har varit inne på, är det självklart så att man ska ha rätt till skolskjuts och att man ska ha rätt att röra sig över staden. Problemet är att när vi i dag har en ordning där olika instanser fattar beslut om korttidstillsyn och särskola, så kan du få en väldigt dålig samordning med en hemadress, en särskoleplacering som ligger på ett ställe och en korttidstillsyn som ligger på ett helt annat ställe i staden. Det tror jag inte är bra för barnet heller, och det ökar kostnaderna. Det är fel när man säger att vi har gjort besparingar på skolskjutskostnaderna, utan de har tvärtom ökat dramatiskt.

Min poäng är att inom en given budget – och vilken majoritet som än sitter är det en given budget – äter skolskjutskostnaderna ut resurserna för själva undervisningen och för verksamheten vid korttidstillsynen. Det måste man faktiskt titta på.

När det gäller konsekvensanalyser för den enskilde är det så att i det nuvarande systemet inte alls är säkert att det är behoven för den enskilde som avspeglas i hur mycket pengar som går ut till den skola där den eleven finns. Rektor kan säga: Jag har jättestora kostnader för den här eleven, skicka mig 200 000 kronor till! Eftersom ingen kan säga emot är det mycket möjligt att en elev som har större behov får väsentligt mycket mindre resurser än en elev som går i en skola där rektor har rekviderat mer pengar.

Det är inte ett bra sätt att styra resurser. Det är inte ett bra sätt att ta hänsyn till den enskildes behov. Det är mycket bättre att man från början gör en bedömning av behovet utifrån vad den enskilda eleven har för möjligheter när det gäller inläring och andra funktionshinder man kan ha.

Jag måste ändå ställa några frågor i anslutning till detta ärende. Anser Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna att man ska hålla en given budget? Det var ju samma situation under den borgerliga tiden, ni hade inte mer pengar till särskolan. Anser ni att man ska hålla budget, eller behöver man inte göra det? Anser Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna att utföraren av en verksamhet själv ska få avgöra vilken ersättning som utgår för den verksamheten? Förstår ni frågan: Är ni beredda att acceptera sådana system på andra områden? Ska den som bedriver äldreomsorg kunna skicka in en räkning och säga: Jag upplever att vi har haft kostnader på en miljon för den här pensionären, skicka pengarna tack!

På något sätt måste man hitta system som är långsiktigt hållbara, som ger överblick över ekonomin och pekar ut ett ansvar.

Sedan är det helt rätt att vi satsar väldigt mycket pengar på de här barnen, det ska vi fortsätta att göra i framtiden också. Men vi måste styra resurserna så att de möter behoven hos barnen och inte olika typer av mindre god organisation hos skolorna.

Anförande nr 89

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Först vill jag återigen säga att

behoven av insatser för de här barnen och ungdomarna ökar, och vi måste se till att de får det stöd och den hjälp som de behöver för att kunna utvecklas.

Det som är svårt i den här verksamheten är att planera hur stora budgetkostnaderna blir. Jag vill säga till dig, Erik Nilsson: Ta ditt ansvar! Du är ansvarig nu för de besparingar som genomförs. Du är ansvarig för det nya resursfördelningssystemet. Du är också ansvarig för att det här ska flyttas ut till stadsdelsnämnderna. Jag vill fråga dig: Hur kan du garantera att de här barnen då får tillgång till specialistkompetens och att de verkligen får den hjälp med sin utveckling som de har rätt till?

Jag håller med kd, föräldrarna är mycket oroliga i dag. Jag hoppas verkligen att du ger dem ett bra besked.

#### Anförande nr 90

Borgarrådet N i l s s o n (s): Helen, du sade precis det som jag menar. Problemet i den här verksamheten är att det är svårt att planera, därför att man inte har klart för sig hur ekonomin ser ut. Det är alldeles riktigt, det går inte att bedriva en bra verksamhet när skolan först i december månad får reda på hur mycket pengar man får för den elev som man har haft under hela året. Men det är just det system som ni står här och försvarar, när ni kritiserar schablonsystemet! Det är lite förvånansvärt, måste jag säga, att ni gör det.

Att garantera att ett barn får den hjälp det behöver – ja, vi föreslår ju i det här sammanhanget en central biståndsbedömning, att man ska ha likvärdighet i bedömningen över hela staden, dels så att man ska veta att myndighetsbeslutet om inskrivning i särskola är korrekt och likvärdigt, och vi ska ha de allra bästa krafter som finns att göra den bedömningen, dels ska vi ha en biståndsbedömning som innebär att var och en bedöms in i schablonnivåerna återigen utifrån det enskilda barnets behov, inte utifrån om rektor tycker att han har högre eller lägre kostnader för detta barn. Det tycker jag är en bättre garanti för att vi möter och avspeglar barnets behov än vad det nuvarande systemet ger.

#### Anförande nr 91

H a r d y H e d m a n (kd): Jag vill bara svara för vår del, att vi förstås tycker att man ska hålla budgeten.

Men det är själva konflikten mellan stadsdel och Stockholms kommun som blir intressant för föräldrarna. Man kan ju ha olika mening om vad som är barnets bästa. Är det biståndsbedömaren som slutligt avgör vid vilken skola eleven ska gå, eller har föräldrarna någon möjlighet?

För grundskolan har vi ju efter åratals arbete funnit att föräldrarna faktiskt kan välja en skola för sina barn, och det blir väldigt komplicerat om man inte har uttalat att det finns en ytterst god vilja från staden att barn ska placeras där föräldrarna och barnet så önskar, utan man tillämpar något slags myndighetsplacering av särskolebarn – det vore oerhört olyckligt, när man jämför med övriga barn. Vanliga barn har ju SL-kort och får åka hur de vill.

## Anförande nr 92

Borgarrådet N i l s s o n (s): Återigen: Självklart ska man ha rätt att få den hjälp och det stöd som motsvarar ens behov.

Du verkar utgå från att det i dagens system är så att det i slutändan är föräldrarna som avgör. Det är inte så, Hardy. Man försöker naturligtvis att komma överens med föräldrarna, och det utgår jag från att man kommer att göra i framtiden också.

Naturligtvis har föräldrarna ytterst möjlighet att välja en vanlig grundskola i stället för särskola, det valet har man ju alltid. Men ett fritt val mellan de olika särskolegrupper som finns i hela Stockholm har vi inte i dag, och min bedömning är att det inte kommer att gå att garantera det i vilket system du än har. Säg att alla vill gå i en viss särskolegrupp i en viss del av staden. Du kommer aldrig att kunna garantera alla en plats i just den gruppen.

Det viktiga här är att det måste ske utifrån de behov som eleven har. Har man behov som inte kan tillgodoses i den placering som är föreslagen, finns det möjlighet att få det prövat juridiskt i sådana fall.

## Anförande nr 93

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Nilsson! Alla vet vi ju precis hur det här går till. Du har liksom redan tagit ställning innan du kom hit i dag till hur du ska rösta. Det är lite tråkigt.

Jag måste ändå ställa frågan: Varför vill du inte se konsekvenserna innan du fattar beslutet? Du har liksom flera andra som har talat i den här diskussionen uppmärksammat problem med dagens system. Samtidigt kan man konstatera att det förslag som nu läggs fram säger nästan alla remissinstanser att de är negativa till att det inte genomförs någon konsekvensanalys.

Erik Nilsson, om du nu har sådan otrolig tillit till att all expertis sitter bland tjänstemännen på utbildningsförvaltningen, varför har du då ingen som helt tillit till tjänstemännen i stadsdelsförvaltningarna, som har svarat på remissen? De svarar att det här förmodligen kommer att innebära nedskärningar och att konsekvensanalysen är obefintlig. Lyssnar man på dig så menar du tydligen att stadsdelsnämnderna inte är någon trovärdig remissinstans i det här ärendet utan att de bara talar i egen sak. Är det din allmänna uppfattning om stadsdelsnämnderna, att de är ointressanta som remissinstanser? I så fall kan vi ju sluta att använda dem som ett medel i Stockholms stads demokratiska ordning.

Och om det nu är så, Erik Nilsson, att det här är så bra och att det behövs en förändring – vilket jag också tror – varför kan vi inte genomföra en sådan förändring i enighet, för till exempel särskolebarnens bästa, så att det finns en stabilitet i systemet?

Eller är det så att du är rädd för att det ska bli uppenbart att förslaget innebär besparingar om man gör en konsekvensanalys?

I ett annat anförande ställde du en fråga angående pengarna till särskolebarnen. Jag

kan meddela att Moderaterna i dag har presenterat sitt budgetförslag för nästa år, och vi lägger över 10 miljoner mer på särskoleverksamheten än vad den socialdemokratiska majoriteten gör.

Jag tror att det finns problem i dagens system, men ett nytt system måste vara underbyggt med fakta och argument, inte ett hugskott för att det ska bli lättare att planera i staden. För särskoleelevernas bästa måste vi avslå det här förslaget i dag.

#### Anförande nr 94

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag vet inte hur mycket jag ska återupprepa. Det här förslaget innebär inga besparingar. Konsekvenserna är kartlagda ned på individnivå, det vill säga schablonsystemet är uträknat utifrån de barn som går i förskolan i dag och schablonsatt precis efter var man bedömer att de hamnar i detta. Jag känner till få förslag där konsekvenserna är så väl belagda.

Vad det handlar om är naturligtvis att innan ansvaret går över till stadsdelsnämnderna se till att man har en budget i balans. Det är väl därför stadsdelarna är oroliga – det är i dag en underskottsverksamhet. Då måste vi först se till att rensa upp det, och det gör vi med det här beslutet, och sedan kan vi föra över ansvaret till stadsdelsnämnderna.

Ditt påstående om konsekvensbeskrivningar är fantastiskt. När vi är nere på individnivå och har kartlagt konsekvenserna i detta ärende, som har beretts i över ett års tid, kommer du dragande med det moderata budgetförslaget, som vad jag vet innehåller en käck besparing på 250 miljoner med nämndsammanslagningar – ett beslut som berör ungefär tusen tjänster i staden såvitt jag kan bedöma.

Kristina Alvendal, jag har inte sett några konsekvensanalyser av det förslaget.

#### Anförande nr 95

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Jag märkte att du inte svarade på frågan om vilken tillit du känner för stadsdelsförvaltningarnas tjänstemän och noterar ditt raljerande tidigare över deras remissvar, när du sade att de bara pratar i egen sak, så det är ingenting att ta hänsyn till. Det tycker jag är en tråkig inställning. Det bör nog uppmärksammas av din partikollega som sitter bredvid i form av en demokratidiskussion om hur man fattar beslut i staden.

Faktum återstår ändå i den här diskussionen, Erik Nilsson. Moderaterna lägger 10 miljoner kronor på särskoleverksamheten, och det kan du inte bara vifta bort. Du är välkommen – förmodligen har du inte hunnit läsa budgeten ännu, eftersom den presenterades först i dag på förmiddagen. När du har gjort det ser du att det handlar om prioriteringar. Vi lägger inte pengar på en kostenhets, på Agenda 21-verksamhet i alla stadsdelsnämnder, på en konsumentförvaltning. Det finns ganska mycket i den här staden som man kan ta bort, om man verkligen vill prioritera dem som behöver stadens verksamhet bäst.

## Anförande nr 96

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag tycker att vi i den här debatten ska hålla oss till hur de föreslagna besluten drabbar de här barnen och vilken oro deras föräldrar känner kring detta.

Det är så att det pågår besparingar på särskolan, runt 18–20 miljoner. Jag har tidigare räknat upp en del av de förslag som är antagna i utbildningsnämnden. Där finns anvisningar för skolskjutsverksamheten med, så visst drabbas skolskjutsarna. De besparingarna är på gång i dag ute i stadsdelsförvaltningarna. Jag tog korttidstillsynen som exempel, och rektorernas brev om hur detta drabbar den reguljära verksamheten i skolan.

Det finns alltså skäl att vara orolig, det är inte bara för att vi vill stå här och debattera.

Ett schabloniserat resursfördelningssystem är farligt, när vi vet att de individuella behoven för de här barnen ser så otroligt skiftande ut. Det är just därför man bör göra en ordentlig konsekvensanalys innan man inför ett sådant här system, så att det inte drabbar de här barnen.

När vi så kommer till att lägga ut särskolan på stadsdelarna, är Folkpartiet kritiskt till det. Vi tror att det beslutet kan leda till ytterligare ännu större besparingar, plus att kvaliteten försämras och att det blir sämre specialistkompetens för de här barnen. Det är liksom flera beslut i ett som kommer att drabba de här barnen.

Återigen vädjar jag till dig, Erik Nilsson, att verkligen titta på konsekvenserna för de här barnen och öka insatserna markant. De här barnen har rätt att få stöd och hjälp! Jag skulle vara glad om du kunde vara tydligare mot föräldrarna i den här frågan.

## Anförande nr 97

Borgarrådet Nilsson (s): Först till Kristina Alvendal. Jag har stor tilltro till stadsdelsförvaltningarnas tjänstemän.

Jag tycker det är rimligt att man gör en bedömning, och om det är en verksamhet som går med stora underskott så är man orolig att få den överlyft till stadsdelen om man inte ser att den verksamheten kan komma i balans. Det är bara det att dels är det här systemet ägnat att den ska komma i balans, dels är de beslut som vi fattar nu under det här året är ägnade att se till att särskolan ska komma i budgetbalans. Det är därför det klagas ute på skolorna – för det gör det på en del ställen, när rektorerna inte längre bara kan rekvirera pengar.

Det är fullt rimligt att känna den oron. Det är därför vi inför det här systemet, för att komma till rätta med det absurda system som vi har i dag.

Moderaternas budget är ganska parodisk. Ni säger att ni lägger 10 miljoner mer på särskolan, men hela finansieringen är ju helt absurd. Ni har hela 250 miljoner i besparingar på nämndsammanslagningar. Ursäkta mig, Kristina Alvendal, men det är inte seriöst!



Och om ni tycker att det ska gå mer pengar till den här verksamheten, varför lade ni inte ut mer pengar under den tid när ni hade majoritet? Varför fann ni er under fyra år i en situation med stora underskott i särskolan? Ni lade ut lika lite, eller lika mycket, pengar i budgeten som vi har gjort, och ni klarade inte av att hålla budgeten. Varför gjorde ni ingenting då, Kristina Alvendal? Varför detta nyväckta intresse för särskolan?

Stockholm har kostnader för särskolan som ligger på ungefär 40 procent mer än riksgenomsnittet. Det tycker jag är bra, och vi ska vara stolta över att vi satsar mycket pengar på de barn som behöver mest. Problemet är att kvaliteten inte är 40 procent bättre än genomsnittet i riket. Jag vill ligga kvar på en hög resurstilldelning – som vi har sagt, vi vill öka anslaget till särskolan i nästa års budget – men vi ska få ut en kvalitet i undervisningen och i fritidsverksamheten som ligger i paritet med de pengar vi satsar. Då måste det vara rimliga och tydliga system för hur resurserna fördelas.

Helen tar igen upp detta med att det är svårt att bedöma det individuella behovet. Ja, det är svårt att bedöma det individuella behovet – det är därför det är så dumt att ha en schablon som är lika för alla, så som det är i dag. Det går ut en schablon, lika för alla, till utbildningsnämnden på 270 000 kronor per år. Nu föreslår vi fyra nivåer, plus en femte som är helt individuell där det går ut pengar från fullmäktige till ansvarig nämnd beroende på att det finns några barn som är oerhört kostsamma och som det inte går att sortera in i något system. Men de andra har tjänstemännen kunnat bedöma, utifrån sina mycket goda kunskaper – och som sagt, utifrån barnens behov, inte utifrån vad skolan säger att det här barnet kostar.

När det gäller specialistkompetensen håller jag med dig. Jag menar att vi ska ha kvar en specialistkompetens centralt för till exempel de barn som har multihandikapp. För det kommer det inte att finnas tillräckligt god kompetens ute på 18 stadsdelar. Ärendet innebär därför att vi ska ha både en viss specialistkompetens som är anslagsfinansierad och sådan som är intäktsfinansierad, som man får köpa från skolorna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 98

K r i s t i n a   A l v e n d a l (m): Erik Nilsson, det är trots allt så – och det vet du också – att Moderaterna länge har förespråkade att särskolan ska finnas kvar och ges möjligheter att utvecklas. Det är nämligen grunden för en individanpassad utbildning.

Men inte en enda gång under den här debatten har du nämnt era interna diskussioner om huruvida särskolan över huvud taget ska få finnas kvar i Socialdemokraternas vision om en enhetsskola. Du försöker få det att låta som om ni alltid har tyckt att särskolan är en bra skolform, men så är det faktiskt inte alls. Det vore trevligt om du kunde bekänna de korten.

Sedan är det faktiskt så att det finns en stor skillnad mellan ditt och mitt parti, och det är att ni är byråkratikramare och skattehöjare medan vi jobbar mycket med

prioriteringar. Du står för en majoritet som slänger ut skattebetalarnas pengar på en hel del verksamheter som man skulle kunna prioritera bort – och det gör vi, byråkrati bland annat, kostenhet eller Agenda 21-arbete i alla stadsdelsnämnder. Det finns många punkter där vi senare, under budgetsammanträdet, kommer att kunna tydliggöra var vi står.

#### Anförande nr 99

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är spännande att höra vad Moderaterna länge har tyckt när det gäller särskolan. Jag har inte uppfattat det tidigare, måste jag säga.

Jag har den enkla utgångspunkten att det är rätt att ha en egen skolform för särskolan därför att alla barn inte kommer att uppnå grundskolans mål, och då är det bättre att ha olika måldokument. Däremot är det självklart med en social integration och en betoning av särskolan som en skolform.

De som vill gå tillbaka till mer institutionsliknande och mer separerade verksamheter har egentligen utgångspunkten att särskolan är en omsorgsform. Det är den gamla landstingstiden man längtar tillbaka till. Jag vill att särskolan ska vara en skola, jag vill att särskolebarnen ska möta barn i den vanliga grundskolan och jag vill att barn i den vanliga grundskolan ska möta särskolebarnen. Men de ska ha olika måldokument, och arbetssättet måste självklart vara olika och anpassat till individerna.

Skillnaden mellan oss och er när det gäller plus och minus, Kristina Alvendal, är att ni i varje fall på lokal nivå inte ens anstränger er att försöka få plus och minus att gå ihop på ett seriöst sätt. När ni inte har makten gör ni egenuppfunna budgetlösningar. Fredrik Reinfeldt har sagt att han ska sluta med det, men jag vet inte om budskapet har nått ända till Stockholms stadsfullmäktige i varje fall inte Moderaterna.

#### Anförande nr 100

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Först vill jag säga till dig, Erik Nilsson, att det är bra att du ser att det behövs en specialistkompetens centralt. Trots detta är vi väldigt oroliga för att lägga ut särskolan på stadsdelsnämnderna. Det kommer säkert att bli ytterligare besparingar på grund av det beslutet.

Att begära konsekvensanalyser just för det resursfördelningssystem som vi pratar om i dag – ja, återigen är de individuella behoven så otroligt olika. Det står jag för fortfarande. Det är därför jag är så orolig för detta system.

När du säger att det inte ska påverka kvaliteten, vet vi redan nu att i de pågående besparingarna står det uttryckligen att de som pågår nu kommer att medföra sänkt kvalitet och sänkt bemanning. Det stämmer inte att det kommer att vara samma kvalitet inom särskolan.

Folkpartiet försvarar särskolan, och det kommer vi att fortsätta göra. Det är en skolform som behövs.

Återigen: Det här är de mest utsatta barnen, och de har rätt att få den hjälp och det

stöd som de behöver.

#### Anförande nr 101

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag kan bara vädja till er: Läs ärendet igen! Ni pratar om att man inte vet något om konsekvenserna, hur budgeten kommer att bli och så vidare.

Det här är ett nollsummespel, som utgår från samma ekonomi – det ligger ingen besparing i detta. Dessutom ligger det 6 miljoner i förstärkning i nästa års budget.

Det är också uträknat hur många som omfattas, alla individer är inbedömda i systemet. Särskoleenheten bedömer att det barn som går i den här gruppen ska ha ersättning i enlighet med den här nivån. Man anser att detta ger en bättre avspeglning av det individuella behovet än dagens system, där rektor avgör hur mycket pengar han ska ha för de barn som han har i särskolan.

Så en fråga till Helen Jäderlund Eckardt, i den stora diskussionen: Vad är det Folkpartiet vill med särskolan egentligen? Vill ni ha tillbaka den till en omsorgsverksamhet under landstinget, helt skild från den vanliga skolan, eller vill ni fortsätta en utveckling där särskolan är en skolform som finns på grundskolan, där både barn med utvecklingsstörning och barn som går i den vanliga skolan möts?

#### Anförande nr 102

O r d f ö r a n d e n : Jag tycker det är trist att hela tiden behöva knacka och slå så här, man känner sig som en sur gammal gubbe. Men vi har ju kommit överens om en minuts repliktid, så någon gång kan ni väl åtminstone hålla er till en minut? Det skulle jag uppskatta. Nina Ekelund får nu ordet för anförande, så hon har hela tre minuter.

#### Anförande nr 103

N i n a E k e l u n d (kd): Tack, herr ordförande – jag ska lämna tillbaka kolan senare, så du får inte äta upp den, Fredrik!

Jag tycker det är bra att specialistkompetensen finns kvar centralt. Det är skönt att veta. Det är bra att vi har ett nytt system, det underlättar administrationen som sagt.

Men – det finns några men: Brukarna är inte tillfrågade i detta sammanhang. Jag tycker det är skillnad på handikappråd och brukare. Ni har inte tillfrågat föräldrarna.

Jag vet att det finns minst en förälder som har hört av sig till dig. Du nämnde att det är viktigt att det går från omsorg till skola. Jättebra! Men varför tvingades då den trettonåriga multihandikappade flickan gå i samma skola som de som är sex och sju år? Ska hon flörta med folk som är sex år, när hon själv är tretton? Det är klart att hon vill umgås med samma åldrar som hon själv är i. Föräldrarna har frågat och frågat men bara fått svaret: Det här vet vi mycket bättre än er!

Det kan vara bra att fråga brukarna ibland.

Jag tyckte det var så märkligt att höra, och det var därför jag blev så upprörd förut om färdtjänsten, att det är viktigare att resurserna går till skolan än att barnen kommer till skolan. Det var ett märkligt uttalande!

Färdtjänsten har små marginaler, det finns inte så mycket utrymme kvar för osthylvn. De har ökade kostnader, sade du, och det ska utredas vidare. Intressant – men t:et i valfrihet är SL-kort till ungdomar medan färdtjänsten får krympande resurser. Det är väldigt tråkigt.

Jag har sett hur verkligheten ser ut med stressade chaufförer, snäva tidsramar, många barn, långa körningar, flera barn i bilen och förmåner som försvunnit, förmåner som är självklara för var och en som har ett fullt friskt barn.

Det är klart att det behövs konsekvensanalyser, och det är också klart att det finns en risk att valfriheten kommer på skam.

Som jag sade i början fick jag ett SMS från en mamma som var orolig. Hon har fortfarande inte fått svar på sina frågor.

Jag kräver inte återremiss utan avslag – om någon tyckte jag var otydlig.

#### Anförande nr 104

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag tycker det är bra att Nina säger att det är bra att göra ett sådant här nytt system. Det är ett fall framåt i diskussionen att vi tycks vara överens om detta.

Sedan konkretiserar du med en placering som efter vad jag förstår har gjorts i det gamla systemet, det som vi har i dag, som skulle vara dåligt gjord eller dåligt genomtänkt. Det kan inte jag bedöma på rak arm även om det låter konstigt som du säger. Men det är i så fall en kritik mot det system som finns i dag, inte mot det som vi föreslår för framtiden.

När det gäller detta med resor får jag väl försöka vara extra tydlig igen. Jag tycker det är viktigt att för barnets skull – och för kostnaderna – minimera resorna över staden. Om det är så att vi har olika organ som fattar beslut om korttidstillsyn och särskoleplacering, ökar risken att du får en dålig samordning, som är dåligt för familjens och barnet och som bidrar till att våra kostnader ökar, vilket de gör i dag. Det är inte så att skolskjutskostnaderna minskar, utan de ökar dramatiskt. Har man en viss budget så innebär det att pengarna till undervisning minskar.

#### Anförande nr 105

N i n a E k e l u n d (kd): Bara en kommentar om färdtjänsten. Jag har sett hur det ser ut där, och jag tycker faktiskt att taxibolag i samarbete med skolor gör ett fantastiskt arbete att försöka få ihop så många barn som möjligt i en bil och köra så korta turer som möjligt, så jag förstår inte var du ska skära någonstans när det gäller färdtjänsten.

## Anförande nr 106

Inge-Britt Lundin (fp): Ordförande, fullmäktige, Erik Nilsson! Om man läser remissvaren från stadsdelsnämnderna – de som egentligen inte borde ha fått yttra sig – är i princip alla oroliga för att pengarna inte kommer att räcka. Hur kommer det sig?

Det gäller nämnderna – inte tjänstemännen. Det är nämnderna som är oroliga. Visst är också tjänstemännen oroliga, men här är det fråga om stadsdelsnämnderna.

Den nuvarande majoritetens intresse för särskolefrågor eller handikappfrågor har inte varit särskilt stort under de senaste 15 åren – åtminstone inte i den här salen. I stället har ni haft ett oerhört stort intresse av att bestämma över alla andra. Ni är väldigt bra på att visa att enskilda människor inte klarar av att ta beslut som rör deras egna liv, eftersom det är vi här i salen som ska tala om för dem vad de egentligen behöver. Men vi andra tycker inte så.

I likhet med flera andra talare och de flesta stadsdelsnämnder och deras tjänstemän håller jag med om att det faktiskt borde ha gjorts en konsekvensanalys innan man lade fram en sådant här förslag.

Nina Ekelund! Jag tycker att du har alldeles rätt i din propå om att föräldrarna till barnen i särskolan borde ha fått möjlighet till inflytande över deras barns situation och familjesituationen. Det är ju det som hela tiden berörs, så fort man ”pillar” på detta.

Alla jag har pratat med – både föräldrar och skolpersonal – har en känsla av att det bara handlar om besparingar och inget annat än besparingar. Tacka sjutton för att man är orolig! Hade ni gjort en konsekvensanalys innan som visade att det var tvärtom hade ni lugnat allihop. Men nu har vi ingenting sådant att falla tillbaka på.

Erik! Tro för all del inte att dina polare i färdtjänstnämnden i landstinget kommer att ta över något av våra kostnader. De klarar ju inte ens av sina egna kostnader, om de inte skär i det tilldelningssystem som finns i dag. Än mindre kan de ta in våra skolskjutsar i sina budgetar.

## Anförande nr 107

Borgarrådet Nilsson (s): Jag vet, Inge-Britt, att du är väldigt engagerad i frågor som rör funktionshinder. Min uppmaning till dig när jag hör dina inlägg är närmast: Läs ärendet! Då får du svar på en hel del av dina frågor.

Jag har ingen som helst tro på att färdtjänstnämnden i landstinget ska ta över några kostnader. Det handlar över huvud taget inte om det.

Det är självklart att man är orolig för att ta över en verksamhet om verksamheten går med underskott och om det är bedrövliga ekonomiska styrsystem. Det vill man inte. Men samtliga remissinstanser tillstyrker att vi får ett schabloniserat resursfördelningssystem, eftersom man inser att det är det som behövs för att också få ordning på underskotten.

När vi har hanterat den frågan, då kan man ta över verksamheten och få en bättre kvalitet på de insatta pengarna än vad vi har haft tidigare.

Du säger att jag inte har något intresse för särskolan. Hur kan ett parti som säger att ni har ett jättestort intresse för särskolan låta detta system, som faktiskt inte fungerar, vara kvar i fyra år? Det handlar om ett system som inte avspeglar barnens behov och som har gett underskott i alla år och inte ger tillräckligt kvalitet för pengarna. Var det ett intresse från er sida?

Anförande nr 108

**I n g e - B r i t t L u n d i n** (fp): Tycker herr ordföranden att även jag ska ta en replik på två minuter?

Samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget, säger Erik Nilsson. Ja, det gör de väl med hugg och slag, för det är ju samma majoritet där som den som sitter här. Ni talar om vad de ska tycka.

Varenda en av dem är orolig över att pengarna inte kommer att räcka och att det fördelningssystem som ni föreslår inte kommer att fungera. Vi vet inte om det kommer att fungera eller om det kommer att slå oerhört hårt. Slår det hårt mot de här barnen, Erik, då kommer vi att slå undan din borgarrådslön!

Anförande nr 109

**H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t** (fp): I Folkpartiet vet vi att vi vill ha kvar särskolan. Det vi undrar över rätt ofta är egentligen vad socialdemokraterna vill med särskolan, så det tycker jag kanske är en bättre fråga. Särskolan behövs verkligen som en speciell skolform för de här utsatta barnen.

Erik Nilsson! Du säger: Läs igenom ärendet! Det tycker jag är en konstig attityd. Jag tror att alla här har gjort det. Men eftersom du själv säger så borde du kanske läsa lite bättre. Hade du i samstämmighet begärt en konsekvensanalys hade du blivit mer trovärdig och hade sluppit den här debatten.

Jag tycker att du i sådant fall borde läsa lite bättre om konsekvenserna av de pågående besparingarna på 18–20 miljoner. De drabbar de här barnen.

Du pratade också om att ni förstärker budgeten med 6 miljoner. Men det räcker ju inte. Folkpartiet lägger 10 miljoner mer än ni gör, och där är vi överens med moderaterna, vilket är bra.

Ska vi prata om prioriteringar tycker vi att det är konstigt med ett vallöfte om att alla gymnasieelever, även de som bor tvärsöver gatan till en gymnasieskola, ska få ett SL-kort, när man ställer det i paritet till att man sparar 20 miljoner på de allra mest utsatta barnen.

§ 33 Vision för Söderort – redovisning och organisation (utl. 2004:141)

Anförande nr 110

Cecilia Obermüller (mp): Mycket är spännande i programmet Vision för Söderort. Men miljöprofilen är inte så imponerande. Jag citerar:

”Miljöförvaltningens bedömning, vad gäller de projekt som förvaltningen tagit del av, är att inriktningen *inte* på något sätt är färgad av Miljö- och hälsoskyddsnämndens tidigare remissvar och vision för Söderort. Miljöförvaltningen anser det mycket förvånande att tidigare synpunkter ej beaktats. I strävan mot ett långsiktigt hållbart samhälle, där de ekonomiska, sociala och ekologiska aspekterna ingår, anser Miljöförvaltningen att den ekologiska delen saknas.”

Det är lite oroande.

Miljöpartiet anser att stadens miljöprogram måste vara en utgångspunkt i arbetet. Transport, infrastruktur och effektivisering av befintliga transportvägar måste utredas, och grönområdesfrågorna bör också inkluderas i arbetet.

En god idé är att i det fortsatta visionsarbetet profilera sig med utbildning och forskning kring mobilitetsfrågor, *mobility management*. Det kan göras i samarbete med näringslivet.

Vi förutsätter att arbetet med de här frågorna och beträffande de här bristerna ryms inom det nuvarande ärendet. Borgarrådet anför ju i sin text att grönmaksfrågor och även en ”Ekopark syd” ska utredas.

Vi inom Miljöpartiet efterlyser också lite mer kompetens inom miljöområdet på stadsledningskontoret och näringslivskontoret. Det finns inte riktigt, så där hoppas vi att man gör förstärkningar.

Anförande nr 111

Borgarrådet Nordin (m): Herr ordförande! Stockholm behöver tillväxt. Ett verkligt kraftfält för tillväxten framöver är söderort, med alla sina resurser och möjligheter. Det var bakgrunden till hela arbetet, när vi drog igång det under förra mandatperioden. Här finns det enormt stora resurser. Det var utgångspunkten.

Jag kommer fortfarande ihåg att när vi presenterade den stora inventering som vi gjorde först väckte det viss förvåning på den tiden, när IT var stort, att det i söderort fanns lika många IT-jobb som i Kista. Det var bara det att de i söderort inte fanns på samma ställe utan på flera ställen. Men det fanns lika många. Det gav en bild av de stora möjligheter som finns.

Söderort bjuder också på stora möjligheter till framtidens bostadsbyggande, om vi gör det på rätt sätt. Därför finns det anledning att understryka, vilket vi också gör i det särskilda uttalandet, att det ska bli blandade upplåtelseformer, att vi nu tar vara på den möjlighet vi har att se till att det verkligen blir blandat, att vi erbjuder det som

saknas i söderort: fler bostadsrätter och inte minst fler småhus.

Jag tycker att vi i Stockholm måste erbjuda våra invånare och vår barnfamiljer möjlighet att bo i småhus till överkomliga priser och inte hänvisa dem som inte har råd med de dyra priserna att flytta långt ut från Stockholm, när de kanske skulle vilja vara kvar i Stockholms stad.

Infrastrukturen måste prioriteras. Men, herr ordförande, det som är viktigt att understryka när vi går vidare, vilket är glädjande att vi kan göra, är att man sätter upp tydliga mål och delmål. Söderort är stort. Det är bra att hela söderort har engagerats i arbetet med att göra inventeringen och ta fram vilka resurser, möjligheter och behov som finns. Men när man sedan går vidare måste man också göra noggranna prioriteringar av tydliga mål. Annars finns risken att det hela stannar som en vision och inte blir förverkligat.

Därmed, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

#### Anförande nr 112

**L o t t a E d h o l m** (fp): Herr ordförande! Detta är ett fint dokument med många fina ord, och jag tror att vi allihop instämmer i de visioner som läggs fram.

Problemet är snarast att en stor del av den politik som bedrivs i staden gör att detta blir helt ointressant, eftersom politiken drivs i motsatt riktning.

Ni är för biltullar, vilket naturligtvis drabbar söderortsborna i högre omfattning än norrortsborna, eftersom många har lägre inkomster. I stadsbyggnadsnämnden ser vi att markanvisningar gång på gång går till de allmännyttiga bostadsbolagen i områden som till hundra procent redan domineras av allmännyttan.

Det går att rada upp flera sådana exempel, där den reella politiken faktiskt leder till motsatsen till det som slås fast i det här dokumentet.

Nu senast har vi diskuterat parkeringstalen, där ni vägrar att höja parkeringstalen vid nybyggnation till en nivå som gör att antalet parkeringsplatser blir detsamma som i dag. Bara under åren fram till 2006 kommer antalet parkeringsplatser i ytterstaden att minska med 1 100 med den politik som ni för.

Det är ett bra dokument. Men jag önskar verkligen att majoriteten också förstår att om man ska leva upp till det behövs det konkret politik i varje enskilt ärende. Varje gång man har chansen att fatta ett beslut som understödjer dokumentet ska man göra det – inte göra tvärtom, vilket sker nu.

#### Anförande nr 113

**T o r s t e n S a n d g r e n** (v): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte likt Lotta Edholm och borgarrådet Nordin tala illa om söderort, utan jag vill tala väl om söderort, framför allt genom att jag själv bor där, verkar där och därför också känner till lite om söderort.



Det som behövs därute är fler arbetsplatser. Det räknar man enligt visionen med att skapa. Vi behöver nya aktiviteter. Stadsteaterns nya scen ska byggas i Skärholmens gymnasium, för att där bilda underlag för en ordentlig utbildning.

Jag tycker också att Sättra skog skyndsamt måste skyddas, för att förhindra att man exploaterar en av de mest mångsidiga naturtyper som vi har i Stockholms närhet.

Skärholmen och Kungens kurva fyller en stor mission som ett satellitcentrum, som en av de nya knutpunkterna i regionen söder om Stockholm. Det kommer att visa sig att det är där det finns expansion och tillväxtkraft.

Man borde också allvarligt överväga om inte E 4/E 20 skulle grävas ner, likt den högspänningsledning som försörjer området med elkraft. Det ger ett bra tillskott med byggbar mark och tillfälle till god kommunikation mellan Huddingesidan av Kungens kurva och Stockholmssidan.

Jag anser också att Förbifart Stockholm definitivt bör utgå. Det är det sämsta av alla förslag när det gäller trafik och trafikproblem runt Stockholm. Jag ser framför allt att Förbifart Stockholm kommer att fördärva miljön och livsluften för en stor del av medborgarna som bor därute.

Jag anser också att det är viktigt att vi involverar de människor som bor i området i utvecklingen av visionen, så att vi får med deras aktiva engagemang. Då har vi också en ordentlig förankring.

Att bygga ett stort antal bostäder till i Skärholmen är görligt, eftersom det finns mark som går att bebygga. Men vi får inte göra om det misstag som vi gjorde med miljonprogrammet och urskillningslöst slå upp höga kåkar för att få så många bostäder som möjligt.

Jag får återkomma eftersom min talartid är slut nu.

Anförande nr 114

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Först hoppas jag att jag hörde fel. Sade verkligen Torsten Sandgren att jag hade talat illa om söderort när jag säger att det är ett kraftfält för Stockholms tillväxt? Då vet jag inte riktigt hur orden tolkas.

Det känns lite grann som om Vänsterpartiet backar in i söderortsvisionen med en massa förbehåll och egentligen ganska lite dynamik. Det gör mig verkligen orolig när ett av de starka partierna i den nuvarande majoriteten har den hållningen.

Här gäller det verkligen att ta vara på möjligheterna. Jag är för att värna väldigt mycket av de värden som finns i söderorts grönområden. Men om vi liksom lägger en död hand över alltihop och säger att det inte får byggas någonting där gör vi människor i söderort en otjänst, tror jag, för vi kan skapa positiva, nya bostadsområden där.

Jag håller med Torsten Sandgren och vill inte heller se några nya miljonprogram byggas upp. Det var det jag verkligen underströk i mitt tidigare anförande om vikten

av blandade upplåtelseformer.

Till sist, herr ordförande, vill jag bara säga: Förbifart Stockholm är oerhört viktig. Skärholmen anses av vissa vara Nordens mest spännande handelsområde. Det får vi inte slösa bort genom att inte bygga ut infrastrukturen.

Anförande nr 115

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande! Borgarrådet svänger till det hela lite. Visst talar man illa om saker när man börjar klanka på att det är si och så, och det blir inte bättre av det.

Att vi backar in i framtiden tror jag inte, Sten Nordin, att du ska behöva se – i vart fall inte när det gäller mig och inte heller beträffande övriga Vänsterpartiet. Vi är väldigt väl medvetna om att gå in i detta. Jag poängterade själv att jag tycker att vi ska kunna bygga fler bostäder. Vi har Skärholmsvägen, vi har Hägerstensvägen, och vi har flera stora gator som nu ockuperar mark för bilars räkning som vi i stället kunde bygga bostäder på.

Anförande nr 116

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är ingen som klagar på det här dokumentet, utan det vi klagar på är er praktiska politik.

Torsten säger att vi inte ska bygga några nya miljonprogramsområden. Nej, det är vi alla helt överens om att vi inte ska göra. Men er politik leder ju inte till att de miljonprogramsområden som finns förbättras, utan ni ger markanvisningar bara till de kommunala bolag som redan har 100 procent av en del områden i söderort.

Torsten Sandgren säger också att det är viktigt med fler arbetsplatser. Men det finns hur mycket arbetsplatser som helst i söderort. Vad som saknas är arbeten! Det finns jättemycket kontorsbyggnader som står tomma, eftersom regionen har svåra problem. Det borde man ta tag i genom den praktiska politiken, i stället för att bara lägga fram vackra dokument.

Anförande nr 117

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, Lotta! Att det står tomma kontor är en följd av den lågkonjunktur som inte ännu har släppt greppet om Stockholm helt.

När vi talar om arbete tror jag att det finns olika schatteringar beträffande vad som är arbete. För en del är det att sitta på kontor, och för andra är det att stå ute i en verkstad. Bägge arbetssorterna behövs.

Att vår politik på något sätt skulle förhindra att det byggs bostadsrätter och småhus är inte riktigt med sanningen överensstämmande. Det är inte heller riktigt överensstämmande med sanningen att vi vägrar andra än kommunala bolag att få markanvisningar. Men vi kan ge markanvisningar bara till dem som vill bygga och utlovar att de sätter igång och bygger.

## Anförande nr 118

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Även jag tycker att detta är ett bra dokument. Det man måste varna för är samma sak som jag alltid pratar om i det här sammanhanget, nämligen att man inte bygger stad utan bygger enligt industrisamhällets planering, med bostäder för sig och arbetsplatser för sig, och så får man en massa trista områden som är helt döda på kvällarna – arbetsplatsområdena.

Det som står på flera ställen – att det är viktigt med fler bostäder och arbetsplatser i söderort – är viktigt. Det var bra att Torsten tog upp det också.

I det gamla industrisamhällets planering pratar man gärna om grönkilarna, och så lägger man grönkilarna mellan bostäder och arbetsplatser. Jag brukar då och då åka ner till Huskvarna, som är en väldigt trevlig stad. Där finns det villkor, små hyreshus och stora hyreshus, och det finns bostadsrätter. Det finns allt möjligt blandat i en enda röra. Jag tror att det inte är för många stadsplanerare som har varit inblandade. Det finns också jättefina grönområden, så att djuren kan ta sig fram genom hela Huskvarna.

Men vi fortsätter på något sätt att planera enligt industrisamhällets modell. Det är väldigt olyckligt. Det behövs inte bara grönkilar, utan det behövs människokilar för människors utbredning, och då behövs det arbetsplatser och bostäder nära varandra, så att människor ser några gå till jobbet.

Jag hoppas nu att söderort verkligen kan bli det. Bygg stad – bygg inte några nya ABC-områden! Bygg stad!

## Anförande nr 119

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Alla är väldigt överens, men jag vill i alla fall säga något om Farstaområdet, som jag kommer från.

Sten Nordin sade att söderort har alla möjligheter, men så fort det ska göras något därute tar det en förskräcklig tid. Det är länge sedan vi här i fullmäktige tog beslut om byggande på Larsbodafältet. Kommunikationerna har vi, och marken har vi – allt finns, men det händer inget. Nu hoppas vi att det kommer att hända något. Det är det vi väntar på.

Vi saknar också den sammanhållna organisationen med Vision för Söderort.

Förslaget om att öka serviceutbudet i Fagersjö vill jag också prata om. Det är lovvärt, för just nu är det ingen service alls i Fagersjö: inte en brevlåda, inte en kiosk, inte en enda affär. Det är alldeles förskräckligt!

Nu öppnar Lidl den 28 oktober. Det blir spännande att se hur det blir med det. Men sedan behövs det också någon ytterligare närservice, för det bor många äldre i området. Vi måste se till att det blir bättre, med kiosker och annat.

Man ska bygga även i Fagersjö. Det är bråttom att det verkligen blir av.

Det är dessutom viktigt att värna naturen i området. Det står det om i Vision för Söderort: Ekopark syd, Högdalstopparna och Magelungen. Det måste man snabbt göra något åt och utveckla.

Det är bra att jobbet intensifieras och att det samordnas av stadsledningskontoret. Men jag håller med Torsten Sandgren när han säger att det är viktigt att vi också blandar in boende och företag i området, så att alla känner sig involverade. Det är klart att vi ska ha olika upplåtelseformer, för vi har mycket hyresrätter i vårt område.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 120

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Det är precis som Sten Nordin inledde med att säga, att den här majoriteten nu fullföljer ett initiativ som ni tog förra mandatperioden. Jag tycker att det känns fantastiskt bra.

På Norra Stationsområdet jobbar vi med ett stadsövergripande arbete när det gäller nischen mot bioteknik och biomedicin – med andra kommuner, med landstinget och så vidare. Så har vi gjort i årtionden i Kista. Nu är det dags, precis som ni ville och vi vill, att göra detta gigantiska, viktiga arbete för söderort.

De synpunkter som hittills har framkommit tycker jag är klokskap. Det gäller att skapa fler arbetstillfällen men också fler arbetsplatser, att höja kvaliteten på utbildningen och bredda den, att använda Stadsteatern och deras arbete för att flytta ut en scen till Skärholmen, att jobba med forskning men också jobba med den del som handlar om formgivning och arkitektur och kanske framför allt design. Där tror jag att etableringen av Konstfack vid Telefonplan är oerhört strategisk och viktig.

Centrumkompaniet har bland annat ansvar för att rusta upp Skärholmen och Skärholmens centrum. Farsta centrum är upprustat. Det centrum som vi behöver göra något åt är bland annat det Lilian Falkbäck tar upp: Fagersjö. Där tror jag att kompletteringen med bostadsbebyggelse kommer att skapa ett tryck för både offentlig och kommersiell service. Men det är också viktigt att icke glömma bort Rågsveds centrum i det här arbetet.

Utifrån den här redovisningen ska vi nu göra på samma sätt som vi har gjort vid Norra station. Vi ska starta en politisk styrgrupp tillsammans med Huddinge kommun och tillsammans med berörda förvaltningar i Stockholms stad och andra som har en strategisk roll och uppgift i detta arbete.

Det känns fantastiskt positivt att hela fullmäktigeförsamlingen är enig kring det här ärendet. Det tycker jag att vi ska vara glada och stolta över.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 121

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Det är bara att stämma in i lovsången med övriga när det gäller den fantastiska Vision för Söderort.

Men jag har också några farhågor.

Under veckan som gick var jag nere i Skåne och tittade på Sydnytt, som omväxling till Stockholmskanalerna. Då slog det mig vilken entusiasm för företagande och utveckling det är därnere. Bland annat talade man om företaget Duni, om det är bekant. Det ska flytta från Stockholm till Malmöregionen. En stor anledning är att Malmö är en fantastisk tillväxtregion.

Företaget flyttar alltså från Stockholm till Malmö därför att Malmö är en fantastisk tillväxtregion.

Vad säger det om signalerna från Stockholm och hur nuvarande majoritet i praktiken hanterar utveckling och prioriteringar, med signaler till företagande när det gäller både arbetsplatser och bostäder, så att de ska våga flytta hit? Det gav mig rysningar i ryggen.

Sedan vill jag ha Miljöpartiets öra ett ögonblick. Jag hade tid att läsa en del facktidningar därnere. I någon av dem fanns ett citat från Miljöpartiet. Det stod inte från vem, men ni kan ju säga om det är rätt eller fel. Det kommer dock inte från mig utan från Handelskammaren, tror jag det var, som hade tagit upp citatet från Miljöpartiet.

Det stod: Det är en medveten strategi från Miljöpartiets sida att hindra tillväxten i Stockholm. Anledningen är enligt den här uppgiften att ni tydligen på fullt allvar tror att om ni hindrar utvecklingen i Stockholm tillräckligt mycket kommer andra orter i Sverige att utvecklas desto mer.

Jag tror inte det. Andra rapporter och forskning visar att ett jobb i Stockholm genererar tre jobb ute i landet. Därför är det viktigt att vi satsar på Stockholm och att det verkligen blir något av söderortsvisionen, att vi ser till att det blir bra för företagande, för olika upplåtelseformer, för villor men också att vi får lite av *lungs of Stockholm*, liksom *lungs of London*, det vill säga att det finns grönområden, sjöar och så vidare.

Torsten Sandgren säger att det skulle bli sämre för miljön med Förbifart Stockholm. Men du måste ju se hur det är med infartstrafiken. Där står ju trafiken stilla. De som inte vill in mot Stockholm står stilla där i alla fall, när de skulle kunna åka förbi på den förbifarten. Det måste vara mycket bättre med Förbifart Stockholm än dessa långa köer som står still.

Anförande nr 122

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det var ett intressant inlägg. Ett citat silat genom Handelskammarens penna är jag lite tveksam till. Jag känner inte igen det och vet *inte* vem som kan ha kläckt det. Det låter väldigt otroligt.

Miljöpartiet har ingenting emot tillväxt, det vill säga tillväxt som inte är kopplad till miljöförstöring. Det är *det* det gäller och som vi måste ta itu med i framtiden: en tillväxt som inte med automatik innebär miljöförstöring. Det är det vi vill se.

När det gäller transporter kan vi ha en lång diskussion, men det tänker jag inte ha här och nu.

Anförande nr 123

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Den uppfattning som ni bibringar oss i olika former av beslut är ju att ni i praktiken tycker att allt är miljöförstörande. Därför blir allt tillväxthämmande. Det gäller i praktiken all utveckling. Man får inte bygga några nya vägar, man får inte bygga i olika områden och så vidare. Höjda skatter, biltullar och annat gör att företagen tvekar inför att flytta till Stockholm och flyttar i stället från Stockholm till exempelvis Malmöregionen, som nu visar sig vara en stark tillväxtregion.

Det är lite skillnad på när ni glider och försöker mörka era uttalanden och när vi sedan ser de praktiska beslutsförslagen i olika sammanhang.

Anförande nr 124

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande! Jag vill fortsätta där jag var tvungen att sluta sist.

Innan dess vill jag dock helt kort och i förbigående säga: Jag tycker inte att vi ska prata om varför företag lämnar Stockholm, om vi inte har mer på fötter än att säga att de inte trivs här därför att vi är för biltullar. Det är kvalificerat struntprat!

Kungens kurva står det om i utredningen. Skärholmen är en av Stockholmsregionens mest attraktiva platser, med ett varierat utbud av handel, arbetsplatser, nöjen och service. Det fungerar som ett alternativ till city – det vill jag understryka. Det innebär att det är något stort på G ute i Skärholmen.

Det jag tycker att vi i den här salen skulle kunna göra är att enas om att det är medborgarna som ska stå i centrum, eftersom det är de som ska bo, arbeta och leva härute. Jag menar också att vi kan lova dem ett rätt rejält inflytande över hur området ska utformas.

Jag har förut talat för att vi ska ha en omvänd planprocess där vi frågar medborgarna vad vi ska bygga innan vi börjar planera för att bygga. Det vore ett utmärkt sätt att visa på det nya i Stockholm, att låta medborgarna vara med och gestalta hur Skärholmen ska se ut.

Sedan skulle jag vilja säga att det är oerhört viktigt att vi får igång arbetet med visionen så snart som möjligt. Det skulle helst ha varit igång redan i går. Vi kommer att behöva den livaktighet som det innebär att sätta igång industriinvesteringar, bygga för arbetsplatser och bygga för boende i större grad.

Låtom oss ge möjligheter till medborgarna i Skärholmen och Kungens kurva att trivas med sitt liv och sitt boende!

Till sist vill jag påminna om att jag i övrigt anser att Sättra skog snarast bör utformas som ett naturreservat.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 125

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande! Det finns mer än bara biltullarna, Sandgren. Det är 2:45 kronor i skattehöjning, många hinder för infrastrukturbyggnad, fördubblade boendeparkeringsavgifter, fördubblade p-avgifter, kraftigt höjda p-böter och så vidare. Vi kan hålla på ganska länge med uppräknningen.

Det läggs över alltmer på företagandet och företagare, med olika saker som de ska ansvara för och bekosta och så vidare. Det finns många saker som gör att företagare kan bli tveksamma till att vara kvar i Stockholm.

Anförande nr 126

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Helt kort bara: Jag vill påminna om att vi har satsat på kollektivtrafiken i stället för privatbilismen. Det är så vi får en renare och bättre stad.

*§ 34 Förslag för inrättande av Grimsta naturreservat (utl. 2004:142)*

## Anförande nr 127

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Då förflyttar vi oss till andra sidan av staden, till Grimsta.

Det är med stor glädje som jag nu yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut när det gäller naturreservat i Grimsta. Invånarna i främst västerort använder det området flitigt för alla olika typer av fritidsaktiviteter och för rekreation.

Dagens beslut säkerställer att området kan fortsätta att vara en oas för de boende i västerort. Området är ett av stadens gröna kilar, viktig för biologisk mångfald och för ekologisk balans i Stockholm.

Avgränsningen av reservatet har gjorts med utgångspunkt från områdets natur-, kultur- och rekreationsvärden och naturligtvis utifrån betydelsen för den regionala grönstrukturen.

På Blackebergs sjukhusområde har den obebyggda, västra delen av Blackebergs gård lagts utanför reservatet. Fastigheten ägs av Locum, som anser att det borde gå att planlägga den delen, den västra delen, för bebyggelse. Vid en bebyggelse måste man naturligtvis ta stor hänsyn till att det sker i nära anslutning till reservatet.

Genom ett naturreservat i Grimsta tryggas allmänhetens möjlighet till rekreation. Området kan skötas med hänsyn till natur- och kulturvärden. Biologisk mångfald kan bevaras och utvecklas. Information om reservatets olika värden kan förmedlas till allmänheten.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

## Anförande nr 128

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är väldigt positivt att ett naturreservat inrättas för att skydda ekologiska och kulturella värden i Grimstaskogen. Det handlar om att skydda för många generationer framöver, för framtiden, långsiktigt. Det är mycket trevligt att kunna använda dessa områden för rekreation, naturupplevelser och friluftsliv för våra kommande stockholmare.

Det är bara synd att det finns smolk i glädjebägaren. Det handlar om Blackebergs gårds område, som vi anser borde ingå i naturreservatet. Det bör definitivt betraktas som en buffert och spridningszon. Det är väldigt viktigt ur grönstruktursynpunkt – för de gröna kilarna, som är oerhört väsentliga för den biologiska mångfalden i staden och för den långsiktiga hållbarheten – att behålla det området.

Om man isolerar små grönområden överlever de inte. Om de fragmentiseras försämras de med åren och blir allt mindre värdefulla. Det är därför viktigt att man har sammanhanget – att områdena hänger ihop med andra områden. Annars tappar de



i värde med åren.

Vi tycker naturligtvis också att det är helt vansinnigt att Förbifart Stockholm ska dundra in i naturreservatet. Detta är ett av de tystaste områdena i Stockholm. Det kan man ju glömma om det dundrar in en sexfilig motorväg i naturreservatet. Vi tycker självfallet att det ska bort.

Jag yrkar bifall till vårt förslag till beslut i kommunstyrelsen och borgarrådsberedningen.

#### Anförande nr 129

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det finns anledning att understryka att diskussionen om naturreservat i Grimsta har en ganska lång historia och att det var genom ett uppdrag till budgeten 1994 som processen igångsattes. Sedan har det godkänts år 2001 i gatu- och fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden, och nu ligger det på fullmäktiges bord.

Det finns ett starkt stöd inte minst lokalt för detta.

Jag vill dock understryka det som sägs i vårt särskilda uttalande och det jag uppfattar att föredragande borgarrådet garanterar, nämligen att naturreservatet på inget sätt hindrar ett byggande av Förbifart Stockholm – det är mycket viktigt. Beskrivningen att det ska dundra in en sexfilig motorväg i naturreservatet är väl inte riktigt överensstämmande med planerna på tunnelläggnings och annat.

Därmed, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

#### Anförande nr 130

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): En bro är en bro – det är inte planerat någon tunnel under Grimstareservatet, utan man har undantagit ett landområde där det ska landa en bro. Då blir det en sexfilig motorväg som skulle dundra rakt in i naturreservatet. Det blir bullerstörningar, speciellt över vattnet. Över vatten färdas ju bullret väldigt långt, så det blir en mycket stark påverkan.

Därutöver borde man ha kompenserat för det område som man tog bort. Det kunde man ha gjort genom att inkludera Sherwoodskogen, som kristdemokraterna förtjänstfullt skriver om, eller på något annat sätt försäkra att man ska inkludera det område som nu är undantaget.

Det är också intressant att notera att moderaterna säger nej till naturreservatsbildningar i söderort – men i västerort går det bra.

#### Anförande nr 131

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Att inrätta naturreservatet brukar tydligen ta tid – så också i detta fall. Vi kristdemokrater är mycket glada över att vi nu står inför ett beslut och hoppas att naturreservatet i Grimsta kommer att vara till glädje och nytta för både flora och fauna och folk.

Vi vill dock – här hänvisar vi till vårt särskilda uttalande i kommunstyrelsen – erinra om att redan när förslaget om Grimsta naturreservat var uppe i gatu- och fastighetsnämnden år 2001 beslutades det att om det skulle bli aktuellt att behöva minska reservatets område, för att kunna säkra byggandet av Förbifart Stockholm, skulle reservatet tillföras ersättningsmark.

Studerar man ärendet ser man att det i nu liggande förslag mycket riktigt finns ett förbehåll, så att en del av reservatet i framtiden ska kunna tas i anspråk för den mycket viktiga förbifarten. Däremot finns det inte längre någon inriktning för att kunna tillföra mark om så sker. Här har alltså socialdemokraterna ändrat inriktning i förhållande till 2001.

Den bristen på kompensationsmark tycker vi är olycklig. När man diskuterade om eventuella framtida kompensationsmarksbitar var det i första hand det område som brukar kallas Tyska botten och Sherwoodskogen som diskuterades. Det skulle vara intressant att se om stadsbyggnadsborgarrådet längst inne i någon byrålåda har någon byggplan för just dessa områden. Jag säger nu inte nödvändigtvis att exempelvis vi kristdemokrater skulle vara emot en sådan byggplan. Men det skulle vara intressant att ta del av den i alla fall.

Hur som helst: Beslutet i princip är vi mycket glada över, och vi välkomnar alltså att vi i kväll kan besluta om ett naturreservat i Grimsta.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

#### Anförande nr 132

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande! Jag ska bli kortfattad i det här ärendet.

Jag anser att det är ganska viktigt att naturområden bevaras för framtiden i form av reservat där det går. Vi lämnar vår jord i arv till dem som kommer efter hos. Låtom oss lämna ett arv som är så attraktivt som möjligt!

Jag yrkar bifall till den reservation som Vänsterpartiet har lämnat i borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen angående Förbifart Stockholm.

#### Anförande nr 133

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det är roligt att alla är så glada. Jag vill bara betona: Det finns ett förbehåll för Förbifart Stockholm. Om det kommer att gå en trafikled här måste det naturligtvis göras noggranna studier och insatser för att minska intrånget i naturreservatet.

När det gäller att tillföra mark: Nu har vi det här förslaget, men det finns ingenting som motsäger – och vi är inte främmande för – att man i ett senare skulle kunna tillföra mark.

*§ 36 Förslag till detaljplan för kvarteren Kontorsskylden, Inköpschefen m.m. inom stadsdelen Vällingby – Vällingby Centrum, Dp 2002-17221-54 (utl. 2004:143)*

Anförande nr 134

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Vällingby centrum, som detta ärende handlar om, är fortfarande efter 50 år föremål för studieresor till Stockholm. Vällingby centrum betraktas som ett unikt exempel på stadsbyggande under 40- och 50-talet och som ett flaggskepp inom svensk arkitektur och stockholmsk stadsplanering. Här finns spännande byggnader, skapade av kända, svenska arkitekter, byggnader som biografen Fontänen, medborgarhuset Trappan, biblioteket och ungdomsgården Tegelhögen.

Nu är det snart 50 år sedan centrumet invigdes. När detta centrum invigdes sade man bland annat att Vällingby centrum aldrig fick sluta utvecklas. Behoven har förändrats, och det kräver nya grepp för att hålla kvar Vällingby som en centrumbildning i västerort. Vi ska inte utarma ABC-strukturen utan i stället förstärka den. Det ska bli fler arbetsplatser och bostäder och en förstärkning av c:et i ABC-centrum.

Förslaget har inte varit helt okontroversiellt. Bland de frågor som har diskuterats genomgående har varit det svävande glastaket. Jag tror att taket kommer att öka attraktiviteten i Vällingby centrum. I stället för att glasa in och totalt förvanska ABC-strukturen och den känsliga 50-talsarkitekturen har man nu hittat en bra medelväg. Det handlar om ett glastak som ska sväva över gågatan.

Länsstyrelsen har prövat taket mot riksintresset för Vällingby centrum, och man har funnit att det inte finns några motsättningar mellan glastaket och riksintresset.

Jag tror att det nya Vällingby centrum kommer att bli en spännande plats där vi på ett mycket smakfullt sätt kombinerar gammalt med nytt. Stora delar av den för Vällingby centrums karakteristiska cirkelmönstrade beläggningen kommer att kvarstå. Biografen Fontänen, medborgarhuset Trappan, biblioteket och ungdomsgården Tegelhögen kommer att bevaras.

Biografen byggs ut men utan att förvanskas. Ytterligare ett affärskvarter tillkommer. Det blir en byggnad som är tänkt att vara ett nytt modevaruhus med en spännande utformning. Här kommer 150 nya lägenheter i tre punkthus och ett lamellhus att byggas, och det blir nya parkeringsplatser.

Sammantaget gör detta att Vällingby centrum står väl rustat inför framtiden. Därför yrkar jag bifall till detaljplaneförslaget för Vällingby centrum.

Anförande nr 135

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Man kan säga att det handlar om två olika ärenden. Det är dels en detaljplan som vi ska anta i kväll, dels min interpellation, som handlar om projektet Vällingby centrum.

Jag väckte interpellationen i mars och fick ett svar i april, tror jag. Jag kommer ihåg

att jag, när jag läste svaret, blev förvånad över finansborgarrådets raljanta ton i svaret, att det minsann inte alls är några problem med projektet.

Under den tid som har gått sedan i våras har min oro för projektet växt. Det handlar om ett projekt på tre miljarder kronor i ett område där Vällingby självt med sina invånare knappast kan bära investeringarna eller där vi kan tro att vi får tillbaka pengarna genom invånarna.

Då ska man komma ihåg att samtidigt som detta sker i Vällingby centrum sker det enorma utbyggnader av andra förortscentra runt om i Stockholm. Om alla dessa centrumanläggningar blir av kommer vi aldrig att få tillbaka dessa pengar. I så fall är detta en gigantisk förlustaffär för Stockholms stad och för Svenska Bostäder – man ska ha klart för sig att det är ett kommunalt bostadsbolag som ska bära kostnaderna.

Man kan självfallet hysa hoppas, och man kan tro att något ska bli väldigt bra. Men jag tycker att det är dåligt att vara så raljant som finansborgarrådet har varit i svaret, när man faktiskt är orolig och när expert efter expert på området säger att det finns anledning till oro när det gäller de olika delprojekten.

Det jag egentligen skulle vilja är att man på ett mycket tydligare sätt än i dag delar upp projektet i moment. Det konsulterna ville att man skulle göra är fortfarande inte genomfört fullt ut, nämligen att dela upp projektet i delprojekt, så att man kan sätta stopp. Nu vävs projekten in i varandra på ett sådant sätt att det är svårt för oss politiker att veta när stoppet ska ligga.

När det gäller den andra frågan, själv detaljplanen, yrkar jag för Folkpartiets räkning bifall till den. Dock ska man komma ihåg att vi egentligen ville någonting annat från början. Vi ville att det skulle bli mer bostäder i Vällingby centrum. Om det hade blivit fler bostäder är det klart att det andra projektet, nämligen själva upprustningen av centrumet, hade fått större chans att lyckas, när det hade kunnat flytta in fler människor i Vällingby centrum.

Nu riskerar vi att bygga ett gigantiskt centrum för 3 miljarder kronor, samtidigt som det blir alldeles för få bostäder som tillskott. Man ska komma ihåg att när Vällingby centrum befolkades av människor var det dubbelt så många människor som bodde där än vad det är i dag.

Det är den naturliga utvecklingen för den här typen av områden. Man flyttar dit med sin familj, och sedan flyttar barnen hemifrån, och då halveras befolkningen. Så har skett i massor av områden runt om i Stockholm. Då måste man lägga till fler bostäder, men det saknas i tillräcklig omfattning i det här projektet, och därmed tror vi att det är enorma risker med själva upprustningen av centrumanläggningen.

Anförande nr 136

K a r l B e r n (fp): Ordförande, fullmäktige! Som Lotta nyss har poängterat är vi i Folkpartiet mycket positiva till en upprustning av Vällingby centrum. Det är enormt angeläget att det görs.

Men – lyssna noga nu – under vilka former och till vilka ekonomiska kostnader sker

det? Det är vad det handlar om. Centrumet blir alldeles för stort och dyrt. Det är dimensionerna för bygget som vi vänder oss emot.

I det svar som Lotta fick av finansborgarrådet sägs det att det inte finns något som stödjer den mörka bild som Lotta tar fram, med de här riskerna. Men det är just vad det gör.

Jag anmälde själv hela projektet till revisorerna i Stockholm. Vi fick en stor rapport där det sida upp och sida ner påpekades att detta är det största riskprojektet i Stockholms moderna historia. Då kan man väl inte säga att det inte är en mörk bild som målas upp!

Roger Mogert! När man i Svenska Bostäders styrelse undrade vad det berodde på att revisorer från revisionskontoret sprang där och ställde en massa frågor sade du att det var någon matthandlare som hade rivit upp himmel och jord, och det var mig du åsyftade.

Då vill jag tala om att jag kan lika mycket om mattor som du kan om centrum-anläggningar och ekonomi – och jag kan absolut ingenting om mattor, vill jag tala om.

Däremot är jag detaljhandlare, så jag begriper hur det fungerar. Jag har varit med och byggt centrumanläggningar, och det här är för dyrt och för stort.

Sedan finns det ett annat problem. Du, Roger Mogert, sitter på en massa olika stolar. Du sitter på gatu- och fastighetssidan, med parkeringsbolaget. Ni mörkar en hel del av kostnaderna. En kvarts miljard kostar det att flytta broar och vägar där ute i Vällingby centrum – det är bland annat det vi ska besluta om. En kvarts miljard!

Låt mig ta parkeringshusen som exempel. Här river man ett väl fungerande parkeringshus och bygger två nya för 600 miljoner. Jag kan berätta att hela Farsta centrums ombyggnad kostade knappt 500 miljoner – då får man proportionerna på det hela.

Jag tycker inte att ni sköter er bra. Det är helt enkelt klantigt skött. Ni håller inte i pengarna. Det kommer vi att återkomma till.

Därför, mina vänner, måste vi tänka igenom det här förslaget en gång till. Detta är inte bra. Jag återkommer senare i debatten.

#### Anförande nr 137

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är lätt att höja rösten och prata på. Jag har svårt att tänka mig att jag skulle ha använt exakt de orden om matthandel och så vidare i styrelsesammanhang, möjligen efter styrelsemötet.

Karl Bern upprepar ett antal gånger att det är för stort. Strax innan säger Lotta Edholm att ni egentligen inte har någonting emot detaljplanen. Men finns det inte ett samband mellan detaljplanen och storleken?

Ni säger att ni vill ha in fler lägenheter. Det fanns ett alternativ som innehöll ett antal fler lägenheter som dryftades bland annat i gatu- och fastighetsnämnden. Varför röstade ni inte för det alternativet då?

Anförande nr 138

K a r l B e r n (fp): Det är för stort och för dyrt! Det är alldeles för stort. Det talas om ett flytande tak. Det är löjligt när man säger att man inte vill bygga ett centrum som påminner om alla andra inbyggda centrumanläggningar och att man har varit i Barcelona och tittat hur det ser ut. Det är ju en vansinnig skillnad mellan vädret i Barcelona och det i Vällingby!

Det är feltänkt! Det är för dyrt, Roger Mogert. Ni klarar inte jobbet, skulle jag vilja påstå. Ni håller inte kostnaderna. Det här kommer att bli en konkursaffär för Stockholms stad.

Anledningen till att jag engagerar mig så mycket är att jag är vice ordförande i Centrumkompaniet, ett kommunalt bolag som ska ta hand om det här senare, har ni tänkt er. Under de rådande förhållandena kommer jag att lägga in ett veto mot de här planerna. De kommer att sänka Centrumkompaniets ekonomi. Det här är dåligt för Svenska Bostäders hyresgäster och dyrt för skattebetalarna här i Stockholm.

Anförande nr 139

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi kristdemokrater är principiellt positivt inställda till omdaning av Vällingby centrum. Ett positivt tillskott av bostäder och kommersiella lokaler behövs i området. Kombinerar detta dessutom med en klyftig modell av både modernisering, till exempel handikappanpassning av centrumområdet, och ett bevarande av den unika arkitekturen är det utmärkt.

Samtidigt känns det uppenbart att detta ärende inte är färdigt. Det är för många saker som fattas. Det är för många kalkyler som påverkas av saker som inte tas upp. Det är oerhört kostsamt. Det här känns inte färdigt. Om vi fick bestämma skulle vi inte ta ställning till det här i kväll, utan vi skulle gärna se en återremiss.

Anförande nr 140

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag kan börja med att hänvisa till vårt särskilda uttalande i borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen. Det här är inget enkelt ärende. Det gäller ett område med riksintresse, internationellt oerhört känt. Det gäller verkligen att vi inte förvanskar det. Vi måste vara mycket hänsynsfulla och varsamma när det gäller Vällingby centrum.

I vårt särskilda uttalande har vi tryckt på att vi också hellre hade sett mer av bostadsbebyggelse och att man i samband med ombyggnationen borde se till att kollektivtrafikförbindelserna förbättras, när man ändå håller på. Det går att göra ganska smidigt. Vi värnar också om markbeläggningen och anser att glastaket är onödigt, kostsamt och svårt att sköta. Glas är ofta inte genomskinligt när man

använder det som byggelement.

Vi är också oroliga för kostnaden för upprustningen och att hyreshöjningarna kommer att påverka mångfalden av butiker i centrumet. Det är inte lätt. Det är ett stort och besvärligt projekt. Samtidigt är det trots allt bättre att satsa på ett befintligt centrum, rusta upp det och få det att överleva än att satsa på externa köpcentrum. Därför är det trots allt bra att satsa på Vällingby centrum. Förhoppningsvis blir det tillräckligt varsamt gjort.

#### Anförande nr 141

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Vi är alla överens om att det är angeläget för de boende i Vällingby och för Stockholm att det blir en upprustning och att det blir fler bostäder. Det råder bred enighet om det. Men de boende blir inte särskilt lyckliga om vi tar fram en detaljplan och de ekonomiska kalkylerna sedan gör att projektet inte fullföljs eller till och med går i stå. Det är lite olyckligt med arbetsordningen här. Staden agerar på två sätt. Staden är myndighet och tar fram detaljplan. Sedan är staden, via sitt bostadsbolag, också aktör, byggherre och investerare. När fullmäktige nu formellt sett inte får ta ställning till helheten blir det konstigt.

Man kan tycka att detaljplanen i sig är bra på många sätt. Men om det finns tveksamheter när det gäller de ekonomiska kalkylerna – och det finns en oro där – måste vi reagera i det här ärendet. Det är ju det här ärendet som har kommit på fullmäktiges bord. Jag kan hålla med om att det synes ologiskt att återremittera ett ärende om en detaljplan därför att vi är oroliga för de ekonomiska kalkylerna. Det är dock staden som agerar i båda fallen. Därför ser jag inte någon annan väg än att vi agerar som vi gör.

Alla frågor som har ställts omkring de ekonomiska kalkylerna och de tveksamheter som finns har inte kunnat besvaras. Projektet har under tiden vuxit, åtminstone när det gäller kostnader. När det började för några år sedan omslöt det omkring 1 miljard, drog man en idé om. Nu är vi närmare 3 miljarder. Med en sådan utveckling måste man sätta sig ned och fundera. Vi har från oppositionens sida drivit att man ska ha etappindelningar, som gör att man kan dra i bromsen om det hela inte fungerar.

Karl Bern var också inne på att staden blandar ihop sina olika kassor på ett sätt som gör att det blir otydligt om det här är jämförbart med andra, privat drivna centrumanläggningar. Vi har ju många framgångsrika sådana. Kista galleria är ett lysande exempel på att privata aktörer har utvecklat ett centrum framgångsrikt. Om nu staden äger centrumanläggningar är det oerhört viktigt och ett stort ansvar att vi inte ger dolda subventioner till dessa. Det måste vara en schyst konkurrens.

Herr ordförande! Det här ärendet skulle vinna på om majoriteten tog till sig de invändningar och farhågor som finns när det gäller den ekonomiska kalkylen. Hela projektet och även den på många sätt positiva detaljplanen skulle vinna på det. Därmed yrkar jag bifall till det borgerliga yrkandet om återremiss.

## Anförande nr 142

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Vällingby centrum har en unik stadsbyggnad och planering och en väldigt speciell arkitektur. Vi behöver verkligen ett konkurrenskraftigt centrum, och det är bra att vi nu rustar upp Vällingby centrum. Det vi är kritiska mot är just de stora kostnaderna, att det här projektet har blivit så stort. Ute i Vällingby råder en stor oro på många olika håll – boende, företagare och även sakkunniga på området och övriga intresserade.

Kostnaderna kommer naturligtvis att påverka skattebetalarna. Det kommer att påverka de företagare som finns i Vällingby centrum i dag och kommande företagare. Redan i dag finns en otrolig irritation bland de butiker som finns. Man har också skyndat på projektet. I dag vill ingen åka till Vällingby centrum, för det är så otroligt rörigt. Omsättningen för företagarna har sänkts drastiskt. Jag undrar hur det kommer att bli för dem senare, när hyresnivåerna blir så höga. Ska vi bara ha stora kedjor i Vällingby centrum? Ska vi ha några småbutiker där? Jag tycker att vi ska det. Man har tagit sig vatten över huvudet, och jag är mycket kritisk. Kritik har framkommit under hela processen. Jag tycker inte att majoriteten har lyssnat på det.

Vi har, lokalt från Vällingby centrum, från början drivit fler bostäder i centrumet. Vi behöver ett levande centrum. Det borde vi ha lärt oss i dag. Finns det inga bostäder mitt inne i centrum så blir det inte heller liv och rörelse. Vi lägger enorma pengar på det här och missar hela poängen: Vi behöver fler bostäder och vi behöver ett levande centrum.

Vi behöver ett kultur- och nöjesutbud, det är riktigt. Biblioteket behöver bli mer tillgängligt. Det behövs fler äldreboenden och gruppboenden. Allt det har vi pratat om hela tiden. Det som nu upprör vällingbyborna är rörigheten. Företagarnas omsättning är mycket lägre. Jag är mycket kritisk till det här.

Det är bra att vi rustar upp, men projektet är för stort och dyrt. Jag yrkar på återremittering. Det behövs helt andra ekonomiska kalkyler för att få klarhet i vilket beslut ni tar i dag.

## Anförande nr 143

Borgarrådet Moger (s): Ordförande, fullmäktige! Vällingby centrum är, som ganska många har sagt i dag, ett klassiskt och mycket speciellt centrum. Det är det mest utpräglade exemplet vi har på ABC-stadsdelen i Stockholm och antagligen i hela landet. Vi har naturligtvis ett stort ansvar för att bevara det, kulturellt och historiskt. Vi har ansvar för hur vi handskas med Vällingby centrum i förnyelsearbetet. Men vi har rimligtvis också ett ansvar för att se till att centrumet kan utvecklas och överleva, för Vällingby centrum är inget museum. Vi kan inte sätta någon ostkupa över det och tro att det kommer att gå bra om vi bara stannar upp allting. Läget i dag är att vi med största sannolikhet kommer att gå bakåt i Vällingby centrum, om vi inte går framåt.

Visst är det stora planer för Vällingby centrum. Det är någonstans över 2 miljarder – 2,474 miljarder, enligt den senaste kalkylen – som ska investeras i en enorm ytterstadssatsning, om jag får säga så. De stora summorna gör att man vill vara försiktig. Jag har full respekt för det. Jag har full respekt för att oppositionen vill



känna sig säker.

Jag har naturligtvis också respekt för det som Sten Nordin tar upp, att man vill diskutera en helhet. Det är bra att vi gör det här. Men om vi ska vara ärliga så har arbetet hela tiden skett i etapper. Det sker fortfarande i etapper. Vi har haft inte mindre än tre olika externa utvärderingar av den kalkyl vi jobbar med. Alla har, så här långt, visat att det är ett ekonomiskt hållbart projekt. Personligen tycker jag att det ger en ganska god grund för att våga gå vidare med projektet.

Vi jobbar etappindelad, och om det händer någonting finns det möjlighet att ändra under spelets gång. I dag finns dock ingenting som tyder på att det är problem.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 144

L o t t a E d h o l m (fp): När det gäller detta med att bygga bostäder vill jag säga att vi inte på något sätt är emot att Vällingby centrum ska utvecklas. Det är precis tvärtom. Vi hade velat ha fler bostäder i projektet än vad det nu blir.

Vi ser ekonomiska bekymmer när det gäller Svenska Bostäders engagemang i detta. Jag kan inte förstå att vi har läst samma papper över huvud taget. Det finns ju varningssignal efter varningssignal i de olika rapporter som lagts fram. De varningssignalerna tycker jag att den sittande majoriteten inte tar på allvar.

Jag väckte en interpellation i frågan för att jag, liksom väldigt många andra, var djupt oroad för ekonomin. Det borgarråd som har skrivit svaret på interpellationen, Annika Billström, har över huvud taget inte befunnit sig i lokalen när vi har diskuterat.

Det här är en investering på 3 miljarder kronor. Det är inte småpotatis. Jag kommer att bli otroligt upprörd om det visar sig – om ett år, om fem år eller tio år – att skattebetalarna ska pynta de pengarna, precis som vi har gjort i så många andra projekt som har havererat i den här staden.

Anförande nr 145

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag tycker att vi tar oron på allvar. Tre olika oberoende aktörer har granskat projektet. Om de säger att det finns en klokhet i detta, att kalkylerna ser ut att hålla, då måste man också våga tro på det och våga gå till beslut. Det är inte att inte ta oron på allvar. Men man måste skåda både plus och minus i kalkylen.

Anförande nr 146

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, fullmäktige! Vällingby centrum var unikt på sin tid. Det var många som åkte dit och begapade märkvärdigheterna i slutet av 60-talet. Jag var en av dem som var där och tyckte: Å, vad märkvärdigt! I dag är det inte så mer. Det är därför vi här ska fatta ett delbeslut, ett beslut för att möjliggöra. Vi ska förhålla oss till den plan som det här ärendet gäller. Hur det sedan blir med själva byggnationen vet vi ingenting om nu. Det är inte det vi fattar beslut

om här. Jag hoppas dock att man utnyttjar möjligheterna att förnya ett centrum som har gjort god tjänst i 50 år, så att det kan göra god tjänst i ytterligare 50 år.

En del mindre farhågor har jag visserligen. Jag läste om det här modehuset som ska etableras i Vällingby. Modet är till sin natur något flyktigt. Jag hoppas dock att verksamheten i Vällingby inte blir flyktig utan mera fast och pålitlig.

Jag vill avsluta med att ytterligare en gång påpeka att det faktiskt är detaljplanen som vi fattar beslut om. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

#### Anförande nr 147

**I n g e - B r i t t L u n d i n** (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att inledningen till ärendet är ett ovanligt torftigt borgarrådsanförande. Det är ett så stort ärende och det står så lite om vad borgarrådet egentligen tycker. I princip hänvisas det bara till Svenska Bostäders förslag. Jag skulle vilja ha in lite mer, med den oro som jag inser trots allt måste finnas också hos majoriteten när det gäller så mycket pengar. Jag hoppas i alla fall det.

Jag är vice ordförande i parkeringsbolaget, Stockholm Parkering, och vill säga att jag inte kommer att vara med om att bolaget ska besluta att vi ska börja bygga olönsamma parkeringshus i Vällingby för att stödfinansiera ett jätteprojekt. Ett sådant beslut vill jag inte vara med om att parkeringsbolaget ska fatta. Om parkeringsbolaget skulle gå in i ett så osäkert och stort finansiellt projekt så skulle vi agera olagligt, enligt min uppfattning. Bolagsstyrelsens roll är att värna om bolaget. Det skulle inte vara det bästa för bolaget att vara stödfinansiär i ett sådant här jätteprojekt, är jag rädd. Ingenting garanterar att de här p-husen går ihop åtminstone någotsånär.

Jag tycker att parkeringsbolaget och alla våra andra bolag ska ägna sig åt det de kan bäst. För parkeringsbolagets räkning är det att bygga och förvalta ekonomiskt rimliga parkeringshus och inget annat.

Torsten Sandgren säger att modet är något flyktigt. Kanske är det så, i viss mån, åtminstone för kvinnor. Annars tycker jag att slips och grå kostym är ganska vanligt år efter år. Det kvinnliga modet kanske är flyktigt.

#### Anförande nr 148

**K a r l B e r n** (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill påpeka en sak igen. Jag ska inte behöva repetera allt jag har sagt tidigare. Det är för dyra byggkostnader. Vi vill ha ett nytt och uppfräschat centrum ute i Vällingby. Men om man har för höga kostnader betyder det att de måste betalas av någon. Om de inte ska betalas av skattebetalarna kommer de att betalas av företagarna och hyresgästerna i Vällingby. För höga kostnader betyder helt enkelt att det blir fler konkurser. Fler konkurser betyder att Svenska Bostäder får in mindre pengar i hyra. I slutändan är det skattebetalarna och Svenska Bostäders hyresgäster som får betala.

Det här är ett stort riskprojekt. Ni sköter inte det här bra. Tänk om ni skötte det här lika bra som ni sköter projekteringen av Skärholmens centrum, som jag är mycket

positiv till! Där har man verkligen delat in det i etapper som man kan avsluta om någonting gick fel. Så gör ni inte! Dra lärdom av Centrumkompaniets projektering av Skärholmen! Den är bra. Det här är dåligt och dyrt.

Jag kommer att göra dig personligen ansvarig, Roger Mogert, om det blir ett misslyckande. Det kan ta många år innan det kryper fram att det här var en felsatsning, i de här proportionerna. Om jag skulle ha gått ur tiden, Roger Mogert, så kommer jag att spöka för dig!

Anförande nr 149

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ser det som ett löfte.

Du har dock fel på en punkt, Karl Bern, och det gäller Centrumkompaniet som har gjort en helhetsupphandling och inte några etapper. Det tror jag att du känner till, om du funderar lite.

Det sägs att vi gör det här slarvigt. Vi har gjort flera oberoende granskningar av kalkylen, varav åtminstone en på ditt initiativ, Karl Bern. Om man granskar kalkylen och ser att den håller, är det då inte rimligt att man vågar gå vidare? Även om man har respekt för att det är stora summor och för att det i sina delar är ett svårt projekt, måste man våga lita på de kalkyler och de utvärderingar av kalkylerna som görs. Är inte det rimligt?

Anförande nr 150

K a r l B e r n (fp): Jo, det är rimligt. Därför undrar jag om du läser de här rapporterna som fan läser Bibeln. Jag har ju läst dem själv. Jag är medveten om att revisionsrapporten kanske är svår att läsa. Jag bad att få ett möte med revisorerna, de som hade gjort utredningen. De säger att det här är det största riskprojektet i Stockholms moderna historia. Det finns mängder av frågetecken och larm, och man tycker att ni inte tar det riktigt på allvar. Det är jag som har rätt. Det är ni som tar det här med en klackspark. Ni lever farligt när ni gör på det sättet.

Jag hoppas att jag har uttryckt mig tillräckligt klart. I annat fall kan jag ta det en gång till, långsammare, om församlingen har svårt att begripa vad jag säger.

Anförande nr 151

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att det är viktigt att man satsar på Vällingby centrum nu. Som det har sagts här tidigare sviktar centrumet. Om man inte gör någonting nu riskerar man att handeln tappar ytterligare. Det är viktigt att man tar tag i det här nu.

När det gäller ytterligare bostadsbyggnation i Vällingby centrum är det viktigt att påpeka att man räknar med att det fram till år 2010 ska bli 10 000 fler invånare i Vällingby med omnejd. Centrumet kommer naturligtvis att ha en stor närboende kundkrets.

Det har talats om att centrumet också måste vara levande, att det måste finnas kultur

och nöjen. Det är just det som detaljplanen innehåller. Den innehåller bibliotek. Den innehåller en upprustning av biograferna och en utökning med flera biografer både ovan och under jord.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag hoppas att vi kan ta förslaget till detaljplan i dag, som är väldigt viktigt för att man ska kunna fortsätta projektet.

*§ 37 Förvärv av Carlsberg Sverige AB:s fastigheter i Ulvsunda industriområde  
Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden  
Villkorat av kommunfullmäktiges godkännande senast den 30 december 2004  
(utl. 2004:144)*

Anförande nr 152

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte prata så mycket om det här. Jag vill dock börja med att säga att detta är en god affär. Det är en bit mark som redan i dag, när vi går in i affären, har 5 procents avkastning. Den har en otroligt stor potential att växa och bli någonting annat redan med de givna förutsättningarna. Skulle sedan staten välja att ändra trafikföringen på Bromma eller bara justera koncessionen så att den stämmer med det nuvarande bullret så blir tomten också öppen för bostadsbyggnation, om man så vill. Det gör att det är en strategiskt mycket intressant tomt, där vi kan välja att antingen fortsätta ha industri, handel eller på sikt ha bostäder.

Jag vill med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och också föra fram de namn som inte finns i handlingen. Det är ett förslag på tre tjänstemän plus en tjänstemannasuppleant till bolagsstyrelsen. Dessa är Per Blomstrand, Gunnar Björkman och Roland Strömgren som ordinarie och Inger Johansson Kjaerboe som suppleant. Detta är mitt förslag.

Anförande nr 153

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare och radiolyssnare! Mycket ska man höra innan öronen trillar av. I det förra ärendet brände vi i väg 3 miljarder. Nu ska det bli 375 miljoner till. Jag ska citera borgarrådet korrekt nu. Han sade att detta är en otroligt god affär. Jo du, mycket ska man höra. Min bedömning är att det är otroligt icke trovärdigt, det du just sade.

Om det hade varit en otroligt god affär hade fastighetsbolagen stått på kö för att köpa området. Det framgår inte riktigt i ärendet hur diskussionen har gått. Carlsberg behöver naturligtvis inte redovisa vilka överläggningar de har haft med eventuella andra intressenter. Om det nu har stått en massa andra intressenter i kö därför att det är en så otroligt god affär så undrar jag hur det kommer sig att det är Stockholms stad som erbjuder det högsta priset. Om den är så kommersiell borde det finnas en rad andra som borde ha gått in i projektet som sådant.

Om staden ska köpa mark, vilket vi mycket väl kan göra, ska vi för det första veta vad vi ska använda marken till. Det bör vi ha en plan för från början. För det andra ska vi använda marken till sådana angelägenheter som kommunen ska bedriva. Jag ifrågasätter verkligen om vi ska bedriva ytterligare kommersiell verksamhet på handelsbasis och annat som det talas om i ärendet.

Den tredje komplikationen är att det talas om att ändra koncessionen för Bromma så att den stämmer överens med dagens normer. Jo du, herr borgarråd! Om man ska bygga bostäder här förutsätter det att Bromma stängs. Säg det i klartext i stället, för det är precis vad det handlar om.

Nej, det här är ytterligare ett exempel på hur den nuvarande majoriteten sätter sprätt på stadens pengar i kassakistan, som man en gång har motsatt sig att staden fick in genom att staden sålde verksamheter. Det var ni emot. Men nu är ni väldigt glada åt att sätta sprätt på de pengarna.

Bifall till reservationen från Folkpartiet, Moderaterna och kd i kommunstyrelsen!

#### Anförande nr 154

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska se om jag hann med alla fel. Du började med att säga att du skulle citera mig korrekt och felciterade mig. Jag sade att det var en mycket god affär, inte en otroligt god affär. Du säger att förra ärendet kostade 3 miljarder. Det var 2,474 miljarder. Du säger att vi ska bedriva verksamhet på fastigheten. Det ska vi naturligtvis inte. Vi ska äga marken och upplåta den till dem som bedriver verksamheten. Du säger att man måste lägga ned Bromma för att kunna ändra till bostadsområde. Det är fel. Det räcker med att man ändrar normen. En sådan utredning arbetar på Miljödepartementet nu. Klart.

#### Anförande nr 155

B j ö r n L j u n g (fp): Fick jag svar på frågan när det gällde att sätta sprätt på kommunens pengar eller ge sig in i riskvärda projekt? Nej, naturligtvis inte. Det hade jag inte heller förväntat mig.

De 375 miljonerna får sättas upp på det riskkonto ni har. Hur ni ska redovisa det för skattebetalarna så småningom får vi se. Men visst är det så att kommunen kommer att driva kommersiell verksamhet här. Eller tänker ni upplåta marken gratis, så att det inte är någon kommersiell verksamhet? Eller kommer den att ligga för fåfot, att ni inte gör någonting alls av den? Det här är ytterligare ett exempel på hur ni använder pengarna i stadens kassakista ovarsamt. Det är tråkigt men sant. Det är ni som har ansvaret, och ni kommer också att få stå till svars för det.

#### Anförande nr 156

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Med det cirkelresonemang som man ägnar sig åt i det här ärendet skulle man kunna motivera många inköp av mark och fastigheter. Argumentationen är ju att det skulle vara något slags bra affär: Vi vill köpa Carlsberg för att det är bra att köpa Carlsberg. Ungefär så argumenterar man. Det tycker inte jag är hållbart för att använda skattebetalarnas pengar till att göra den här typen av investeringar. Det är inte lite pengar, 375 miljoner kronor. Det motsvarar stadens kostnader för 1 000 lärare under ett år. Det kan ge lite proportion och visa att det här handlar om stora summor.

Nu är det ett nytt aktiverat kommunalt bolag som ska äga ytterligare ett nytt område som ska användas för kommersiell verksamhet. Vi diskuterade tidigare stadens stora 3-miljardersinvestering i kommersiella anläggningar i Vällingby centrum. Nu har vi 375 miljoner kronor till kommersiell verksamhet i Carlsbergs fastigheter i Ulvsunda. Det är naturligtvis inte en hållbar politik. Det är oerhört olyckligt att stadens markpolitik används på det här sättet.

Herr ordförande! Detta är naturligtvis en spekulativ idé att man ska lägga ned Bromma flygplats. Det är en debatt för sig, att det inte är bra för Stockholm om man lägger ned Bromma. Oavsett den debatten handlar det här om att köpa in ett markområde för någonting som inte den styrande majoriteten vet någonting om när det kan bli av, även om man har starka ambitioner att avveckla flygplatsen. Det tvingas man också medge i ärendet. Jag hoppas att det inte blir av.

Då ska man alltså hyra ut marken under tiden. Visst, det kan hända att det blir 5 procents avkastning. Men är det så pengarna ska användas? Det är inte det som kommunala medel ska användas till. Det finns andra som får gå in och ta risker och hyra ut handelsområden.

Vi ska använda våra pengar till stadsutveckling. Ni har inte kunnat presentera någon plan för stadsutveckling, för ni vet inte när det här kan bli, i framtiden. Därmed binder ni upp stora medel som kunde användas bättre på andra håll. Vi har ju gånå rätt stora projekt på gång, som kommer att kosta en hel del pengar. Hammarby Sjöstad rullar på. Det är inte gratis. Hjorthagen kommer sannerligen inte att bli gratis. Norra Stationsområdet kommer inte att bli gratis. Det är viktiga stadsutvecklingsområden där vi är beredda att gå in med skattemedel för att utveckla dem. Då kan ni inte ta de dyrbara pengar som vi har och lägga på den här typen av spekulationsprojekt. Det tycker inte jag är ansvarsfull politik.

Herr ordförande! Därmed yrkar jag bifall till den borgerliga reservationen. Jag vill också lyfta fram och yrka bifall till ett särskilt uttalande som Moderaterna och Folkpartiet lade i gatu- och fastighetsnämnden.

#### Anförande nr 157

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan naturligtvis också tycka att det inte räcker med att säga att det är bra att köpa Carlsberg därför att det är bra att köpa Carlsberg. Men visst är det en bra början, att det faktiskt är bra för staden att köpa Carlsberg. Ty detta är en bra affär. Den går med vinst från dag 1. Det är inte bara jag som har räknat fram det, utan det är expertrådet på gatu- och fastighetskontoret som gör den analysen. Detta är en bra affär för staden. Det innebär att det ger möjlighet till annan verksamhet. Om vi har verksamhet som ger avkastning så ger det möjlighet till verksamhet som inte ger avkastning. Så är det naturligtvis. Om man inte tycker att det räcker så är detta också en strategiskt intressant plats i Stockholm och naturligtvis ett framtida stadsutvecklingsområde, inte bara som en spekulativ idé i Brommafrågan. Det är naturligtvis intressant vad som kommer upp på denna tomt oavsett vad som händer med Bromma.

Jag vill återigen understryka att det inte är avhängigt en nedläggning av Bromma att detta kan bli bostadsområde.

#### Anförande nr 158

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det kanske skulle vara en bra affär för staden att köpa Kista galleria. Men det gör vi inte, gudskelov. Det tycker nog inte heller Roger Mogert, att staden ska använda sina pengar till sådana investeringar. Det är faktiskt samma sak med det här området: Det går inte att motivera ur

stadsutvecklingssynpunkt. Jag blir väldigt orolig av att ni använder resurserna så. Det kan synas som om Stockholm har en stor förmögenhet. Men resurserna är knappa när det gäller de stora investeringar som vi har framför oss, som vi är ense om att staden måste ta en aktiv del i, vara en aktiv part i: Hammarby Sjöstad, Hjorthagen, Norra Stationsområdet.

Herr ordförande! Att använda 375 miljoner kronor till denna spekulativa affär – det går inte att komma runt att den är det – är inte en ansvarsfull politik. Jag vidhåller det.

#### Anförande nr 159

R e g i n a Ö h o l m (m): Jag tycker att det här ärendet berör en viktig principfråga, nämligen majoritetens vilja att staden i allt större utsträckning ska äga fastigheter. När företag kontaktar gatu- och fastighetskontoret för att de vill etablera sig i Stockholm väljer majoriteten ofta att genomföra markanvisningsavtal. Markanvisning är när kommunen äger fastigheten och man gör ett avtal med den som vill använda fastigheten.

Kommunen, i det här fallet den styrande majoriteten, tycker väldigt bra om markanvisningar. Det verkar finnas en rädsla för att sälja mark, oavsett vad fastigheten ska användas till. Majoriteten verkar inte lita på byggherrar. Man litar inte på privata aktörer som vill bygga bostäder, friskolor eller handelsplatser.

Roger Mogert! Varför tycker du att det är så viktigt att kommunen äger så mycket mark? Finns det ett egenvärde i det? Vågar man inte släppa lite mark?

Principen att kommunen ska äga fastigheter i allt större utsträckning är anmärkningsvärd. Frågan är om det inte är lite politiskt maktmisbruk. Nu går majoriteten så långt att man vill köpa privat mark. Det är skattebetalarna som betalar 375 miljoner kronor för en gammal bryggerifastighet. Men det finns ingen garanti att just den här gamla bryggerifastigheten kommer att ha ett allmänintresse. Man borde ha skrivit i ärendet vad det kommer att bli mer konkret. Varför ska skattebetalarna stå för den här kostnaden? Vad finns det för stort intresse? Varför måste kommunen utöka sitt fastighetsbestånd ännu mer?

Vad ska majoriteten köpa mer? Är majoritetens strategi att köpa fler och fler fastigheter under den här mandatperioden? Man vill ju hålla på med Skatteskrapan också. Kommer vi att se ytterligare fastighetsköp? Kommer vi att köpa ännu fler fastigheter nästa år? Majoriteten borde lära sig att vara generös i stället, att lita på byggherrar.

När jag var liten lärde jag mig att det var bättre att ge än att få. Majoriteten i kommunen borde som sagt lära sig att vara lite mer generös med fastigheter och lita på privata aktörer. Jag menar att man borde sälja av fastigheter. Det är bättre att sälja än att köpa. Det borde kanske majoriteten tänka på.

#### Anförande nr 160

Borgarrådet M o g e r t (s): Det blir svårt att bara sälja om man aldrig köper, skulle



man kanske kunna invända. Men vi ska inte gå den vägen.

Låt mig först säga att tomträtt är en gammal liberal idé från sekelskiftet. Staden äger mark och hyr ut den enligt ett visst regelverk. Det är inte maktmissbruk. Det kan du vara trygg för. Det är en grundläggande liberal tanke och lagstiftning som jag tycker att ni ska vara stolta över och inte skälla på.

Jag tycker att det är riktigt att vi från stadens sida gör strategiskt viktiga förvärv av mark. Det är inte någonting vi behöver skämmas för. Det är en viktig del i en aktiv markpolitik och en aktiv bostadspolitik. När vi hyr ut mark i stället för att sälja den vid bostadsexploatering bidrar vi till att sänka boendekostnaderna för stockholmarna. Det är ingenting vi behöver skämmas för.

#### Anförande nr 161

R e g i n a Ö h o l m (m): Tiderna förändras. Jag menar att eftersom kommunen äger så stora andelar fastigheter kanske vi inte borde köpa fler. Vi borde förvalta de fastigheter vi har och kanske till och med tänka på att sälja av dem. Det finns inget egenvärde i att kommunen ska äga fler och fler fastigheter, köpa in fler och fler. Det här är en principfråga. Vad händer nästa år under den här mandatperioden? Kommer ni att köpa fler fastigheter? Kommer ni att försöka köpa loss företagsfastigheter och få mer och mer makt? Det är det principfrågan handlar om.

#### Anförande nr 162

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet förenar på ett närmast unikt sätt två av majoritetens riktigt korkade käpphästar. Det är kampen mot Bromma flygplats och viljan att socialisera mark och fastigheter. Senast i maj ville ni lägga ned Bromma flygplats snarast möjligt. Det lät som innan 2011. Det lät som någonting ni ville skulle hända innan 2014, när det här området ska börja exploateras.

Förra gången ni styrde använde ni rådighetsargumentet, precis som i dagens ärende, för att få kontroll på inflygningsvägarna. Då gällde det förvisso ett litet företag, ITK. Då använde ni maktspråk och exproprieringshot i stället för att som i dag betala överpriser. Syftet var ändå detsamma: att signalera att flygplatsen ska bort, och det med alla medel.

Föredragande borgarrådet är ju känt för att gärna lyfta av privata företag deras affärsrisker. Det har hänt förr i världshistorien. JM fick 85 miljoner för en tom kåk. Nu vill borgarrådet att staden ska betala mer än fyra gånger de pengarna för ett i princip oanvändbart markområde. Återigen är det en onödig och klåfingrig socialisering.

Med anledning av det som står i ärendet måste jag fråga: Menar borgarrådet verkligen allvar, att köp är ett måste för att ”påverka områdets framtida utformning”? Det står så i ärendet. Då måste jag komma med ett så kallat chockbesked: Då räcker det inte med Carlsberg. Ska fullmäktige, som Regina Öholm var inne på, få ta ställning till ytterligare 15–20 socialiseringsärenden för att få kontroll över det här markområdet? Eller ska gatu- och fastighetskontoret få det också på delegation, som

när det gäller att gräva upp innerstaden?

För 375 miljoner kronor hade det kunnat byggas ungefär 900 studentbostäder i västerort. Det är en intressant siffra, för det är vad ni från början lovade i Skatteskrapan, något som nu nästan har halverats. Kommunstyrelsen vill tillsätta ytterligare en genomförandegrupp. Mitt förslag i dag är i stället: Ta 375 miljoner kronor och bygg 900 studentbostäder! Kompensera bortfallet av studentbostäder i stället för att socialisera mark och fastigheter! Men framför allt, bevara Bromma! Bifall till det moderata förslaget!

Anförande nr 163

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag känner ändå en lättnad. Jag var lite orolig att för Rolf skulle kräva en socialisering av Kista galleria. Detta kändes bra.

Det är väl ingen hemlighet att vi vill lägga ned Bromma flygplats. Så är det naturligtvis. Men den här debatten handlar inte om det. Detta är ingen plakatpolitik för att visa att vi vill lägga ned Bromma flygplats. Då kan jag skicka in en insändare i stället. Det är bra mycket billigare. Detta är, i likhet med de JM-affärer som du tar upp, faktiskt goda affärer. Det är lönsamma affärer. Vi har på de 375 miljonerna en avkastning som är långt högre än lånekostnaden, vilket faktiskt gör att man kan ta en större andel pengar och bygga studentlägenheter för, om man så vill.

Anförande nr 164

R o l f K ö n b e r g (m): Roger Mogert har ingen tilltro till marknaden. Det hade jag inte heller trott honom om. Om det nu vore ett så otroligt attraktivt område skulle de privata intressenterna stå i kö, som Björn Ljung konstaterade för en stund sedan. Det gör de de facto inte. Kön är extremt kort. Den består nämligen av Stockholms stad, precis som i JM-fallet. Det var ju inte kö för att köpa JM:s tomma lägenheter. Det fanns en aktör som man dessutom visste var beredd att betala ett överpris. Nu händer det igen.

Det här snacket om att det inte har med Bromma att göra – det är klart att det har med Bromma att göra! Det är bara det att ni inte skriver Bromma flygplats i ärendet, men alla fattar att det är det vi pratar om. Ni kunde tala klarspråk om vad det handlar om. Det här handlar om rådgivningen. Förra gången drabbade det ITK. Nu kommer det att drabba Stockholms skattebetalare i den här idiotinvesteringen.

Anförande nr 165

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Jag tycker att det här är ett positivt ärende. Det är bra att staden tar ansvar för bostadsförsörjningen och utvecklingen av utvecklingsområden i staden. Vi kan inte förstå att det skulle vara negativt om stadens medborgare skulle göra en god affär men att det däremot är väldigt positivt om det privata näringslivet gör det. Vi tycker att det är bra om stadens medborgare också får utveckling för de skattepengar som de lägger ned.

Mark har hittills varit en säker investering i den här staden och har ökat i värde. Jag

har svårt att förstå den borgerliga reservationen. Dessutom minns vi väl alla vilka besvär vi hade i början av projektet Hammarby Sjöstad med att vissa fastighetsägare motsatte sig planeringen och därmed försenade och försvårade projektet. Genom att staden nu köper Carlsbergs mark kan en sådan utveckling och sådana besvärliga situationer undvikas i framtiden. Det tycker jag är positivt.

Vi är övertygade om att fastigheterna Gjutmästaren 6 och 9 i framtiden kan bli ett mycket attraktivt bostads- och arbetsplatsområde. Att Bromma flygplats läggs ned är inte en förutsättning för att det ska kunna ske. Däremot är det väl ingen överraskning att vi i majoriteten tycker att det vore bra om man lade ned Bromma flygplats. Genom att göra det skulle man förbättra miljön mycket. Man skulle också kunna bygga tiotusentals nya bostäder på mark som i dag antingen är flygplats eller väldigt bullerstörd. Dessutom finns det en väldig överkapacitet på Arlanda flygplats som man skulle kunna använda för att föra över flyget till. Så det finns inga skäl att behålla Bromma flygplats.

Det har pratats en del om ansvarsfull politik från den borgerliga sidan. Jag skulle vilja påminna om projekt Bangårdsposten, som var uppe förra mandatperioden, när man köpte en fastighet för nästan 1 miljard kronor, alltså betydligt mer än det pris som är aktuellt nu. Det projektet kan man inte påstå var ansvarsfull politik. Det har fortfarande inte lett till någon form av exploatering eller utveckling av den fastighet som man har köpt. När den borgerliga oppositionen står här och pratar om att vi inte för en ansvarsfull politik är det att kasta sten i glashus.

#### Anförande nr 166

Borgarrådet N o r d i n (m): När det gäller Bangårdsposten är syftet fortfarande att sälja det vidare. Det är mitt i ett stadsutvecklingsområde. Per Bolund själv har dragit nytta av en del av den marken i en bytesaffär med Jernhusen när det gäller Norra Stationsområdet. Det kan användas precis i stadsutvecklingssyfte. Läs på bättre, Per Bolund!

#### Anförande nr 167

P e r B o l u n d (mp): Faktum kvarstår att det här är en kommersiell fastighet. Det var det du ondgjorde dig över alldeles nyss, Sten Nordin, att staden köper en kommersiell fastighet och att det skulle vara så fruktansvärt. Men du gjorde det själv, utan större betänkligheter.

Vi varnade konsekvent för att den affären skulle bli besvärlig. Vi varnade för att ni inte hade tillräckliga säkerheter för att den aktör som var ute efter att köpa fastigheten verkligen kunde genomföra det och hade de medel som behövdes. Det visade sig sedan också att vi fick rätt.

#### Anförande nr 168

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag kan börja med att instämma i vad Per Bolund har sagt om Bangårdsposten. Snacka om riskprojekt!

Det köp som vi nu ska diskutera ser jag emellertid inte som något riskprojekt – inte

som spekulation utan som en investering för framtiden som ger avkastning i form av bostäder och intäkter. Det är i och för sig ingen hemlighet att vi från vår sida vill lägga ned Bromma och göra flygplatsen till en boplat. Det är heller ingen hemlighet att vi anser att staden ska äga mark, inte för att det är något självändamål utan för att den mark vi äger har vi också rådighet över.

Det är vår egen mark vi kan bestämma över. Vi bestämmer vad som byggs, vem som bygger och att det byggs. Mark som andra äger kan vi inte bestämma över på samma sätt. Det är därför viktigt att vi gör det här inköpet. Det kommer förhoppningsvis att bli bostäder. Intill dess att det är möjligt att bygga bostäder kan fastigheten användas för olika verksamheter, inte nödvändigtvis verksamhet som staden själv driver. Marken kan också upplåtas med tomträtt.

Stadens pengar ska användas för investeringar. Det här är en bra investering. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

#### Anförande nr 169

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Stockholms stad är en gigantisk markägare. Det känns som dåligt genomtänkt förvaltarekap att nu föreslå ett så stort markinköp på de här grunderna.

Vi kristdemokrater anser att staden ska iakttä försiktighet vad avser stora förvärv av mark. Ska nu markförvärv genomföras, stora eller små, så ska det finnas en oerhört väl genomarbetad plan och analys av varför just denna mark är så viktig för stadens utveckling och dessutom av varför just staden måste vara ägare av denna för staden så viktiga utvecklingsmark.

Den motivering som skulle behövas för detta köp för 375 miljoner skattebetalarkronor saknas helt och hållet. Därför vill jag, för tydlighetens skull, yrka bifall till reservationen från kristdemokrater, moderater och folkpartister.

#### Anförande nr 170

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Inte har vi blivit klokare av den här debatten, mer än att vi naturligtvis inte får något svar på de viktiga frågorna om vilken budgivning som har varit för att få köpa denna nästan oersättliga mark som absolut måste vara i kommunens ägo. Det sägs att det ska vara en mycket god affär. Hur kan man då veta det? Det finns vissa kalkyler i ärendet, men de är långtifrån tillfyllest för att få fram de delarna.

Sedan talar man om rådighet. Jag vet att min gode kollega och vän i Familjebostäders styrelse, som också är stadsbyggnadsborgarråd, har lärt mig att staden har någonting som heter planmonopol. Om man ska göra något med en fastighet är det faktiskt stadsplanen som avgör. Då kan man säga att staden har rådighet över en fastighet oavsett vem som äger den. Man kan tycka vad man vill om det, men det är svensk lagstiftning och det trodde jag borgarrådet hade läst på om.

Det var bekymmersamt när 2,7 miljarder eller nästan 3 miljarder försvann i det föra ärendet. Nu går 375 miljoner till. Det går en väldig massa hundratals miljoner – nu är

man uppe i över 1 miljard för biltullsprojektet. Detta är pengar som bara försvinner ur stadens skattekuja utan att stockholmarna riktigt kan ta på det. Sådana här saker för man ingen debatt om, för det är ganska svårt och knepigt. Det är väl inte heller något ni springer till torgs med till tidningarna och talar om: Titta, vad duktiga vi har varit! Nu har vi gjort slut på några miljarder till.

Ändå är det en stor och viktig fråga, nämligen vad vi gör med våra gemensamma resurser. Goda markaffärer kan man göra i vissa fall, absolut. Men som Fredrik Wallén sade innan, vi måste vara väldigt försiktiga med vad vi gör när det gäller att förvärva mark i fortsättningen. Vi måste vara väldigt försiktiga med hur vi hanterar de här pengarna. Det är förvisso rätt mycket pengar som vi har i vår skattkuja fortfarande. Iakttta försiktighet! Tänk på det! Miljöpartiet kan också lära er, Socialdemokraterna, någonting om försiktighetsprincipen.

#### Anförande nr 171

Borgarrådet M o g e r t (s): Miljöpartiet är också för den här affären. Det kanske är en hint till dig, Björn Ljung.

Du vet lika väl som jag att det inte är så att vi styr helt med planmonopolet. Det behöver jag inte förklara för dig. Du vet också lika bra som jag att detta inte är pengar som försvinner. Det är pengar som har en avkastning. De försvinner inte i ett tomt hål. Men störst av allt är ändå er argumentation.

Sten Nordin anklagade mig för viss cirkelargumentation tidigare. Men det toppas ändå av det ni säger om att detta inte kan vara en god affär, ty då hade någon annan gjort den.

#### Anförande nr 172

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Från mina utgångspunkter, från liberala principer, är det så att kommersiell verksamhet ska bedrivas av dem som är satta att bedriva kommersiell verksamhet. Det ska inte kommunen syssla med. Det finns självkostnadsprinciper och annat i lagstiftning och normer som ni också känner till.

Man kan redovisa en analys av hur många som har varit intresserade av affären och visa att man lyckades köpa till högsta pris och sedan säga: Oj, vad bra att staden har fått betala så mycket pengar för det här. Nej, Mogert, du kan aldrig övertyga mig om att det här är goda affärer. Då har vi inte samma uppfattning om vad goda affärer är. Det finns definitioner för sådant också. Läs på!

#### Anförande nr 173

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Först och främst är det inte så att staden ska driva kommersiell verksamhet. Däremot kan staden upplåta mark för andra att bedriva kommersiell verksamhet. Det är två skilda saker.

Förvisso har staden genom planmonopolet möjligheter att påverka både utformningen av byggnation och vilken sorts byggnation det blir. Däremot kan inte staden

genom planmonopolet tvinga en markägare att bygga. Det är där vi kan använda stadens markinnehav och styra bostadsbyggnationen på ett helt annat sätt, när vi har rådigheten över marken. Vi kan göra det på ett helt annat sätt än när andra äger marken. Man har ju som markägare en stark ställning. Det gäller både staden och privata markägare.

Anförande nr 174

B j ö r n L j u n g (fp): Jag hade inte förväntat mig att du, Ann-Marie Strömberg, skulle försvara någonting som handlar om privat verksamhet. Det är klart att vi ska driva kommersiell verksamhet, kanske helst helt och hållet i kommuner, regioner, landsting och stat. Det är väl det som ni står för.

Det är struntprat som du kommer med när det gäller det kommunala planmonopolet. Det är utomordentligt starkt i alla de här sammanhangen.

Skälen för den här affären är fortfarande stora frågetecken för oss. Då ska man inte chansa och lägga ut 375 miljoner av skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 175

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Om jag inte missförstod Ann-Marie Strömberg införde hon ett nytt element genom att utlova tomträttsuthyrning på det här området, så därför begärde jag ordet. Tomträttsavtalen är tioåriga. I yttrandet från gatu- och fastighetskontoret står det att man ska hyra ut tillfälligt för handel, lager, kontor med mera. Detta är väl bara ytterligare ett exempel på att majoriteten inte ens har samordnat sin argumentation för det här inköpet.

Även om jag vet det finns en mycket skild syn mellan majoriteten och oppositionen i markfrågor och markpolitik i vissa avseenden så måste jag erkänna blev jag rätt överraskad när jag fick höra talas om det här köpet. Jag trodde faktiskt att inte ens den här majoriteten skulle göra den här typen av köp, utan att man skulle, med tanke på vad staden står inför när det gäller besvärliga markfrågor, så skulle majoriteten vara något mer varsam med att förvärva mark.

Om jag försöka läsa argumentationen för det här köpet välvilligt så kan jag säga att jag tycker att den är ganska tunn. Det sägs att förvärvet uppfattas som fördelaktigt och strategiskt för att staden ska kunna möta behovet av bostäder, kontor med mera för framtiden. Det finns inte ens en idé bakom, och det gör det inte därför ni inte vet vad ni kan använda förvärvet till. Om ni visste det så skulle jag ha större respekt för det här försöket. Även om jag inte ställde mig bakom försöket så skulle jag kunna ha större respekt för det, då skulle vi kunna diskutera det. Men ni vet ju inte ens vad ni ska göra med det, och det är ju egentligen det mest allvarliga. En säger att det ska hyras ut tillfälligt och en annan säger att här kan det bli tomträtt. Ni har, som sagt, inte tänkt igenom affären och det är ju det som är det stora bekymret från början till slut. Och 375 miljoner kronor är, som sagt, ingen liten summa.

Herr ordförande, jag yrkar bifall till den borgerliga reservationen!

## Anförande nr 176

Borgarrådet M o g e r t (s): Herr ordförande, fullmäktige! Borgarrådet Nordin sa att det framkommit att vi har skild syn på markägande. Det är väl helt riktigt. Det har väl också framkommit att vi har, till vissa delar, skild syn på vad som är en god affär. Några definierar detta begrepp som något som bara någon annan har gjort, och att denna någon annan ska helst vara privat. Jag definierar en god affär som något som ger god avkastning. Jag begärde emellertid inte ordet för att säga detta.

Jag tänkte framföra ett tillägg till punkten 6 som handlar om lekmannarevisorer med mera. Under den punkten finns inga namn, så jag hemställer om bordläggning av den punkten och begär att den får hanteras av valberedningen till nästa möte. Hoppas vi kan göra så. I övrigt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens hemställan!

## Anförande nr 177

B j ö r n L j u n g (fp): Jag ska bara beröra den sista principen. När det gäller olika intressenter kan man som sagt komma fram till ett pris. Det pris som är högst bland de här intressenterna är ju det pris som säljaren säljer till. Därmed har man sålt till högsta möjliga pris. Det är så man gör när man säljer, det trodde jag att ni visste. Därför undrar jag vari den goda affären ligger.

När det gäller bildandet och återuppståendet av en massa nya kommunala bolag så kan vi se att ytterligare ett dyker upp nu. Jag har ju hört att det finns en styrelse, det har ni läst upp, och den kommer ligga under Stockholms Stadshus AB. Vi är mycket tveksamma till alla dessa nya kommunala bolag som dyker upp vid sidan om. Det är ytterligare ett skäl till att avslå ärendet. Jag yrkar bifall till den borgerliga reservationen!

## Anförande nr 178

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ska inte avsluta med en fråga, men det ligger ju nära till hands att ställa dig en fråga om hur du tänker dig att marknadsekonomin fungerar om du uppfattar det hela på följande sätt: vid ett köp så blir priset hela tiden högre och högre, och när priset är uppe i det högsta priset så kan det inte bli någon god affär därför att det högsta priset vann.

Den goda affären ligger ju i avkastningen på det betalda priset, inte i någonting annat.

*§ 38 Motion om ungdomsarbetslösheten i Stockholm**Krafttag mot den skenande ungdomsarbetslösheten**Skrivelse av Mikael Söderlund**Insatser mot ungdomsarbetslösheten**Hemställan till kommunstyrelsen från Hässelby–Vällingby stadsdelsnämnd**Rapport om pågående arbete**Lägesrapport från arbetsgruppen för särskilda insatser med syfte att motverka ungdomsarbetslösheten (utl. 2004:86)*

## Anförande nr 179

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige, det är en mycket viktig fråga som motionären berör. Under hela den gångna våren har vi på roteln haft ett väldigt tydligt fokus på just ungdomsarbetslösheten. Direkt efter årsskiftet tillsatte vi en arbetsgrupp för att jobba med just den här frågan. Det har också presenterats en rapport med en rad åtgärder som har vidtagits för att komma till rätta med det problem som vi har haft med arbetslösa ungdomar. Den rapporten finns också bilagd i ärendet.

Totalt har arbetet omfattat uppskattningsvis 25 miljoner. Dessa satsningar har delvis också riktats mot vuxna arbetslösa. De har i alla sammanhang handlat om att utveckla antingen befintliga verksamheter, att förbättra för mer fokusering på ungdomar eller att tillföra nya – just för att komma åt problemet med unga arbetslösa.

En annan viktig sak som vi har jobbat väldigt mycket med under hela mandatperioden och också gör fortsättningsvis är den samverkan som måste finnas med arbetsmarknaden och arbetsmarknadens parter när det gäller stadens ansvar för ungdomsarbetslösheten i förhållande till länsarbetsnämnden eller, på lokal nivå, stadsdelsnämnderna och arbetsförmedlingarna samt näringslivet.

Vi är nog alla överens om att unga människor har en särskild problematik just därför att de ofta står utan erfarenhet på arbetsmarknaden. Det är de som saknar erfarenhet som också är de som har allra svårast att komma ut i arbetslivet. Därför satsar majoriteten på att ordna sommarjobb. Varje sommar har vi anställt, unga som saknar erfarenhet, på jobb i staden så att de ska få nya erfarenheter så att de kan komma ut på arbetsmarknaden. Detta är särskilt viktigt när konjunkturläget har varit sådant som det har varit. Samhället har ju ett särskilt ansvar när konjunkturen inte är så bra.

Det allra viktigaste för ungdomsarbetslösheten just nu tror jag är de signaler vi ser som antyder att konjunkturen är på väg att vända. Sysselsättningen ökar, antalet nya företag som startas ökar också, och det är klart att detta får effekter på arbetsmarknaden – och då särskilt för dem som står allra längst ifrån den. Jag har inte siffrorna för långtidsarbetslösa ungdomar i september aktuella, men i augusti förra året fanns 240 långtidsarbetslösa ungdomar i staden – de hade alltså varit arbetslösa i mer än 90 dagar. I år har den siffran sjunkit från 240 till 39 stycken. Siffran har alltså sjunkit avsevärt, och jag kan utan tvekan säga att vi har lyckats halvera långtidsarbetslösheten bland unga. Vi har alltså uppnått halveringsmålet med stor marginal.

Det är klart att vi har ett ansvar för detta arbete, men jag anser att den allvarligaste



bristen gäller det förebyggande arbetet. På den punkten har motionären en poäng. Leif Linde presenterade den rapport jag har här för ett år sen tror jag. Det finns siffror i den som man nästan skräms av när man läser dem. Han visar att det finns ungefär 70 000 unga människor mellan 16 och 24 år som befinner sig utanför samhället. De återfinns alltså varken i arbetslivet eller i någon form av utbildning. Av dessa bor ungefär 10 procent i vår stad. Vi vet alltså inte vad 67 000 unga människor gör. Eller rättare sagt, vi vet åtminstone att de inte studerar eller arbetar.

Detta visar också tydliga effekter av att människor inte får sysselsättning, av att människor hamnar utanför. Detta är också kopplat till ett långvarigt utanförskap. Därför fattade vi beslutet i kommunstyrelsen i augusti att för det första kartlägga vilka dessa unga är som står utanför och vilka behov de har, för det känner staden inte till i dag. För det andra beslutade vi att vi ska utveckla ett antal centra för att snabbt kunna ge stöd och vägledning som ska leda till arbete och utbildning för de här unga personerna. För det tredje beslutade vi att vi ska inventera vilka åtgärder som finns i dag, för det vet vi inte – det finns ingen som har överblick över det – så att vi kan vidareutveckla och komplettera verksamheterna. Allt detta ligger också i enlighet med motionens förslag. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

#### Anförande nr 180

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Hövlig som jag är tackar jag för svaret, även om jag inte är riktigt nöjd med det.

När jag i motionen talar om ungdomsarbetslöshet menar jag såväl generell ungdomsarbetslöshet som unga utanför. Det finns en risk för att de här två grupperna utgör kommunicerande kärl, det vill säga att den som går arbetslös länge löper risk att hamna i gruppen unga utanför.

Gruppen unga utanför står alltså utanför arbetsmarknaden, utanför skolan, utanför socialförsäkringssystemen och i vissa fall till och med utanför registrering på arbetsförmedling och socialtjänst. Den gruppen är en relativt liten del av den samlade ungdomsgruppen, men risken finns att den här gruppen blir större om inget görs. Jag vet att åtgärder påbörjats och jag återkommer till den frågan. Det är därför oerhört viktigt att göra rätt saker snabbt och samordnat – inte minst mellan stat och kommun.

Räkna med att ungdomar har över 40 år kvar på arbetsmarknaden innan de ska gå i pension. En angelägen fråga är definitivt hur vi förvaltar deras liv och också vår välfärd. Ungdomsarbetslösheten har faktiskt ökat mellan 2003 och 2004. Jag vet inte riktigt vilka siffror du har, Teres, men jag har siffror här som andra än dina.

Jag måste även ta tillfället att kommentera den formella processen och svaret. Motionen är besvarad – det är väl så långt man kan komma i opposition, kan jag tänka, även när en viktig fråga tas upp. Motionen är daterad i november 2003. En central arbetsgrupp är tillsatt, vilket Teres nämnde, men den tillsattes i mitten av januari 2004. Jag tillåter mig stillsamt att undra om det hade hänt någonting i januari 2004 ifall motionen inte hade lämnats in. Det får vara som det är med den frågan.

Jag efterlyser i motionen en stadsdelsövergripande översyn och kartläggning för att identifiera hur situationen ser ut i hela Stockholm och att ett åtgärdsprogram ska tas

fram. I remissvaret säger utbildningsförvaltningen att någon kartläggning inte behövs. Man vet i stort hur gruppen ungdomar är. Tio månader efter det att motionen lämnats in och efter det att remissvaret skrivits, närmare bestämt den 23 september 2004, anlände en skrivelse till utbildningsnämnden från borgarråden Lindberg, Nilsson och Olofsson om så kallade navigatorcentra. Förslaget där tar som första punkt upp behovet av en sammanhållen kartläggning inom staden av unga utanför och deras behov av stödinsatser. Det förefaller som om majoriteten tio månader senare vaknat upp och anslutit sig till mina att-satser i motionen, men av olika skäl avstått från att uttala det i remissvaret. Det är en något kryptisk och märklig hantering, tycker jag.

Bortsett från denna hantering är det givetvis glädjande att det numera finns en arbetsgrupp, även om det är i sen timme. Jag tror dock knappast att navigatorcentra är lösningen på ungdomsarbetslösheten. Det kanske kan hjälpa elkillen som skulle jobba inom vården eller en och annan person marginellt, men kommunens ansvar måste ju vara att se till att elever får en god utbildningsgrund teoretiskt och praktiskt, som möjliggör arbete på den arbetsmarknad som finns och som ständigt förändras. Nu går var femte elev ut grundskolan utan att kunna skriva sammanhängande text eller läsa en bok. Man behöver följa upp skolk och frånvaro på ett adekvat sätt och försöka motivera och stötta eleverna att fortsätta när det tar emot. Även inom skolan måste den så kallade arbetslinjen vara rådande. Skolk måste följas upp individuellt – inte för att straffa utan för att stötta och bry sig om. Många är trötta på studier och vill kanske inte läsa vidare, även om det ur arbetsmarknadssynpunkt är nödvändigt. Därför behövs olika typer av yrkesinriktade program som måste skapas för dem som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Lärlingsutbildningar av olika slag kan vi också nämna.

Navigatorcentra, talar majoriteten om. Navigera till vad? Ingenstans nämns ju tillväxt och nya jobb att navigera till, så att säga. Det är anmärkningsvärt att det inte nämns vid beredningen av en motion av det här slaget. Det visar och avslöjar hur lite majoriteten in Stadshuset bryr sig om tillväxt och nya jobb i regionen.

Majoriteten borde för länge sen inlett en levande dialog med sina bröder och systrar i regeringen om länets tillväxt och arbetslöshet och uppmuntra entreprenörskap och företagande. Nu går, som alla vet, 16 miljarder kronor från Stockholmsområdet till andra delar av landet. Vi har högre kommunalskatt, biltullar och annat, vilket medför att företag knappast kan anställa fler, utan snarare får fundera på att friställa och göra investeringar på andra orter eller i andra länder. Bifall till den borgerliga reservationen i borgarrådsberedningen!

Anförande nr 181

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag tänkte bara klarlägga några frågor som berördes, så att jag slipper göra det sedan. Framför allt gäller det de siffror som jag använder. Jag använder de siffror som länsarbetsnämnden har och sedermera också de som vårt eget utredningsstatistikkontor använder sig av. Jag vet inte vilka siffror du använder dig av.

Först ska jag säga att du kan väl ta åt dig om du tror att idéerna kommer från dig. Det

är väl bara att tacka och ta emot i så fall.

Sedan skulle jag vilja berätta är att det som presenterades i rapporten Unga utanför och i propositionen nämner man också idén med navigatorcentra. Jag kan också berätta att jag väldigt tidigt skrev ett brev till regeringen för att tala om att jag var väldigt intresserad av att vara med i de försöksprojekt som utredningen föreslår. Nu har utredningen dröjt väldigt länge, det var först alldeles nyligen som man framlade den ungdomspolitiska proposition som berör unga utanför. Vi vill inte vänta längre, och därför skrev vi fram det ärendet.

#### Anförande nr 182

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Allt fler unga stockholmare börjar sitt vuxenliv i utanförskap och i arbetslöshet. Antalet unga som är beroende av socialbidrag har fortsatt att öka. Antalet unga som får ekonomiskt bistånd har ökat 19 procent från juli förra året till juli i år. Den maktlöshet som det innebär att inte själv klara sin försörjning är smärtsam oavsett när i livet den inträffar, men det blir ju extra svårt att ta sig ur sitt utanförskap om det är det enda man varit med om.

I vår stad växer ungdomar upp som ser socialbidrag som sin försörjning i framtiden. Socialbidragsberoende innebär passivisering, och samhället måste vara mycket tydligare: unga behöver inte bidrag, de behöver ett arbete. Därför behövs en kraftsamling kring ungdomsarbetslöshet. Trots det allvarliga läget väljer majoriteten att avvisa alla förslag.

I detta sammanhang vill jag gärna uppmärksamma en särskilt angelägen grupp som drabbas svårt av arbetslöshet och som inte finns i systemet, nämligen de ungdomar som hoppar av från individuella programmet. Individuella programmet har blivit en utslagningsmekanism. De flesta elever vill ha ett yrke, men de får varken något yrke eller någon utbildning i det system som finns i dag inom det individuella programmet. Många hoppar av. De får varken en bra utbildning eller ett nytt yrke. De blir arbetslösa och bollas i bästa fall mellan olika samhällsorgan, socialtjänsten och gymnasiet.

Många gånger känner samhället inte till de ungdomarna, och de ungdomarna lyckas inte själva heller; de har inga kontakter och har inget nätverk överhuvudtaget som kan ge dem hjälp.

Arbetslösheten har olika orsaker, skolpolitiken är en av de viktigaste och inte minst tillväxten i samhället. Och därför menar jag att det individuella programmet är en utslagningsmekanism som skapar arbetslösa ungdomar, och jag menar att det är ett fientligt system för de behövande ungdomarna. Härmed yrkar jag den borgerliga reservationen!

#### Anförande nr 183

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, fullmäktige! På en hård arbetsmarknad riskerar ömtåliga grupper att slås ut. Så är det. De väl väletablerade ungdomarna som kommer från resursstarka hem kan genom sina nätverk och sina kontakter få jobb. De ungdomar som inte har de här nätverken, som saknar de här kontakterna och som

inte har de här resursstarka föräldrarna blir lätt stående utanför. Så har det alltid varit. De kan möjligtvis få så kallade svartjobb.

Att fånga upp unga utanför, så kallade *drop outs*, är en av våra viktigaste frågor. Det finns ingen mall som vi kan lägga över stan, över de 18 stadsdelarna. Det behövs olika åtgärder, och det är precis det som håller på att byggas upp, för att fånga upp de här ungdomarna, alltså unga vuxna som inte etablerat sig, *drop outs* från skolan och så vidare som har olika typer av problem.

Den arbetsgrupp som har inrättats framhåller en rad åtgärder i Skärholmen, i Kista, i Vantör och så vidare. Navigatorcentra är en annan åtgärd som kan leda till en positiv utveckling. Det sker massor, det ser man om man läser hela svaret. För en grupp som står utanför, *drop outs*, handlar det inte om jobb, utan det handlar snarare om sociala åtgärder. Det handlar om att hitta dem som har missbruksproblem för att hjälpa dem, eller på något annat sätt åtgärda deras sociala problem. Bifall till kommunstyrelsens hemställan!

#### Anförande nr 184

**F r e d r i k W a l l é n** (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! En totalt ökad arbetslöshet bland unga vuxna i åldern 18–24 år med nära 40 procent år 2003 är naturligtvis fullständigt oacceptabelt, men samtidigt ett skrämmande tydligt exempel på den huvudstadsdepression som rått efter valet 2002!

Nu har ju majoriteten, med Socialdemokraterna i spetsen, ibland lyxen att få del av en del bra förslag och få dem helt till skänks. Den här motionärens förslag om kartläggning och åtgärdsprogram är väldigt bra och förtjänar ett bifall. Jag hade verkligen med tordönsstämma velat yrka bifall till hemställan från Hässelby–Vällingby stadsdelsnämnd. Jag har förstått att detta redan har avgjorts fullt ut i kommunstyrelsen, men jag vill ändå passa på att säga att det var synd att kommunstyrelsen inte tog chansen att i alla fall göra det bästa möjliga av den hemställan. Jag yrkar bifall till reservationen från kristdemokrater, moderater och folkpartister!

#### Anförande nr 185

**H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t** (fp): Ja, det måste verkligen tas krafttag mot den höga ungdomsarbetslöshet som vi har hamnat i. Arbetslösheten har ökat, socialbidragsberoendet har ökat och det är mycket negativt. Men det absolut allvarligaste är den höga ungdomsarbetslösheten.

Jag ser flera led i detta läge. Vi behöver en helt ny arbetsmarknadspolitik, och den måste börja på regeringsnivå. Vi behöver en grundskola och en gymnasieskola som fungerar. I dag slås många ungdomar ut i gymnasieskolan och även i grundskolan. Vi måste sätta in stöd mycket tidigare. Det här är inte acceptabelt! Det är just dessa ungdomar som ofta hamnar i arbetslöshet.

Det handlar också om grundsynen på den här frågan. Ungdomarna är framtiden för Stockholm. Vi måste ta itu med detta problem ordentligt. Hemställan från Hässelby–Vällingby behandlades denna gång i kommunstyrelsen, vilket jag tycker var lite tråkigt. Jag har följt det här väldigt noga. Under våren var 9 procent av våra

ungdomar i Hässelby-Vällingby arbetslösa. Betänk då att det utöver dessa finns ett stort mörkertal. Det finns många ungdomar som inte har a-kassa, socialbidrag eller som är sjukskrivna. Detta handlar alltså om ännu fler ungdomar. Vi måste göra någonting åt detta.

Folkpartiet har drivit den här frågan hårt i stadsdelen. Vi har begärt åtgärdsplaner, tidsplaner och så vidare. Det som vi har bemötts med från förvaltningen är konstaterandet att vi inte har tillräckligt med resurser till att arbeta enligt Skärholmsmodellen. Man kan inte driva den fullt ut i den ungdomsrikaste stadsdelen i Stockholm. Jag har svårt att förstå att man inte har råd att satsa på den modell som fungerar. Vad kostar det att så många människor går arbetslösa, när det finns beprövade metoder som alternativ?

Vi har också från Folkpartiet lagt denna hemställan och förslag till beslut, och jag är glad att vi fick majoritet för detta. Jag fick med mig mina borgerliga kollegor och även Vänsterpartiet. Hemställan innehöll just begäran om åtgärdsprogram, tydliga krafttag, en hemställan till regeringen om ny arbetsmarknadspolitik, Skärholmsmodellen över hela Stockholm.

Nu pratas det om arbetsgrupper och så vidare. Det handlar om så mycket mer. Det handlar om näringslivet, företagens villkor och vilken arbetsmarknadspolitik vi bedriver. Vi vet att konjunkturen gått upp lite här i Stockholms stad. I Stockholms län har det blivit fler jobb, men Stockholms stad har icke fått några nya jobb! Vi behöver fler företag, större näringsliv och mindre byråkrati för företagen. Alla de här leden hänger ihop för att vi ska klara av det här stora problemet.

#### Anförande nr 186

Ulla Hamilton (m): Ordförande, fullmäktige! Det är flera talare som redan har berört viktiga frågor som det här ärendet handlar om. Många av de problem som Yvonne beskriver i sin motion har sin grund i det sätt på vilket skolan fungerar i dag. Det finns många ungdomar som går i skolan som har svårt att komma på vad de vill göra med sina liv och som får väldigt dålig hjälp i skolan med att komma på vad man vill göra med sitt liv och framför allt komma på vad man är bra på. Jag tror att vi måste göra mycket, mycket mera i Sverige än vad ni har gjort hittills.

En viktig faktor är att ha ett gott samarbete mellan skola och näringsliv redan på grundskolenivå, eftersom det är väldigt svårt för ungdomar i dagens läge att veta vad det är de vill syssla med när de blir stora – det är ännu svårare än vad det var när jag var ung och gick i skolan. Därför måste vi bli mycket, mycket duktigare på att hjälpa ungdomarna och att lotsa ungdomarna fram till kunskap om vad de är duktiga och bra på. På den punkten har skolan en väldigt viktig roll. På den punkten har näringslivet också en viktig roll när det gäller att erbjuda och visa vad man faktiskt kan göra när man blir vuxen och kommer ut i arbetslivet.

I Sverige har vi i dag ett stort problem, vi har brist på arbetsgivare rent generellt. Det syns väldigt tydligt i arbetslöshetsstatistiken, det syns tydligt i statistiken över invandrare och det syns tydligt i statistiken över ungdomar. Det innebär att de grupper som inte har en fast position på arbetsmarknaden har väldigt svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Visst kan man tillfälligt lösa en del av de här problemen genom att "frisera" i form av åtgärder, men det är ju inte det som löser problemet. Precis som flera talare har nämnt, handlar det om att faktiskt göra det mer intressant för människor att starta företag, att driva företag och att göra det mer intressant för företag att växa. Vi vet att det är väldigt få som i dag vågar anställa människor över huvud taget.

Förslag av den typ som kommer från regeringen, till exempel förslaget om ökade kostnader för sjukfrånvaron som presenterades i dag, är ju inte exempel på en politik som leder fram till att fler blir intresserade av att starta företag, att fler blir intresserade av att anställa människor – och det är ett väldigt stort problem. Det är också en viktig dimension i problemet med den höga arbetslösheten. I Sverige har vi dag förre sysselsatta än vad vi hade för ett år sedan.

Det är möjligt att det är färre ungdomar som är arbetslösa i Stockholm i dag, Teres, men många av dem är föremål för arbetsmarknadsåtgärder. Det som vi måste se till är de inte bara hamnar i åtgärder och i ett bidragsberoende – vi måste faktiskt se till vi får fler företag och fler arbetsgivare som vill anställa de här unga människorna. Då handlar det om att sänka ribban för företag, sänka ribban för människor att starta företag. Bifall till reservationen från de borgerliga partierna!

Anförande nr 187

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag tycker att det är ganska vackert att motionären är ganska överens med förslaget och tycker att det ändå är ganska bra förslag, för de härstammar ändå från motionen. Det var väl en ganska fin slutsats.

Jag kan inte sluta att fascineras av den här debatten och särskilt av inställningen till just navigatorcentra, som är kopplingen till det som motionären föreslår. En enig opposition är faktiskt motståndare till navigatorcentra. Ni yrkade avslag på detta förslag i kommunstyrelsen. Det är inte det ärendet som vi behandlar här i kväll, även om det finns vissa associationer till motionen, men det kan inte sluta fascinera mig.

Självfallet har utbildningen en central roll när det gäller ungdomar och ungdomars möjligheter att klara sig på arbetsmarknaden. På den punkten tror jag inte att det egentligen råder några stora tvivel. Vi ägnade ju ett helt fullmäktige för inte så länge sedan åt att också diskutera utbildningens och skolans roll och vilket ansvar skolan har för ungdomar och ungdomars framtid.

Vi vet också, och det har alltid varit så, att det finns en del ungdomar som hamnar lite snett och som passar inte i skolan just när de går där, och det är faktiskt vårt ansvar att försöka göra något åt detta. Den här situationen blir ju värre i tider då konjunkturen inte är så god eller i tider då många går arbetslösa, just därför att unga människor saknar tidigare erfarenheter av arbetsmarknaden. Därmed står de i princip chanslösa.

Det är klart att lärlingssystem också är en sådan modell, och vi jobbar just nu tillsammans med Stockholms Hantverksförening för att pröva ett nytt sätt att jobba med just lärlingar. De har ganska goda, för att inte säga väldigt goda, erfarenheter av att tidigare jobba med de här frågorna.

När det gäller Jobbcentrum, som också har nämnts i debatten, vill jag bara säga att alla vi som på något sätt är insatta i det arbete man gjort i Skärholmen vet att detta arbete har varit mycket framgångsrikt. Jag rekommenderar definitivt dem som inte har varit där att göra ett besök, för att de är väldigt, väldigt framgångsrika.

Man måste också veta vad det är man pratar om. Den jobbgaranti som betonas i debatten är tyvärr inte, även om man skulle önska det, en garanti för arbete. I Skärholmen använder man inte ens den termen längre. Vår stad speglas av mångfald och verkligheten är olika i olika delar av staden. Nyckeln till framgången i Skärholmen är just att man har börjat samverka på ett sätt som man inte har gjort tidigare. Man går tillsammans inom arbetsförmedlingen med olika tjänstemännen på stadsdelsförvaltningen in för att tydligt fokusera individens behov. På den punkten är vi ju helt överens. Det finns inget konstigt med det. På andra ställen in staden, i Kista till exempel, har man också jobbat väldigt, väldigt framgångsrikt, men de kallar det inte för samma sak överallt i staden.

Jag tror också att mångfald berikar vår stad, och det är klart att vi ska försöka ta till vara de erfarenheter som finns. Bifall till kommunstyrelsens hemställan!

#### Anförande nr 188

A b i t D u n d a r (fp): Jag ska låta bli att kommentera borgarrådet, ändå tycker jag att du borde hålla med om att jobbgaranti är bättre än att bli beroende av socialbidrag, att jobbgaranti är bättre än att ungdomar dag in och månad ut – till och med i årtal – är beroende av socialbidrag. Håller du inte med mig om att den här passiviseringen blir hemsk för ungdomarna? Till slut kanske inte ens kan sköta ett jobb. Jag tycker att det här egentligen ideologiska synsättet också. Jag tycker att det är bra att de får stöd och så vidare, men det handlar inte om psykosociala problem. Vi diskuterar ungdomar, och de har inget annat problem än att de är arbetslösa. De har blivit utslagna av skolsystemet. Samhället och systemet kan inte fånga upp dem, och det är det största problemet.

#### Anförande nr 189

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det arbete som man har gjort i Skärholmen har utan tvivel varit väldigt, väldigt framgångsrikt. Jag tycker verkligen det. Men man måste ju veta vad det är man säger. Det ni säger när ni säger jobbgaranti är ingen garanti för arbete. Det hela blir som en lek med ord. Det är klart att vi ska ta till vara det som har gett goda erfarenheter.

#### Anförande nr 190

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande! Jag måste fråga dig, Teres: Är du nöjd med den arbetsmarknadspolitik som regeringen för? På något sätt känner jag att det kan vara viktigt att få svar på den frågan.

Jag funderar mycket på det du säger. Du nämnde förut att du hade skrivit en skrivelse till regeringen. Vad skrev du i den? Regeringen har ju själv lagt det här förslaget om navigatorcenter, som kommunerna arbetar med, som ett arbetssätt. Vi kan ju börja med att arbeta tvärssektoriellt inom staden. Jag tänker att det här är en fråga som rör

både arbetsmarknad, socialtjänst och skola. Vi kan arbeta tillsammans inom flera sektorer för att komma till rätta med problemet. Vi kan börja internt inom staden. Vi kan man ju också föreslå nya anställningsformer. Lägre arbetsgivaravgift kanske kan vara bra i början för den som anställer ungdomar. Nyföretagandet i Sverige är lågt. Även om situationen har förändrats en aning sista tiden är det fortfarande väldigt lågt jämfört med andra länder.

Jag tycker att det är oerhört angeläget att se till att de barn som föddes på 1980-talet inte blir utestängda från arbetsmarknaden. Det är ett väldigt stort gemensamt problem, inte bara för rotlarna inom staden utan också mellan staten och kommunen. Staten måste ta sitt ansvar.

#### Anförande nr 191

Borgarrådet *L i n d b e r g* (s): Det är väl lite svårt att debattera regeringens arbetsmarknadspolitik här i salen, men jag förespråkar starkt en aktiv arbetsmarknadspolitik, precis som regeringen gör. Det gör tydligen er partiledare också nu för tiden, så jag vet inte riktigt vad jag ska svara på den frågan. Ams i all ära – jag hoppas och vet att de kan bli bättre. De gör inte ett fullt så bra arbete som de borde göra tycker jag, sett ur Stockholms synvinkel.

#### Anförande nr 192

*Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m* (m): Teres, du säger att du inte vet vad du ska tycka om arbetsmarknadspolitiken. Jag tycker att det känns väldigt konstigt att få ett sådant svar i fullmäktige.



*§ 39 Motion om inrättande av ett permanent Nobelmuseum i Vinterviken (utl. 2004:89)*

## Anförande nr 193

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Det är klart att jag måste begära ordet när motionen kommer upp till behandling.

1865 flyttade Nobels verksamhet till Vinterviken, och man kan väl säga att den präglade hela utbyggnaden av Aspudden och Gröndal och hela närområdet med byggandet av nya arbetarbstäder med mera och framför allt den industriella framväxt som faktiskt tillkom i det här området. Så småningom blev faktiskt Nobel också en verksamhet som blev känd för hela Sverige. När han dog, i slutet av 1896, hade han faktiskt verksamhet i 20 länder och hade totalt 87 fabriker runt om i de länderna. 1930 kom man på att Nobel faktiskt hade haft lite verksamhet i Vinterviken och då satte man upp en liten minnestavla.

Min motion skulle innebära att man skulle göra en något mer permanent utställning över eller museum av den industriverksamhet som Nobel hade. Jag tror att Stockholm verkligen behöver ha ett ordentligt Nobelmuseum eller Nobelcenter för att kunna visa den industriella utveckling som han stod för, framför allt när det gäller att kunna tämja explosionerna och att kunna få laddningarna att detonera när man själv ville.

Nu finns det i och för sig en liten miniatyrbild i Svavelsyrans gamla fabriker i Vinterviken. Det står några skärmar där man talar om att Nobel har varit verksam i det här området. Jag tycker naturligtvis att det vore bra om vi kunde få till stånd ett Nobelmuseum i Vinterviken, det vore väldigt bra. Med en sådan verksamhet skulle vi faktiskt kunna sätta de södra stadsdelarna på kartan, som det heter, men jag tror ändå att det viktigaste vi har framför oss är att staden och staten fortsätter diskussionen om placeringen av ett Nobelmuseum och framför allt finansieringen av ett sådant museum eller center. Jag tror att Stockholm har allt att vinna på att skapa ett bra Nobelcenter i Stockholm. Jag yrkar ändå bifall till kommunstyrelsens utlåtande!

## Anförande nr 194

C e c i l i a B r i n k (m): Ordförande! Jag förstår att vi är under något slags tidspress, men jag ska försöka låta bli att tala ännu fortare än vad jag gör i normala fall.

Vi moderater tycker att Nobel förtjänar att hedras på många sätt. Vi tycker inte att det här är en verksamhet som ryms vare sig inom kommunens verksamhetsplan eller inom kommunens budget. Det naturliga vore att staten tog ansvar för en sådan här verksamhet. Med tanke på hur staten hanterar den museiverksamhet man redan bedriver så kan man väl hysa misstankar om att detta möjligen inte kommer att bli alldeles lyckat.

Som de moderata ledamöterna skriver i sitt särskilda uttalande, så visar detta väldigt tydligt vad som händer om man inte släpper in privata initiativ och privata

entreprenörer på kulturområdet där statens och kommunernas harvande lägger en klibbig hand över verksamheten så att det ofta inte blir någonting.

Det är ju viktigt att stimulera privata initiativ i den här verksamheten, att stimulera privata aktörer att arbeta. Om man sedan finner att Vinterviken är ett lämpligt ställe eller om det finns andra lämpliga lokaler återstår att se. Kommunen har inte pengar och staten förefaller inte ha lust, vilket vi tycker är tråkigt.

#### Anförande nr 195

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ja du, Cecilia, det finns faktiskt ytterligare en intressant att ta hänsyn till i detta sammanhang och det är Nobelstiftelsen, vars inställning jag bara vill beklaga. Inte ens jag vill hävda att det ska vara staden som ska stå för kostnaderna för detta vällovliga museum, men jag tycker att det är väldigt tråkigt att staten och Nobelstiftelsen är så oerhört fixerade vid att museet måste placeras centralt, i innerstaden. För det var faktiskt i Vinterviken i Liljeholmen som grunden till Nobels förmögenhet lades. Det var där som tillverkningen skedde, och det skedde många gånger till priset av människoliv. Det är i Vinterviken som jag tycker att Nobelmuseet borde höra hemma. Om det inte går att få hela museet där så borde åtminstone en del av det vara beläget där.

Jag har besökt det Nobelmuseum som nu finns i Börshuset, och det är ju väldigt koncentrerat till de pristagare som har utsetts, men då kanske man kunde låta Skulpturens hus i Vinterviken få inhysa en permanent utställning om Nobel och hans liv och leverne. Det skulle vara väldigt trevlig att få just till skulpturens hus i stället för den väldigt blygsamma lilla utställning som nu finns. Nobel är nog den största världskändis som har anknytning till Liljeholmen. Allting behöver väl inte ligga i innerstaden? Eftersom inte heller jag har något annat yrkande än kommunstyrelsens hemställan vill jag ändå hänvisa till det särskilda uttalande som vi har lagt i kommunstyrelsen, där vi skriver att vi vill att staden ska fortsätta driva på så att det blir något av i Skulpturens hus i Vinterviken med anknytning till Nobel. Bifall kommunstyrelsens hemställan alltså!

#### Anförande nr 196

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara säga att jag tycker att det är viktigt att vi så snart som möjlig får en lösning i denna fråga. Jag förstår Malte Sigemalms tankar och idéer rörande Vinterviken. Många har också resonerat om detta, men, som flera har konstaterat redan, är detta en fråga som måste lösas mellan staten, staden och Nobelstiftelsen inte minst. Det pågår ett ganska intensivt arbete för att hitta den slutgiltiga lösningen. I dag finns det tyvärr inget att presentera, men jag hoppas att det kommer att göra det ganska snart. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

*§ 40 Motion om bostäder på Årstälänken (utl. 2004:116)*

## Anförande nr 197

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ann-Marie Strömberg talar i detta fall även för motionären. Detta är en motion som har legat några år. Det var tre och ett halvt år sedan som min partikamrat Iris Birath – mycket stor lokalpatriot i Årsta – väckte denna motion som går ut på att inleda planarbete för bostäder på Årstälänken.

Sedan motionen väcktes har diskussionerna gått fram och tillbaka, och det har varit väldigt många turer i detta ärendet. Jag ska inte berätta om alla, men det har handlat om behovet av både grönytor och rekreationsytor och även behovet av bostäder, och då har det handlat om bostäder som människor har råd att betala för. Jag är väldigt glad över att vi nu har kommit så långt som att vi kan få båda delarna.

Årstafältet är ett mycket stort område. Det kommer att bli en park, det kommer att finnas tillfälle till många aktiviteter för rekreation, men det finns också utrymme för bostäder nu när Södra länken blir klar. Nu kommer vi att kunna bygga bostäder.

Jag vill naturligtvis framhålla att även de befintliga bostäderna måste kunna kopplas ihop med grönytan på ett bra sätt. Området är så stort att det finns utrymme för båda delarna.

Jag är väldigt glad å motionärens vägnar att kommunstyrelsen har fastnat för ett förslag som i det närmaste är ett bifall till motionen, nämligen ett uppdrag att påbörja programarbete för både bostäder och service på Årstälänken. Jag betraktar motionen som nästan bifallen och yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

## Anförande nr 198

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Jag trodde att Py Börjeson skulle begära ordet först, men så är tydligen inte fallet.

Vi i Miljöpartiet är glada över det här ärendet, men vill speciellt påpeka att man ska integrera den här planeringen i den uppvärdering av Årstafältet som verkligen är behövlig och som också, om jag ska använda Ann-Marie Strömbergs ord, har tagit väldigt många år – men nu ska vi se att det här arbetet kommer i gång. Årstafältet är ett område som skulle kunna utnyttjas mycket bättre än i dag, och vi har ju varit en av de pådrivande krafterna för att det fältet också ska få verksamheter som till exempel en storstadsbondgård, eller vad man ska kalla det, en stadsbondgård. 4H-gård, hette det där jag bodde när jag var liten. Detta är väldigt viktigt.

Och det är ju viktigt att Årstafältet kan utnyttjas inte bara av fler som kan bo i nya bostäder som till viss del kan läggas på det som i dag är Årstälänken. Det är lika viktigt att också de som i många år haft mycket dålig tillgång till bra rekreationsmark, det vill säga de som bor närmast området kring Årsta och de som kommer att bo i den nya bebyggelse som planeras vid Årstastråket, får en högvärdig rekreationsyta. Det finns också andra områden som vi bör fundera på.

Jag tycker att det är extra viktigt i dag, när diskussionen har berört planeringen av västra Kungsholmen, att tänka på att områden inte bara behöver bebyggelse utan att framför allt att barn och många andra som bor där behöver en naturlig kontaktpunkt med rekreationsmark. Detta måste vara vägledande i arbetet även för en del av byggandet på det som i dag är Årstälänken. Det är mycket glädjande att vi kan använda den ytan till någonting annat än en bilväg, tycker vi i Miljöpartiet. Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag!

#### Anförande nr 199

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen väcktes 2001. I dag är delar av Årstälänken faktiskt avstängda. Man kan väl säga att det känns i kroppen i dag att vi snart ska öppna Södra länken. Vi socialdemokrater menar ju att staden ska bygga på redan exploaterad mark, och länken är en bra plats att bygga bostäder på. Det är goda markförhållanden och på den här platsen har vi möjlighet att bygga billigt. Samtidigt finns det ett gammalt beslut om att upprusta Årstafältet, vilket redan har sagts i den här debatten.

Jag tror att det är viktigt att poängtera att Årstafältet är en viktig grön lunga för Söderborna och för Årstaborna, med tillgång till flera olika aktiviteter och möjligheter till rekreation. Vi menar nu att det rimliga är att undersöka möjligheterna att förena parken med bostadsbyggande och med garanterad tillgänglighet till fältet för Årstaborna, med en öppen karaktär på nybyggnationen. En ny översyn av placeringen av olika aktiviteter i parken bör också genomföras.

Det här förslaget innebär alltså att ett programarbete påbörjas för boende och service på länken och med respekt för och hänsyn till de åsikter som tidigare framförts när det gäller Årstafältet. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag!

#### Anförande nr 200

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Ordförande! Jag vill påminna om några av de synpunkter som framfördes när detta ärende diskuterats tidigare. Det är ju en relativt omfattande bebyggelse som planeras i Årstastråket och som angränsar till Sandfjärdsgatan och till den snart nedlagda Årstälänken. Jag tycker att det är angeläget, och vi kristdemokrater påpekar detta i en reservation, att man ser till att man balanserar den här ganska kraftiga utbyggnaden i detta område i Årsta med den byggnation som nu också planeras för Årstälänken. Jag tror att det är viktigt att ha det i åtanke när arbetet går vidare.

Vi tillstyrker i huvudsak förslaget till beslut, men reserverar oss till förmån för Kristdemokraternas förslag!

*§ 41 Motion om snötipp som kylanläggning (utl. 2004:117)*

Anförande nr 201

P e r B o l u n d (mp): Jag ska vara väldigt kortfattad, kan jag lugna fullmäktige med.

Vi tycker att det är bra att vi har fått en relativt snabb hantering av den här motionen. Det är synd att man inte har tagit den här frågan på större allvar inom staden. Vi tror att idén att använda snön som en resurs och att dessutom kunna rena den på samma gång skulle vara en väldigt bra användning av en snötipp. Vi har sett goda exempel från Sundsvall, där man har kunnat minska användningen av energi och giftiga ämnen genom att man använder kylanläggningar med snö för att kyla ett sjukhus. Vi tycker att man borde ha gjort ett liknande försök här i Stockholm också.